

LOVE WLM

PRZEGLĄD TURYSTYCZNY **KOCHAM WARMIĘ I MAZURY**

TOURIST NEWS | LOVE WARMIA AND MASURIA
TOURISTISCHE NEWS | ICH LIEBE ERMLAND UND MASUREN

98/21 **LATO**
SUMMER / SOMMER

Kamperem po Warmii i Mazurach

*/ Campervanning through
Varmia and Masuria
/ Mit dem Wohnwagen durch
Ermland und Masuren*

RUSZAJ NA ROWEROWĄ ŁYNOSTRADĘ

*/ Head Out on the Lynostrada Cycle Tour
/ Auf zur Radtour auf Lynostrada*

SĘKACZ Z PUSZCZY

*/ Sękacz from the Forest
/ Sękacz aus der Heide*

POLSKA IZBA TURYSTYKI
ODDZIAŁ WARMIŃSKO-MAZURSKI

Warmińsko - Mazurska
Regionalna Organizacja Turystyczna

lovewm.pl

WAKACJE | HOLIDAYS

NAD JEZIOREM | BY THE LAKE

NATURALNIE NA MAZURACH | NATURALLY IN MASURIA

**DZIECI
DO LAT 5
GRATIS**

**CHILDREN
UNDER 5 YEARS
FREE OF CHARGE**

- doskonała kuchnia z licznymi nagrodami
- niepowtarzalna lokalizacja nad jeziorem w otoczeniu lasu
- bogaty program animacji dla dzieci i dorosłych
- własna plaża ze strzeżonym kąpieliskiem
- excellent cuisine with numerous awards
- unique location on the lake
- animation program for children and adults
- guarded beach

+48 89 642 70 00, repcja@hotelanders.pl, www.hotelanders.pl

HOTEL ANDERS

STARE JABŁONKI

Od redakcji / From the editor / Von der Redaktion

EN

Ostatni rok był bardzo trudny, zarówno dla całej branży turystycznej, jak i dla nas wszystkich. Pandemia odcisnęła ogromne piętno na naszych biznesach, pracy, stylu życia czy formach wypoczynku, ale i u wielu osób spowodowała zmiany kluczowych wartości, którymi kierują się w życiu. To, o czym często zapominaliśmy, jak zdrowie, spokój, bliski kontakt z przyrodą czy budowanie więzi z bliskimi, pod wpływem epidemii stało się teraz bardzo istotne, a nawet priorytetowe. Warmia i Mazury od zawsze oferowały to, do czego teraz najbardziej tęsknimy – ogromne połacie dziewiczych terenów, czyste wody jezior i bystre prądy rzek, przepastne gęstwiny lasów, malownicze polne drogi, liczne szlaki piesze, rowerowe i wodne oraz miejsca, w których można poczuć się swobodnie i komfortowo czy spędzić nawet krótki urlop.

Jeśli więc w tym roku będziecie planowali wyjazd, zapraszamy na Warmię i Mazury. Atrakcji i możliwości spędzania wolnego czasu mamy wiele. Od Was zależy, jak zaplanujecie swój pobyt – my jedynie podpowiadamy, co warto zobaczyć i czego doświadczyć. Życzę więc inspirującej lektury i do zobaczenia!

The past year was very difficult both for the tourism sector and for us all. The pandemic has had a profound effect on our businesses, work, lifestyles, and leisure activities, and for many of us has changed the core values that we are guided by in life. Many of us have found that our health, wellness, peace of heart and serenity, close contact with nature and forging of close bonds with others were hitherto left neglected and have been brought to light by the pandemic, now becoming our key and even our priority spheres in life. Warmia and Masuria have always offered everything that the human heart longs for – vast stretches of beautiful, unspoiled areas, clean lakes, and rapid rivers, large expanses of forests and thickets, picturesque country roads and paths, and a plethora of walking and hiking trails, cycling routes and water routes, as well as delightful spots to enjoy, relax and unwind over short breaks and longer stays.

If you're planning your next holiday, what better place to escape to than Warmia and Masuria! There is a wealth of attractions and things to do in the area. It's for you to decide how you spend your time – all we can do is present some of the many treasures that lie in store for you in the land of Warmia and Masuria. We hope you find this an inspiring read! We'd love to see you here!

Das vergangene Jahr war sehr schwer, sowohl für uns alle, als auch für die gesamte Touristikbranche. Die Pandemie hat eine Riesenspur in unserem Geschäftsleben hinterlassen. Sie hat unsere Arbeit, unseren Lebensstil, sowie unsere Erholungsformen neu geprägt. Bei vielen Menschen wurden alle wichtigen Werte, nach denen wir uns im Leben richten, verschoben. Die Werte, die wir oft vergessen oder vernachlässigt haben, also die Gesundheit, der nahe Kontakt mit der Natur, innere Ruhe oder Pflege der zwischenmenschlichen Kontakte gelangen plötzlich an die erste Stelle, sie gewinnen größeren Stellenwert im Leben. Ermland und Masurien haben dem Besucher schon immer all dies geboten, wonach wir uns am meisten sehnen. Dort findet man die unberührte Natur, mit ihren Seen und Flüssen und dicken großflächigen Wäldern, die malerischen Straßen, die Wander- und Radwege und zahlreiche Wasserwege, wo man gemütlich sogar einen kurzen Urlaub mit viel Komfort verbringen kann.

Falls Sie also Ihren Urlaub planen, laden wir Sie nach Ermland und Masurien ein. Dort gibt es viele Sehenswürdigkeiten und Freizeitmöglichkeiten. Von Ihnen hängt es ab, wie Sie Ihren Urlaub planen. Wir geben nur nützliche Hinweise, was besonders sehenswert und erlebenswert sei.

Also wünsche ich inspirierende Lektüre und auf Wiedersehen!

Kamila Górecka-Kirwiel
redaktor naczelna / editor-in-chief / Chefredakteur

Przegląd Turystyczny Warmii i Mazur

Rada redakcyjna /

The Editorial Boards / Redaktionsrat:

Norbert Kardahs – przewodniczący /

chairman / Vorsitzender

Kamila Górecka-Kirwiel – redaktor naczelna /

editor-in-chief / Chefredakteur

Justyna Szostek – sekretarz redakcji /

editorial secretary / Sekräter der Redaktion

[Stanisław Harajda], Marian Jurak, Artur Kamiński,

Elżbieta Marchlewska-Puła, Jolanta Gancarz

(tłumaczenie / translation / Übersetzung)

Wydawcy / Publishers / Herausgeber:

Polska Izba Turystyki Oddział Warmińsko-Mazurski

ul. Okopowa 25, 10-075 Olsztyn

e-mail: pit@pit.olsztyn.pl www.pit.olsztyn.pl

Warmińsko-Mazurska Regionalna Organizacja Turystyczna

ul. Staromiejska 1, 10-017 Olsztyn, tel./fax +48 89 535 55 65

e-mail: kontakt@wmrot.org www.wmrot.org

Warmińsko - Mazurska
Regionalna Organizacja Turystyczna

Opracowanie graficzne /

Graphic design / Grafische Bearbeitung:

Gravite Design

Mateusz Obarek, Radosław Pazdrijowski, Maciej Pokoński

ul. Witosza 1i/38, 10-688 Olsztyn, tel. +48 89 612 51 52

e-mail: office@gravite.pl www.gravite.pl

Partnerzy wydania /

Partners of the issue / Partner der Herausgabe:

Spis treści / Contents / Inhaltsverzeichnis

05

14

66

DLA KAŻDEGO
FOR EVERYBODY / FÜR ALLE

WYDARZENIA
EVENTS / GESCHEHEN

TEMAT NUMERU
LEADING TOPIC / TITELGESCHICHTE

POLECAMY
WE RECOMMEND / WIR EMPFEHLEN

ATRAKCJE
ATTRACTIONS / ATTRAKTIONEN

KULINARIA
THE CUISINE / KÜCHE

AKTYWNI
ACIVELY / AKTIV

- 05** **Ruszaj na rowerową Łynostradę**
Head Out on the Łynostrada Cycle Tour /
Auf zur Radtour auf Łynostrada
- 12** **Informacja Turystyczna na Warmii i Mazurach**
Tourist Information in Warmia and Masuria /
Touristen Information in Ermland und Masuren
- 14** **Kamperem po Warmii i Mazurach**
Campervanning through Varmia and Masuria /
Mit dem Wohnwagen durch Ermland und Masuren
- 28** **Z daleka od tłumów i zgiełku wielkich miast**
Away from the Crowds and the Hustle and Bustle of Big Cities /
Abseits vom Gedränge und der Hektik der Großstädte
- 42** **Oazy spokoju i przyrody w miasteczkachw Cittaslow**
Oases of Serenity and Nature in Cittaslow Towns /
Die Ruhe- und Naturoasen in den Cittaslow-Städten
- 50** **Rozmaitości regionalne**
Regional variety / Regionale Vielfalt
- 56** **Olsztynek – Mazury na wyciągnięcie ręki**
Olsztynek – Masuria Close at Hand /
Olsztynek zum Handgreifen nah
- 64** **Smaczne ciekawostki z Olsztyńska**
Delicious Favourites from Olsztynek /
Interessante Leckereien aus Olsztynek
- 66** **Sękacz z Puszczy – słynne ciasto na ogniu z Żytkiejm**
Sękacz from the Forest – The Famous Spit Cake from Żytkiejmy /
Sękacz aus der Heide – berühmter am Feuer gebackener Kuchen aus Żytkiejmy
- 72** **Skosztuj regionalnych potraw z ryb**
Discover Amazing Regional Fish Dishes /
Kosten Sie die regionalen Fischgerichte
- 76** **Rowerem po Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej**
Cycling Across the Napiwodzko-Ramucka Forest /
Mit dem Fahrrad durch die Napiwodzko-Ramucka Heide
- 82** **Poznaj smak wędkarskiej przygody**
Get a Taste of Fishing Adventures /
Lernen Sie den Geschmack eines Angelabenteuers kennen

Ruszaj na rowerową ŁYNOSTRADĘ

Łyna to najdłuższa rzeka Warmii i Mazur i coraz popularniejszy szlak kajakowy (ok. 200 km). Obecnie wzdłuż rzeki powstają trasy rowerowe pod wspólną nazwą Łynostrady. Można już jeździć odcinkami wiodącymi przez Olsztyn i z tego miasta do Lidzbarka Warmińskiego (łącznie ok. 65 km). Umożliwia to turystom łączenie różnych form aktywnego wypoczynku i poznawanie uroków regionu z różnej perspektywy.

1. Cerkiewnik, przystań kajakowa, 2. Lidzbark Warmiński, przystań kajakowa, 3. Dobrze Miasto, kolegiata NZiWS, 4. Brąswald, kościół św. Katarzyny / fot. arch. UMWWM (4)

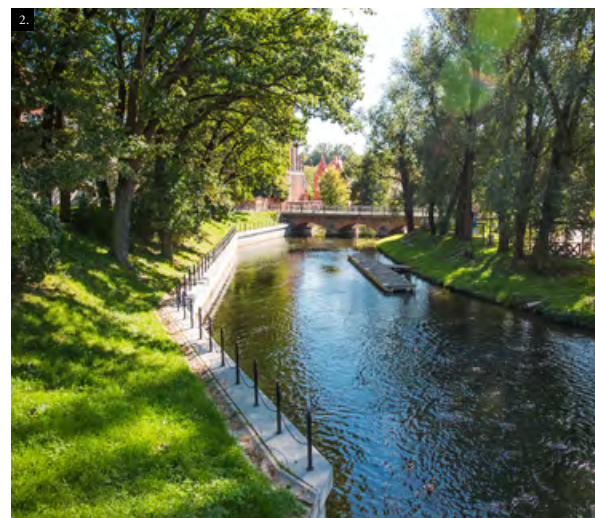
1.

Najpierw z inicjatywy organizacji społecznych powstała Olsztyńska Łynostrada, przecinająca stolicę województwa z południa na północ. Szybko stała się ona ulubioną trasą mieszkańców miasta i odwiedzających je gości. Jadąc nią, oprócz malowniczej rzeki i jej otoczenia, można podziwiać olsztyńskie parki oraz Las Miejski, a także najciekawsze zabytki miasta: gotycki zamek kapituły warmińskiej (obecnie muzeum), konkatedrę św. Jakuba, stuletnie wiadukty kolejowe. Przez tereny leśne i nadrzeczne trasa wiedzie utwardzonymi szutrami, przez centrum miasta – asfaltowymi lub brukowanymi ścieżkami rowerowymi. Olsztyński odcinek kończy się przy elektrowni wodnej, przy której do Łyny wpada – również lubiana przez kajakarzy – rzeka Wadąg.

Z Olsztyna do Green Velo

Kolejnym etapem przedsięwzięcia było wytyczenie Warmińskiej Łynostrady,

która połączyła Olsztyn (od ul. Wąwozowej) z Lidzbarkiem Warmińskim, a tym samym ze Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo (najdłuższym w Polsce), którego warmińsko-mazurski odcinek liczy blisko 400 km. Warmińska Łynostrada to trekkingowa trasa rowerowa wykorzystująca drogi o różnej nawierzchni. Biegnie częściowo duktami leśnymi i polnymi szutrami, a częściowo mało ruchliwymi lokalnymi drogami asfaltowymi. Są też odcinki wiodące asfaltową ścieżką rowerową (Swobodna-Knopin) i nasypem dawnej linii kolejowej (Łaniewo – Lidzbark Warmiński). Trasę czytelnie oznakowano, a w kilku jej punktach ustawiono tablice ilustrujące jej przebieg. Kończy się ona na lidzbarskim Bulwarze nad Łyną. Warmińska Łynostrada jest bardzo urozmaicona i obfituje w piękne widoki, szczególnie w miejscach, w których styka się z Łyną. W miejscowościach, które łączy, nie brak zabytkowych budowli, muzeów i obiektów służących rekreacji. Ważne punkty na trasie to m.in.:

Brąswald (z kościołem św. Katarzyny), Barkweda (miejsce bitwy z okresu wojen napoleońskich), Dobrze Miasto (z gotycką kolegiatą Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych oraz Skansenem Miejskim), Smolajny (z barokowym pałacem biskupim), Lasy Wichrowskie i Lidzbark Warmiński (z imponującym zamkiem biskupim – obecnie muzeum,

”

Warmińska Łynostrada jest bardzo urozmaicona i obfituje w piękne widoki, szczególnie w miejscach, w których styka się z Łyną. W miejscowościach, które łączy, nie brak zabytkowych budowli, muzeów i obiektów służących rekreacji.

”

gotyckim kościołem św. Apostołów Piotra i Pawła oraz barokowo-klasycystyczną Oranżerią Krasickiego). Unikalną atrakcją miasta są Termy Warmińskie – kompleks basenów z wodą termalną. Powstaje tutaj też infrastruktura uzdrowskowa z tężniami solankowymi na czele.

Z roweru na kajak

Dodatkowym atutem Łynostrady jest to, że w kilku jej miejscach turyści mogą przesiąść się z roweru na kajak (albo na odwrot). Nad rzeką urządzono kilka przystani kajakowych, które to umożliwiają, a także zapewniają warunki do odpoczynku (wiaty, ławy, miejsca ogniskowe, pomosty pływające, toalety, śmietniki). Takie przystanie czekają na turystów w: Brąswaldzie, Cerkiewniku, Dobrym Mieście, Smolajnach, Łaniewie i Lidzbarku Warmińskim. Również w Olsztynie w kilku miejscach można wygodnie rozpocząć spływ ka-

jakowy (Brzeziny, park Centralny, park Podzamcze).

Widząc naturalną potrzebę rozwijania Łynostrady, inicjatorzy przedsięwzięcia planują jej przedłużenie – w pierwszej kolejności z Olsztyna do źródeł Łyny i do Nidzicy. Planowany odcinek będzie przecinał niezwykle malownicze tereny rezerwatu przyrody Las Warmiński, wiodąc wzdłuż przełomowego odcinka Łyny i brzegów Jeziora Łańskiego. Ważnym punktem na trasie będzie rezerwat przyrody Źródła Rzeki Łyny, chroniący obszar występowania tzw. wstecznej erozji źródłiskowej. Początkowy odcinek rzeki płynie tam dnem głębokiego wąwozu – o zboczach porośniętych lasem liściastym.

Dalsze odcinki Łyny są dostępne dla turystyki kajakowej. Spływy można wygodnie rozpocząć (lub kończyć) w Brzeźnie Łyńskim, Kurkach, Rusi lub Bartągu. W Kurkach do Łyny wpada Marózka – jeden z najpiękniejszych i mało wymagających szlaków kajakowych w regionie. Nidzica, planowana

jako krańcowy punkt trasy, słynie z potężnego zamku krzyżackiego (obecnie mieści on m.in. muzeum).

Łynostrada powstaje dzięki zaangażowaniu i współpracy samorządu województwa, samorządów gmin i powiatów, nadleśnictw i organizacji pozarządowych, stanowiąc przykład skutecznego, wielostronnego współdziałania, mającego na celu podnoszenie atrakcyjności turystycznej regionu.

EN

HEAD OUT ON THE LYNOSTRADA CYCLE TOUR

Łyna is the longest river in Warmia and Masuria and an increasingly popular kayaking route (approx. 200 km long). Cycling routes are currently »

being created that are collectively known as the Łynostrada. The sections running through Olsztyn and then on to Lidzbark Warmiński (approx. 65 km in total) have already been launched. This allows tourists to combine various forms of active recreational activities with discovering the charms of the region from different perspectives.

The Olsztyn Łynostrada, which intersects the Voivodship's capital city from north to south, was the first to be developed on the initiative of social organisations. The route quickly became

a favourite among locals and tourists. Riding along it, apart from the picturesque river and its surroundings, there are the city parks and the urban forest to admire as well as the most interesting national heritage sites: the Gothic Castle of the Varmian Cathedral Chapter (now a museum), St Jacob's Co-Cathedral, and century-old railway viaducts. The gravel track route traverses beautiful woodland areas and pretty riverside meadows, and continues through the City Centre along tarmac or paved cycle paths. The Olsztyn section ends at the hydroelectric generating station where River Wadag, also much liked by kayakers, joins River Łyna.

From Olsztyn to Green Velo

The next stage of the venture involved designing the Varmian Łynostrada that connects Olsztyn (from Wąwozowa Street) with Lidzbark Warmiński and, consequently, with the Green Velo East of Poland Cycling Trail (the longest in Poland), whose Varmian and Masurian section is close to 400 km long. The Varmian Łynostrada is a trekking cycling route where there is a mixture of different road surfaces. It runs through forest paths and wanders across meadow dirt tracks, passing through rarely frequented local tarmac roads. There are also sections of tarmac cycling paths (Swobodna-Knopin) and along a disused railway embankment (Łaniewo – Lidzbark Warmiński). The route is well marked and there are route maps in several points illustrating its course. It ends at the Lidzbark Boulevard by River Łyna.

Krasicki Orangerie). The Varmian Thermal Baths complex with thermal water pools is a unique attraction in the city. Health spa facilities and infrastructure, first and foremost including salt graduation towers, are also being established there.

Hop off your Bike and Jump Straight into a Kayak

Another asset of the Łynostrada is the fact that tourists can hop off their bike at certain points and jump straight into a kayak (or the other way around). There are several idyllic launch points along the river that invite travellers to relax and unwind (rest shelters, tables and benches, fire pits, floating platforms, toilets, and rubbish bins). Such launch points can be found in: Brąswałd, Cerkiewnik, Dobre Miasto, Smolajny, Łaniewo and Lidzbark Warmiński. There are also several convenient starting points in Olsztyn where one can embark on a kayaking adventure (Brzeziny, Central Park, and Podzamcze Park).

Recognising the natural need to develop the Łynostrada further, the initiators of the project are planning to extend it – firstly from Olsztyn to the sources of River Łyna and to Nidzica. The planned section will also cut across breathtakingly beautiful and unspoilt areas of the Varmian Forest Nature Reserve, running along the landmark section of the Łyna river banks and the shores of the Łańskie Lake. The River Łyna Sources Nature Reserve, which protects an area where river capture by headward erosion is occurring, is an important point on the route. There, the beginning section of the river flows along the bottom of a gorge lined with a deciduous forest.

The sections of River Łyna further down are accessible to kayaks. Kayaking trips can be conveniently started (or ended) in Brzeźno Łyńskie, Kurki, Ruś or Bartąg. In Kurki, the Marózka falls into the Łyna – one of the most »

The Varmian Łynostrada is very varied and offers beautiful views, especially where it runs along River Łyna. The towns and villages it connects are also rich in heritage sites, museums and recreational facilities. Key points along the route include: Brąswałd (with St Catherine's Church), Barkweda (a Napoleonic battle site), Dobre Miasto

(with the Gothic Collegiate church of the Holy Saviour and All Saints, and the Urban Open Air Museum), Smolajny (with the Baroque Bishop's Palace), Wichrowo Forests, and Lidzbark Warmiński (with the impressive Bishop's Castle, now museum, and the Gothic Church of St Peter and St Paul, as well as the Baroque-Classical style

beautiful and less demanding stretches for kayaking in the region. Nidzica, planned as the end point of the route, is famous for its monumental Teutonic castle (currently also home to a museum).

The Łynostrada is being built through the involvement and collaboration of the local government on voivodship, municipality and county level, forest inspectorates and non-governmental organisations, becoming an example of effective, multifaceted cooperation with the purpose of enhancing the tourism attractiveness of the region.

AUF ZUR RADTOUR AUF ŁYNOSTRADA

Łyna ist der längste Fluss in Ermland und Masuren und eine immer beliebtere Kanuroute (ca. 200 km lang). Derzeit werden die Radwege entlang des Flusses unter dem gebräuchlichen Namen Łynostrada gebaut. Die Abschnitte der Route führen durch Olsztyn und weiter bis zu Lidzbark Warmiński (insgesamt ca. 65 km). So können Touristen verschiedene Formen

der aktiven Erholung verbinden und den Charme der Region aus verschiedenen Perspektiven kennenlernen.

Die Łynostrada in Olsztyn, die die Hauptstadt der Woiwodschaft von Süden nach Norden durchquert, entstand aus der Initiative der sozialen Organisationen. Schnell wurde sie zu einer beliebten Route für die Einwohner und Besucher der Stadt. Wenn Sie entlang des malerischen Flusses und seiner Umgebung fahren, können Sie die Olsztyn-Parks und den Stadtwald sowie die interessantesten Baudenkmäler der Stadt bewundern: die gotische Burg des Domkapitels von Ermland (heute ein Museum), den Jakobsdom, hundert Jahre alte Eisenbahnbrücken. Die Route führt durch Wälder und am Flussufer entlang als Schotterstraße, die Radwege in der Innenstadt sind asphaltiert oder gepflastert. Der Abschnitt in Olsztyn endet am Wasserkraftwerk, wo der auch bei den Kanufahrern beliebte Fluss Wadąg in die Łyna mündet.

Von Olsztyn bis zur Green Velo Route

Die nächste Etappe beim Ausbauen von Łynostrada war die Verbindung von Olsztyn (ab der Wąwózowa-Strasse) mit Lidzbark Warmiński. Damit wurde sie an den Ostpolnischen Radweg Green

Velo angeschlossen, den größten Radweg in Polen, der in Ermland auf der Strecke von 400 km verläuft.

Łynostrada ist eine Trekkingtour für Fahrräder, verläuft auf Wald- und Feldwegen, auf einigen Strecken als Schotterweg oder als Teil von asphaltierten Landstraßen. Es gibt Abschnitte, wo asphaltierte Radwege (Swobodna-Knopin) angelegt wurden. Auf dem Damm der alten stillgelegten Eisenbahnlinie (Łaniewo–Lidzbark Warmiński) wurde auch ein Radweg errichtet. Die Route ist deutlich markiert und ausgeschildert, an mehreren Stellen befinden sich Informationstafeln, die ihren Verlauf anzeigen. Die Route endet in Lidzbark Warmiński am Fluss Łyna, an der Uferpromenade

Die Łynostrada in Ermland bietet abwechslungsreiche Landschaften und schöne Aussicht, besonders da, wo sie direkt am Fluss Łyna entlang verläuft. In den Ortschaften auf der Route mangelt es nicht an zahlreichen Baudenkmälern, Museen und anderen Freizeitobjekten.

Die wichtigen Punkte auf der Route sind u.a.: Brąswałd (mit der Kirche der Heiligen Katharina), Barkweda (das Schlachtfeld aus den Napoleonischen Kriegen), Dobre Miasto (mit der gotischen Stiftskirche des Heiligen Erlösers und Allerheiligen Kirche und dem städtischen Freilichtmuseum), Smolajny (mit einer barocken Bischofsresidenz), Wichrowskie-Forst und Lidz-

8.

9.

10.

bark Warمیński (mit der imposanten Bischofsburg - heute ein Museum, der gotischen Kirche der Heiligen Apostel Peter und Paul und der barock-klasizistischen Krasicki-Orangerie). Die einzigartige Attraktion der Stadt sind die Warمیńskie-Thermalbäder – ein Komplex von Schwimmbäder mit Thermalwasser. Hier wird auch eine Kuranlage mit seiner Infrastruktur und Salzsalinen aufgebaut.

Ab vom Fahrrad in das Kanu

Ein weiterer Vorteil von Łynostrada ist, dass die Touristen an einigen Stellen am Fluss vom Rad auf das Kanu (oder umgekehrt) umsteigen können. Am Fluss wurden mehrere Kanuanlegestellen errichtet. Dort wurde gute Infrastruktur zum Erholen und Rasten geschaffen (Überdachte Standorte mit Sitzcken, Grillplätze, Pontonstegs, Toiletten, Mülleimer). Solche Anlegestandorte erwarten die Touristen in: Brąswald, Cerkiewnik, Dobre Mia-

sto, Smolajny, Łaniewo und Lidzbark Warمیński. Auch in Olsztyn kann man bequem eine Kanufahrt beginnen (in Brzeziny, Centralny-Park, Podzamcze-Park).

Entgegen dem natürlich steigenden Bedarf an der Entwicklung von Łynostrada wird geplant die Route zu verlängern – als erstes die Strecke von Olsztyn nach Nidzica und zu der Quelle vom Fluss Łyna. Die geplante Strecke verläuft durch malerische Landschaften im Naturschutzgebiet Warمیński Las, an den Ufern von dem Fluss Łyna und Łańskie-See.

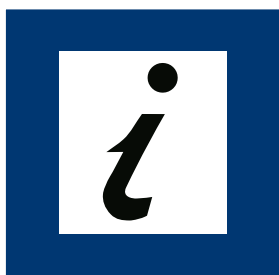
Wichtiger Punkt auf der Route ist das Naturschutzgebiet der Quellen von dem Fluss Łyna. Auf diesem Gebiet wurde das Landschaftsgebiet unter Naturschutz gestellt, wo die sog. retrograde Flusserosion vorkommt. Der erste Abschnitt des Flusses fließt dort durch eine tiefe Schlucht – an den Hängen mit dem dichten Laubwald bewachsen.

Weitere Flussabschnitte sind für die Kanufahrten leicht zugänglich und es gibt viele Standorte, wo man bequem

eine Kanutour anfangen (bzw. beenden) kann, u.a. in Brzeźno Łyńskie, Kurki, Ruś oder Bartąg. In Kurki mündet der Fluss Maróźka, eine der einfachsten Kanutourstrecken in der gesamten Region. Die geplante Route endet in Nidzica, die Stadt ist bekannt für die imposante Kreuzritterordensburg (zur Zeit als Museum genutzt)

Łynostrada entsteht in der Zusammenarbeit mit den Verwaltungsbehörden der Woiwodschaft, der Landkreise und Gemeinden. In den Ausbau engagieren sich auch die zuständigen Forstämter und viele andere nicht staatliche Organisationen. Das erfolgreiche Mitwirken aller Beteiligten setzt sich zum Ziel, die Attraktivität der Region zu verbessern.

*Opracowanie / By / Von Rafał Śliwiak
Departament Turystyki i Sportu
UMWWM / Department of Tourism
and Sport of the Marshal's Office
of Varmia and Masuria / Abteilung für
Tourismus und Sport vom UMWWM*

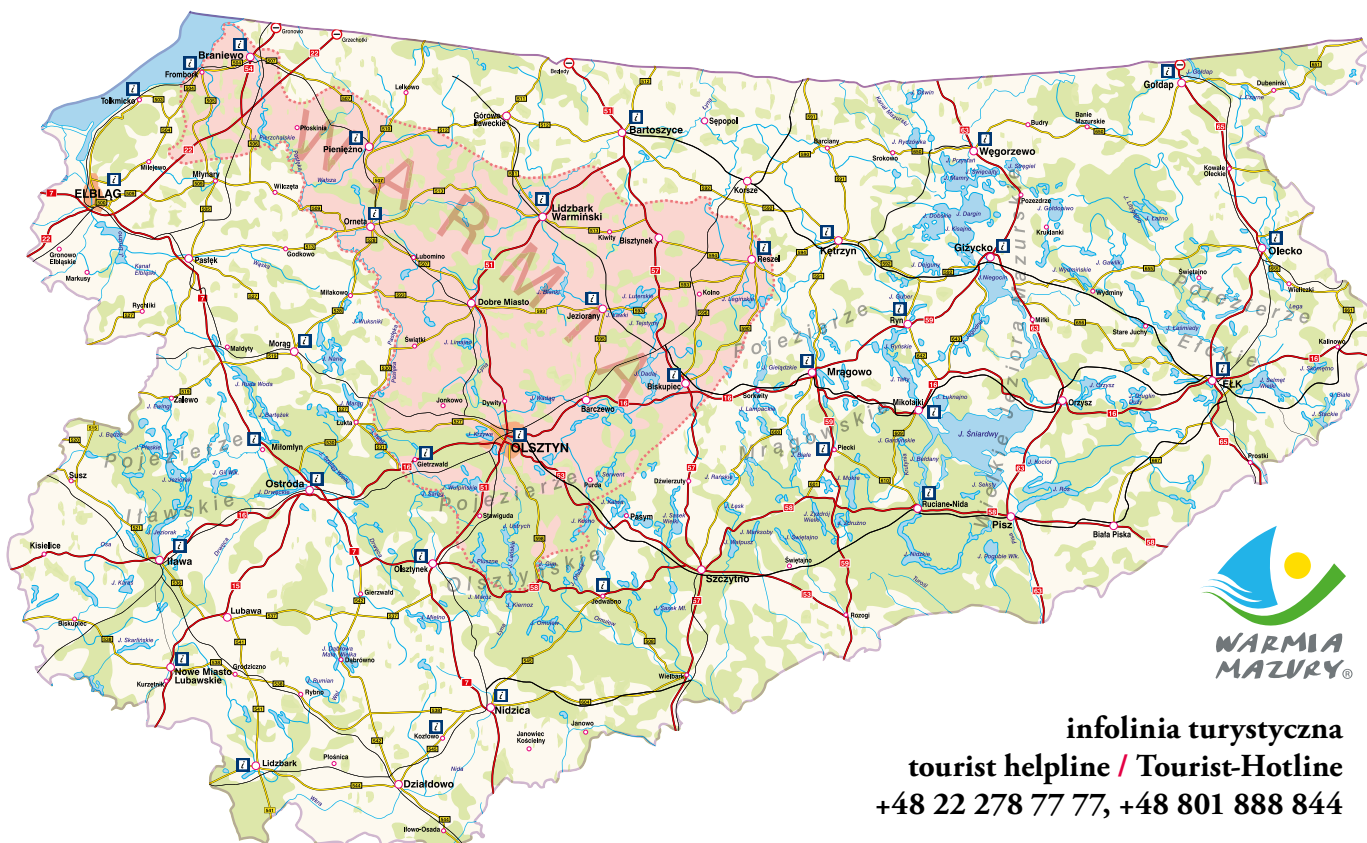

CERTYFIKOWANE INFORMACJE TURYSTYCZNE *na Warmii i Mazurach*¹

Certified Tourist Information Centres in Varmia and Masuria /
Zertifizierte Touristeninformationen in Ermland und Masuren

- **Bartoszyce** ***
Bartoszyckie Centrum Informacji Turystycznej
pl. Konstytucji 3 Maja 20, 11-200 Bartoszyce
tel./phone +48 695 930 028
e-mail: pit@bartoszyce.pl, www.gci.bartoszyce.pl
- **Biskupiec** **
pl. Wolności 5c, 11-300 Biskupiec
tel./phone +48 89 715 47 42, +48 89 715 26 95
e-mail: informacja.turystyczna@biskupiec.pl, www.biskupiec.pl
- **Braniewo** ***
ul. Katedralna 7, 14-500 Braniewo, tel./phone +48 55 644 33 03
e-mail: it_braniewo@poczta.onet.pl, www.it.braniewo.pl
- **Elbląg** ***
ul. Stary Rynek 25, 82-300 Elbląg, tel./phone +48 55 239 33 77
e-mail: ielblag@umelblag.pl, www.turystyka.elblag.eu
- **Elk** **
ul. Wojska Polskiego 47, 19-300 Elk, tel./phone +48 87 621 70 10
e-mail: info@turystyka.elk.pl, www.turystyka.elk.pl
- **Frombork** **
ul. Młynarska 5a, 14-530 Frombork
tel./phone +48 55 244 06 60 wew. 77
e-mail: informacja.turystyczna@frombork.pl, www.frombork.pl
- **Gietrzwałd** **
ul. Kościelna 1, 11-036 Gietrzwałd, tel./phone +48 89 512 32 90
e-mail: it@gietrzwald.pl, www.itgietrzwald.pl
- **Giżycko** ****
ul. gen. J. Zajączka 2, 11-500 Giżycko, tel./phone +48 87 428 52 65
e-mail: infogizycko@post.pl, www.gizycko.turystyka.pl
- **Gołdap** ***
pl. Zwycięstwa 16, 19-500 Gołdap, tel./phone +48 87 615 20 90
e-mail: poczta@frg.pl, www.uzdrowiskogoldap.pl
- **Ława** ***
ul. Niepodległości 13, 14-200 Ława, tel./phone +48 89 648 58 00
e-mail: it@icstir.pl, www.it.miastoilawa.pl
- **Ława** ***
Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej
ul. Chodkiewicza 5, 14-200 Ława, tel./phone +48 602 744 083
e-mail: kontakt@port-ilawa.pl, www.port-ilawa.pl
- **Jeżiorany** *
Pl. Jedności Narodowej 14, 11-320 Jeżiorany
tel./phone +48 89 674 08 12
e-mail: vita.warmia@gmail.com, www.vita.warmia.pl
- **Jedwabno** **
ul. 1-go Maja 63, 12-122 Jedwabno
tel./phone +48 89 621 30 42
e-mail: gok@jedwabno.pl, www.jedwabno.pl
- **Kętrzyn** ***
pl. Piłsudskiego 10/1, 11-400 Kętrzyn
tel./phone +48 89 751 47 65
e-mail: it@it.ketrzyn.pl, www.it.ketrzyn.pl
- **Kozłowo** *
ul. Mazurska 3, 13-124 Kozłowo
tel./phone +48 89 625 08 25 (33)
e-mail: turystyka@kozlowo.pl, www.kozlowo.pl
- **Lidzbark Warmiński** **
ul. Dębowa 3, 11-100 Lidzbark Warmiński
tel./phone +48 570 899 399
e-mail: it@lidzbarkwarminski.pl, www.lidzbark.eu
- **Lidzbark (Welski)** **
ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark
tel./phone +48 23 696 15 05 wew. 182
e-mail: promocja@lidzbark.pl, www.lidzbark.pl
- **Mikołajki** **
pl. Wolności 7, 11-730 Mikołajki, tel./phone +48 87 421 68 50
e-mail: it@mikolajki.pl, www.mikolajki.eu
- **Miłomłyn** **
ul. Twarda 12, 14-140 Miłomłyn, tel./phone +48 89 642 58 22
e-mail: projekty@milomlyn.pl, www.milomlyn.pl

- **Morąg *****
pl. Jana Pawła II 1, 14-300 Morąg, tel./phone +48 89 757 38 26
e-mail: lot.morag@op.pl, www.lot.mazury.pl
- **Mragowo ******
ul. Ratuszowa 5, 11-700 Mragowo
tel./phone +48 721 620 555
e-mail: info@it.mragowo.pl, www.it.mragowo.pl
- **Nidzica ***
ul. Zamkowa 2, 13-100 Nidzica, tel./phone +48 89 625 03 70
e-mail: zameknidzica@wp.pl, www.it.nidzica.pl
- **Nowe Miasto Lubawskie *****
ul. 19 Stycznia 17a, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie
tel./phone +48 56 472 96 35
e-mail: it@umnowemiasto.pl, www.itnowemiasto.pl
- **Olecko *****
pl. Wolności 22, 19-400 Olecko, tel./phone +48 87 520 49 48
e-mail: cit@rokmg.pl, www.it.olecko.eu
- **Olsztyn ******
Wojewódzkie Centrum Informacji Turystycznej
ul. Staromiejska 1, 10-017 Olsztyn, tel./phone +48 89 535 35 65
e-mail: info@mazury.travel, www.mazury.travel
- **Olsztyn *****
Miejska Informacja Turystyczna
pl. Jana Pawła II 1, 10-101 Olsztyn, tel./phone +48 89 521 03 98
e-mail: info@olsztyn.eu, www.visit.olsztyn.eu
- **Olsztynek ****
ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek, tel./phone +48 89 519 54 77 (92)
e-mail: it@olsztynek.pl, www.olsztynek.pl
- **Orneta ****
ul. Rycerska, 11-130 Orneta, tel./phone +48 55 221 02 09
e-mail: turystyka@orneta.pl, www.orneta.pl
- **Ostróda *****
pl. 1000-lecia PP 1a, 14-100 Ostróda, tel./phone +48 89 642 30 00
e-mail: cit@mazury-zachodnie.pl, www.mazury-zachodnie.pl
- **Piecki ****
ul. Zwycięstwa 48, 11-710 Piecki, tel./phone +48 666 653 476
e-mail: muzeum@gokpiecki.pl, www.gminapiecki.pl
- **Pieniężno ****
ul. Generalska 8, 14-520 Pieniężno, tel./phone +48 55 237 46 53
e-mail: promocja@pieniezno.pl, www.pieniezno.pl
- **Reszel ***
ul. Rynek 24, 11-440 Reszel, tel./phone +48 89 755 39 09
e-mail: urzadzgminy@gminareszel.pl, www.gminareszel.pl
- **Ruciane Nida ****
ul. Dworcowa 14, 12-220 Ruciane-Nida
tel./phone +48 87 423 19 89
e-mail: umig@ruciane-nida.pl, www.ruciane-nida.pl
- **Ryn ****
ul. Szkolna 1, 11-520 Ryn, tel./phone +48 607 100 123
e-mail: rck-it@wp.pl, www.rpekit.pl
- **Tolkmicko ****
ul. Świętojańska 1, 82-340 Tolkmicko
tel./phone +48 55 231 61 82 wew. 25
e-mail: inf-tur.tolkmicko@wp.pl, www.kulturatolkmicko.pl
- **Węgorzewo *****
Bulwar Loir-et-Cher 4, 11-600 Węgorzewo
tel./phone +48 514 004 352
e-mail: info@it.wegorzewo.pl, www.wegorzewo.pl

infolinia turystyczna
tourist helpline / Tourist-Hotline
+48 22 278 77 77, +48 801 888 844

Kamperem PO WARMII I MAZURACH

Kampery i pola namiotowe świętują ostatnio wielki powrót. Oferują niezależność, swobodę wyboru miejsca postoju, prywatność i brak tłumów. Kto nie wspomina z rozrzewnieniem pierwszego wypadu na biwak, noclegu nad samą wodą, wieczornych ognisk i wszechogarniającej przyrody? A jeśli nigdy nie spędzaliście w ten sposób wakacji, czas spróbować.

Kamper da Wam możliwość przemieszczania się wraz z całym dobytkiem – od jednego miejsca postojowego do drugiego – i zatrzymania się tam, gdzie akurat wyda Wam się najpiękniej i najciekawiej. Dzięki tej formie turystyki będziecie mogli biwakować w miejscach, w których inne opcje nie wchodziły w grę – w lasach czy bezpośrednio nad brzegami jezior. Obecnie infrastruktura kempingowa jest przyjazna kamperom i coraz bardziej rozbudowana, więc wybierając jedno z licznych pól kempingowych, oprócz malowniczej lokalizacji, zastaniecie także udogodnienia, które uczynią Wasz pobyt wyjątkowo komfortowym.

Gdy zdecydujecie się na pozostawienie kapera na jednym z dobrze przygotowanych pól kempingowych, czeka na Was ogrom możliwości spędzania wolnego czasu. Możecie zwiedzać liczne zabytki, jak np. gotyckie zamki, którymi ziemia mazurska i warmińska jest niemal usiana. Lokalną faunę i florę będziecie mieli okazję podziwiać w licznych rezerwach i parkach krajobrazowych, wśród których największym jest Mazurski Park Krajobrazowy.

Na miłośników jazdy rowerem czekają niekończące się kilometry tras, m.in.: Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo, Kanału Elbląskiego i powstająca właśnie Mazurska Pętla Rowerowa. Niezliczone jeziora i rzeki, zwłaszcza Wielkie Jeziora Mazurskie, czy też szlaki rzek Krutyni i Łyny, przyciągają fanów sportów wodnych. Popływacie tu kajakiem, żaglówką albo innym sprzętem napędzanym wiatrem, siłą ludzkich mięśni lub silnikiem. Wielu zainteresuje wyśmienita kuchnia regionalna i restauracje czy gospodarstwa agroturystyczne, w których można nabyć ekologiczne produkty.

Warmię i Mazury przecinają ciekawe szlaki tematyczne. Do najbardziej znanych tras samochodowych należą m.in.: Szlak Kopernikowski, Zamków Gotyckich oraz Fortyfikacji Mazurskich. Wyjątkową atrakcją stanowi Kanał Elbląski – zabytek unikatowy na skalę światową – oraz wydarzenia kulturalne, od muzyki począwszy, a kończąc na historycznych inscenizacjach, w tym najbardziej znanej – Bitwy pod Grunwaldem. Drogi ekspresowe oraz sieć tras krajowych i wojewódzkich umożliwiają bezpieczny i szybki dojazd do wielu wspaniałych miejsc. Podróżując kamperem będziecie także mieli możliwość zwiedzić pełne tajemnic bezdroża i dotrzeć tam, gdzie mało kto zagląda.

Zapraszamy więc do niezapomnianej podróży kamperem po Warmii i Mazurach, których niezliczone walory i atrakcje sprzyjają różnym formom aktywnej turystyki o każdej porze roku. Poznajcie miejsca, w których warto się zatrzymać. »

Camping Pirat nad jeziorem Ukiel

Kemping znajduje się w stolicy Warmii, Olsztynie, i jest położony bezpośrednio nad malowniczym jeziorem Ukiel. Gości zachwycą przede wszystkim widok – długa linia brzegowa pozwala cieszyć się panoramą jeziora z każdej parceli pola kempingowego. Znajduje się tu także pomost oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego, w której zaopatrzyć się w kajaki, rowery wodne, a nawet motorówkę bez patentu. Okoliczne lasy i ścieżki zachęcają do wycieczek pieszych i rowerowych. Duży, urozmaicony teren kempingu pozwala znaleźć spokojne miejsce na rozbić namiotu czy postawienie przyczepy lub kampera. Na kompleks składa się także

hotel z basenem i restauracją, która proponuje menu inspirowane kuchnią regionalną i przeszła Kuchenne Rewolucje Magdy Gessler. Kemping jest skategoryzowany na 2* i rekomendowany przez Polską Federację Campingu i Caravaningu. Gwarantuje to doskonałe warunki do wypoczynku.

Jeziro Ukiel, nazywane także Jeziorem Krzywym, znane jest z malowniczych zatoczek i półwyspów – stanowi rekreacyjne serce i dumę Olsztyna. To właśnie tutaj zlokalizowana jest plaża miejska, a także liczne obiekty sportowe. Centrum Rekreacyjno-Sportowe „Ukiel” oferuje trzy kąpieliska i wypożyczalnię sprzętu pływającego, platformy wypoczynkowe, place zabaw, boiska, skatepark (zimą snowpark), pomosty spacerowe i widokowe. Możecie tu spacerować promenadą i przemieszczać się rozbudowaną siecią ścieżek

pieszo-rowerowych. Drugą część kompleksu stanowi Centrum Kajakarstwa, gdzie czeka na Was wypożyczalnia sprzętu sportowego, całoroczna hala do siatkówki plażowej oraz siłownia z odnową biologiczną. Trzecia część to Centrum Żeglarstwa Wodnego i Lodowego.

Sam Olsztyn pełen jest atrakcji, z których warto wymienić: Wodne Centrum Rekreacyjno-Sportowe Aquasfera, Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne, Stare Miasto, Zamek Kapituły Warmińskiej czy malowniczy Park Centralny. Zatrzymując się w Olsztynie, będziecie mieli także okazję organizować wycieczki do wielu sąsiadujących miast i miasteczek – obfitujących w zabytki, atrakcje przyrodnicze, rekreacyjne i kulturalne.

.....
www.pirat.com.pl/camping

Szarejkowe Wzgórza na Mazurach Garbatych

Szarejki to urokliwa wieś, położona w okolicy Olecka na obszarze zwanym Mazurami Garbatymi. W Szarejkowych Wzgórzach na 27-hektarowej posiadłości można biwakować pod namiotem lub ustawić przyczepę czy kamper. Kemping wyposażony jest w niezbędną infrastrukturę: przyłącza prądu i wody do kamperów, przyczep kempingowych i sektorów namiotowych, toalety i umywalnie z gorącą wodą, sektor do zmywania naczyń i gotowania, pralkę oraz stoły i ławy do spożywania posiłków. Teren jest ogrodzony, a okolica spokojna i cicha. Obiekt jest zrzeszony w Polskiej Federacji Campingu i Caravaningu.

Na miejscu czeka na Was kawiarnia Weranda, gdzie napijecie się dobrej kawy, zjecie coś smacznego czy po prostu odpoczniecie w – klimatyzowanym i oferującym bezpłatny dostęp do wi-fi – wnętrzu. Na terenie obiektu znajdują się chatki biesiadne, zapelniające się

w czasie niepogody dziećmi, które bawią się, grają w gry planszowe, rysują czy oglądają TV. Jest tu także Mazurskie SPA, w którym znajdziecie prawdziwe ruskie banie, beczkę z zimną wodą oraz saunę. Istnieje również możliwość wypożyczenia quadów, rowerów, kajaków i skuterów, a także wybrania się na zorganizowany spływ kajakowy. Z myślą o najmłodszych gościach na terenie obiektu powstały dwa place zabaw (z huśtawkami, zjeżdżalnią, piaskownicą i trampoliną), a także boisko do gry w piłkę i boisko do siatkówki. Pod opieką rodziców dzieci mogą postrzelać z wiatrówek i pograć w rzutki. Miłośnicy kąpeli mają okazję skorzystać z sąsiednich jezior. Można

do nich dotrzeć pieszo, rowerami, quadem, skuterem, samochodem bądź bryczką konną sąsiada. Jeśli wolicie kąpiele słoneczne, to w Szarejkach czeka na Was jedna z nielicznych w Polsce 27-hektarowa, trawiasta, słoneczna, zadbana plaża. Na terenie obiektu zostały także wydzielone miejsca na ognisko. A jeśli znudzi Wam się to wszystko, w bliskiej okolicy czeka wiele atrakcji, jak np.: bezkrwawe safari, park linowy czy obrotowa kawiarnia w Piękną Górze Rudziewicz w Gołdapi, mosty w Stańczykach, piramida w Rapie oraz karmienie żubrów w Puszczy Boreckiej. Czego można chcieć więcej?

.....
www.szarejki.pl

Camping KamA na Szlaku Wielkich Jezior Mazurskich

Camping KamA położony jest na Szlaku Wielkich Jezior Mazurskich, nad jeziorem Tałty, 4 km od Mikołajek – urokliwego miasteczka zwanego Polską Wenecją. Ten kemping to nie tylko raj dla entuzjastów caravaningu. Oferuje również wspaniałe warunki dla żeglarzy, wędkarzy oraz tych, którzy kochają rowerowe i piesze wycieczki.

Kemping podzielony jest na dwie części – plac od strony jeziora, gdzie ustawiane są przyczepy i kampery, oraz plac powyżej, gdzie można ustawiać namioty. Kemping jest ogrodzony i strzeżony. Oferuje 60 miejsc postojowych. Na miejscu znajduje się przystań żeglarska, bar serwujący doskonałą, domową kuchnię (w tym świeże mazurskie ryby) oraz pełne zaplecze sanitarne z prysznicami i pralką.

Czyste powietrze oraz obecność lasów i łąk sprawia, iż Camping KamA to doskonała baza wypadowa dla miłośników turystyki pieszej, rowerowej, wodnej,

a także idealne miejsce dla wędkarzy. Najmłodszy goście znajdą tu dla siebie plac zabaw, wodną zjeżdżalnię, piłkarski, boisko do siatkówki plażowej oraz dużo przestrzeni na zabawę. Można tu także skorzystać z wypożyczalni sprzętu wodnego i rowerów. Kemping jest skategoryzowany na 4* i był wielokrotnym laureatem nagrody „Mister Camping”. Lokalizacja sprawia, że jest to doskonałe miejsce wypadowe, umożliwiające zwiedzenie pobliskich miejscowości:

Mikołajek, Rynu, Giżycka czy Mrągowa. W okolicy warto odwiedzić także: Wilczy Szaniec, sanktuarium w Świętej Lipce, Galindię, Wojnowo czy Park Dzikich Zwierząt w Kadzidłowie, Stację Badawczą Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie oraz Stację Badawczą Instytutu Parazytologii PAN w Kosowie Górnym.

.....
www.kama.mazury.pl

Camping Cezar nad jeziorem Czos

Camping Cezar położony jest w jednej z najbardziej popularnych miejscowości turystycznych – Mrągowie – nad jeziorem Czos. Gościom oferuje wypoczynek w domkach oraz na polu namiotowo-kempingowym. Ośrodek położony jest w pięknej, malowniczej części miasta. Czuć tu prawdziwą atmosferę relaksu i wypoczynku oraz bliskość natury. Na terenie funkcjonuje bar Kowboj, gdzie można zjeść świeże, domowe posiłki. Ogromną zaletą jest duża liczba atrakcji, które można znaleźć na miejscu oraz w okolicy.

Teren kempingu jest zadrzewiony. Znajdziecie tu bardzo atrakcyjne miejsca pod ustawienie przyczep i namiotów, podłączenia do prądu oraz duże i nowoczesne zaplecze sanitarne. Ponadto czekają na Was miejsca biwakowe, wzbogacone stołami do wspólnych posiłków i wyznaczone miejsce na ognisko.

W odległości około 20 metrów od obiektu znajduje się największy plac zabaw dla dzieci, kąpielisko oraz piaszczysta plaża z wieloma pomostami, również wędkarskimi. Dla osób aktywnych i ceniących sobie ruch zaletą są boiska oraz możliwość wypożyczenia sprzętu wodnego (m.in. rowerków, łodzi, jachtów i skuterów wodnych). Do Amfiteatru, w którym odbywają się najważniejsze imprezy (Mazurska Noc Kabaretowa, Piknik Country czy Festiwal Kultury Kresowej) jest 200 metrów. Mrągowo jest także doskonałym punktem wypadowym do zwiedzania pobliskich znanych kurortów i atrakcji, których na tym obszarze jest naprawdę wiele.

.....
www.mazurylatem.pl/cezarl

”

Obecnie infrastruktura kempingowa jest przyjazna kamperom i coraz bardziej rozbudowana, więc wybierając jedno z licznych pól kempingowych, oprócz malowniczej lokalizacji, zastaniecie także udogodnienia, które uczynią Wasz pobyt wyjątkowo komfortowym.

”

»

EN

CAMPERVAN- NING THROUGH VARMIA AND MASURIA

Campervans and campsites are making a great comeback! They offer independence, the freedom of choosing where you travel and stay, privacy, and steering clear of crowds. Who doesn't have fond memories of their first camping trips, staying right on the water's edge, huddling around a campfire, and waking

up surrounded by nature? And if you haven't tried spending your vacation in this way, there's no better a time than now!

A campervan will give you the chance to travel with all your home comforts – from one place to the next – and stay wherever you like... wherever pleases your eye and warms your heart. Thanks to this form of tourism, you can camp in remote, rugged and wild spots where there are no other alternatives, like in forests or by the water's edge. The available camping infrastructure is currently super camper friendly and growing all the time which is why you can rest assured that when opting to stay at one of the many campsites and campervan

sites set amidst picturesque scenery you will also find numerous amenities that will make your stay exceptionally comfortable.

Should you decide to leave your campervan on one of the well-appointed camping sites you are in store for a real treat with access to numerous outdoor activities to enjoy in the area. You can explore the wealth of historic attractions, including Gothic castles, which straddle Varmia and Masuria and the many scenic natural reserves and landscape parks, the largest of which is the Masurian Landscape Park, admiring the local flora and fauna as you go.

For avid cyclists there are kilometres of natural beauty to enjoy on the extensive network of cycle paths, including: the Green Velo Cycling Trail, the Elbląg Canal, and the emerging Masurian Cycling Circuit. The countless lakes and rivers, especially the Great Masurian Lakes, or River Krutynia and Łyna routes beckon water sports enthusiasts. Here, you can kayak, sail or enjoy other wind, engine, and other

muscle-powered water activities. Many are taken by the delicious regional cuisine and restaurants or the agro-tourism where you can pick up organic products and produce.

Varmia and Masuria are criss-crossed by fascinating themed routes. Among the best known road routes are: the Copernicus Route, the Route of the

Gothic Castles, and the Route of Masurian Fortifications. The globally unique Elbląg Canal is a true feat of engineering and, along with the many other attractions starting from cultural and music events and festivals up to historical reenactment and staging events, the most famous of which is the Battle of Tannenberg, are all truly

exceptional. The expressways and the network of national and provincial roads ensure that you can easily get to all of these fantastic places by car. Travelling by camper, you will also be able to visit and reach many fascinating places off the beaten track where few people venture.

So, feel free to wander off-grid across Varmia and Masuria which hold countless attractions and cultural and historical cultural heritage sites offering all-year-round activities that make unforgettable memories. You can find out more about the places worth visiting below.

Pirat Campsite by Lake Ukiel

This campsite is in Olsztyn, the capital of Varmia, situated directly by Lake Ukiel. Guests marvel at the spectacular views where the long lake shore gives a panoramic vista of the lake from every pitch on the campsite. There is a pier with watersports hire facilities offering kayak, paddleboat and even license-free motorboat hire. The surrounding forests and walking trails and cycling routes will allow you to immerse yourself in the serenity of the area, engage in fun outdoor activities, and experience the natural environment. You are sure to find the perfect parking spot for your campervan or a pitching spot for your tent in the large and diverse camping area to make the most of the fabulous views. The facility includes a hotel with a pool and a restaurant with a menu influenced by traditional Polish cuisine that was transformed by the Polish celebrity chef and restaurateur Magda Gessler. The campsite has been awarded a 2 star rating and is recommended by the Polish Federation of Camping and Caravanning. This hideaway promises a peaceful and relaxing stay for all.

Lake Ukiel, also commonly called Lake Krzywe, famous for its picturesque peninsulas and coves, is the recreational heart and pride of Olsztyn. The urban beach is nestled along its shores with »

numerous sports facilities dotted around it. The “Ukiel” Sports and Recreational Centre offers three bathing beaches and watersports hire facilities, resting platforms, playgrounds, volleyball pitches, a skatepark that transforms into a snowpark in winter, piers, and viewing platforms. You can enjoy leisurely strolls along the promenade or use the extensive network of footpaths and cycling lanes to get around. The Kayaking Centre forms the second part of the complex where equipment for watersports can be hired, and offers a year-round beach volleyball court, and a gym and spa, too. The third part of the complex is the Water and Ice Sailing Centre.

Olsztyn itself offers a wealth of attractions, including: the Aquasfera Sport and Recreation Centre, the Olsztyn Planetarium and Astronomical Observatory, the Old Town, the Varmian Chapter’s Castle, and the picturesque Central Park. Staying in Olsztyn, you will also have the chance to go on excursions to neighbouring towns and cities which are steeped in historical sites, nature, leisure and recreational attractions, and cultural events.

.....
www.pirat.com.pl/camping

The Szarejki Hills in Masuria Garbate

Szarejki is a quaint village getaway nestled in the Olecko region in an area called Masuria Garbate. The 67-acre estate set in the Szarejki Hills offers space to pitch a tent or park your caravan or campervan. The facility has all the necessary visitor infrastructure: electric and water access points for campervans and caravans and a tent pitch area, toilets and washing facilities with hot water, dishwashing and cooking facilities, a washing machine, as well as dining facilities (tables and benches). The site is securely fenced off and set in a quiet and peaceful area. It is part of the network of sites from the Polish Federation of Camping and Caravanning.

Campers can also enjoy a delicious coffee and snacks in the Veranda coffee shop and wind down in its air-conditioned interiors with free Wi-Fi. If the weather turns, there are also play cabins for children to spend time in – playing board games, drawing or watching TV. At the Mazurskie SPA, guests can enjoy genuine Russian Banya dry saunas, cold tubs and a sauna. It is also possible to hire quads, bikes, kayaks and scooters and also go on an organised kayak tour. Two large playgrounds are available for the youngest guests (with swings, a slide, sandpit

and trampoline), as well as a football pitch and a volleyball court. They can also do some airgun shooting and play darts when supervised by parents or guardians. Swimming enthusiasts can also take a dip in lakes in the vicinity, which can be reached on foot, by bike, quad, scooter, car or the neighbour’s horse-drawn cart. If you prefer sun-bathing, one of the few in Poland 67-acre beaches beckons in Szarejki... this spot is beautiful, sun-kissed, grassy and meticulously kept. There are also designated fire pits for campfires and bonfires. And should all this still not

for: acsh, Camping, Kam A (2), Pwiel Krasowski (1), © Audrey Amygiov / Shutterstock.com (1)

KamA Camping Site on the Great Masurian Lakes Trail

KamA Campsite is located on the Great Masurian Lakes Trail, on the shores of Lake Tałty, 4 km from Mikołajki, which is a charming town known as the Polish Venice. This campsite is not just a haven for motorhome enthusiasts... it also offers excellent conditions for sailors, anglers, cyclists and hikers alike. The campsite is divided into two areas – a caravan and campervan parking area on the side of the lake and a tent pitch area above it. The campsite has perimeter fencing and CCTV. It can accommodate 60 motorhomes/caravans. On site, there is a marina, a bar offering delicious home-style cooking and regional cuisine (including freshly caught Masurian fish), and comprehensive facilities, including showers and a laundry room with a washing machine.

The clean air and presence of meadows and forests makes KamA Campsite the perfect excursion base for walkers, hikers and trekkers, cyclists, water lovers and simply ideal for anglers. The youngest guests can enjoy a play area, a water slide, foosball table, a beach volleyball pitch and lots of space to play. Watersports equipment and

be enough, there is a host of other attractions like the Safari Park, a high rope adventure park and a rotating café at the Piękna Góra Rudziewicz Inn in Gołdap, quaint bridges in Stańczyki, a pyramid in Rapa, and feeding of the European Bison in the Borecka Forest. What more could one possibly want?

.....
www.szarejki.pl

bicycle hire is also available. The campsite has a 4 star rating and has been awarded the “Mister Camping” award multiple times.

Its location makes it the perfect getaway spot, ideal for exploring the local towns: Mikołajki, Ryn, Giżycko, and Mrągowo. It is also worth visiting The Wolf’s Lair, the Święta Lipka Sanctuary, Galindia, Wojnowo or the Wild Animal Park in Kadzidłowo, including the Research Station for Organic Farming and Conservation Breeding of the Polish Academy of Sciences in Popielno, as well as the Institute of Parasitology Research Station of the Polish Academy of Sciences in Kosewo Górne.

.....
www.kama.mazury.pl

Cezar Campsite by Lake Czos

Cezar Campsite is located in one of the most popular tourist destinations of Mrągowo, by Lake Czos. Guests can stay in camping cabins or on the campervan and tent camping ground. The facility is set in a beautiful and picturesque part of the town. It has a great ambience and a relaxed feel close to nature. The facility has the Kowboj bar serving fresh, home-cooked food. Its great advantage is the large number of attractions both on site and in the area. The campsite is wooded. There is a whole host of attractive spots for campervans and tents here, with electric hook up and extensive and modern facilities. Guests can also relax around a campfire with numerous campfire pits complete with outdoor dining tables and benches.

Around 20 metres from the facility, children can enjoy the largest play area in the area, a great swimming spot and sandy beach with numerous piers, also for anglers. For the more active and energetic, there is the additional bonus of sports pitches and water sports equipment hire facilities (including paddle boats, sailboats, yachts, and »

for: Paweł Krawowski (1), arch. Campingsi KanaA (1), © Aleksy Korchemkin / Shutterstock.com (1)

water scooters). The amphitheatre which hosts all the key events (Masurian Cabaret Night, the Country Picnic, and the Borderlands Culture Festival) is only 200 metres away. Mrągowo is also an excellent base for excursions to famous resorts and attractions in the vicinity of which there are plenty.

www.mazurylatem.pl/cezar/

DE

MIT DEM WOHNWAGEN DURCH ERMLAND UND MASUREN

Die Wohnwägen und Campingplätze sind in der letzten Zeit wieder sehr gefragt. Sie bieten die Unabhängigkeit, freie Wahl

des Stellplatzes, man hat seine Privatsphäre und ist weit weg von Menschengedränge. Mit Wehmut denkt man an seinen ersten Ausflug zum Zelten, an die Übernachtung direkt am Wasser, an die Abende am Lagerfeuer, mitten in der Natur. Selbst wenn man seine Ferien noch nie beim Zelten verbracht hat, soll man das Campen einmal ausprobieren.

Der Wohnwagen gibt die Möglichkeit mit seinem ganzen Hab und Gut zu reisen – von einem Standort zu dem anderen, wo es uns am besten gefällt, da, wo es gerade scheint, am besten und interessantesten zu sein. Man kommt an die Standorte mitten im Wald oder am Seeufer, wo es in der nächsten Umgebung keine Übernachtungsmöglichkeiten gibt. Heutzutage wird die Infrastruktur von Campingplätzen immer mehr ausgebaut und ist sehr camperfreundlich. Außer der

günstigen Lage bieten die Campingplätze viel Komfort und machen unseren Aufenthalt unvergessen. Wenn Sie sich entscheiden seinen Wohnwagen auf einem der gut vorbereiteten Campingplätze zu stellen, hat man viele Freizeitmöglichkeiten. Man kann zahlreiche Baudenkmäler

besichtigen, wie z.B. gotische Burganlagen, mit denen Ermland und Masuren versehen sind. Das lokale Fauna und Flora kann man in zahlreichen Landschaftsparks und Naturschutzgebieten bewundern, darunter den größten Landschaftspark: Mazurski Park Krajobrazowy. Die Radsportinteressierte erwarten unendlich viele Kilometer der Radwege, u.a. Ostpolnischer Radweg Green Velo, der Radweg am Oberlandkanal entlang oder der Radweg Mazurska Pętla Rowerowa (die gerade entstehende masurische Radschleife). Unzählige Flüsse und Seen ziehen an Wassersport Interessierte an, besonders die Großen Masurischen Seen oder die Reiserouten entlang der Flüsse Krutynia und Łyna. Dort kann Man segeln, mit dem Kanu fahren. Von den Wasserfahrzeugen wird alles angeboten, was mit Motor, mit der Wind- oder Muskelkraft angetrieben wird. Viele Besucher interessieren sich sicher an der ausgezeichneten regionaler Küche und finden sie in den agrotouristischen Angeboten oder Restaurants, wo man Bio-Produkte kaufen kann.

Durch Ermland und Masuren verlaufen auch interessante touristische Reiserouten. Zu den bekanntesten Autoreiserouten gehören u.a. die Copernicus-Route, Route der gotischen Burgen und Verteidigungsanlagen in Masuren. Eine außergewöhnliche Sehenswürdigkeit, einmalig in der Welt, ist das Oberländische Kanal. Es gibt ein

breites Angebot an historischen oder musikalischen Kulturveranstaltungen, am bekanntesten ist die Inszenierung der berühmten Tannenberger Schlacht. Viele Schnellstraßen und ein dichtes Netz von Landes- und Bundesstraßen ermöglichen alle die vielen interessante Orte schnell und sicher zu erreichen. Mit einem Wohnwagen gibt es die Möglichkeit zusätzlich viele geheimnisvolle Orte zu besuchen, die schwer zugänglich sind.

Wir laden Sie also zu einer unvergessenen Reise mit dem Wohnwagen durch Ermland und Masuren. Das Land hat unzählige Vorzüge, viele Sehenswürdigkeiten sowie viele Freizeitmöglichkeiten. Zu jeder Jahreszeit gibt es hier die Anregung zum aktiven Tourismus. Hier werden Sie Orte kennenlernen, wo es sich auf jeden Fall lohnt, vorbeizuschauen

Pirat – Campingplatz am Ukiel-See

Der Campingplatz befindet sich in Olsztyn, der Hauptstadt von Ermland, direkt am malerischen Ukiel-See. Die Besucher verzaubert vor allem die Aussicht – von jedem Stellplatz aus kann man auf dem gesamten Campinggelände das wunderschöne Seepanorama genießen. Am Steg gibt es einen Bootsverleih, wo man Kajaks, Tretboote und

Motorboote (ohne Motorbootschein) ausleihen kann. Die umliegenden Wälder und Wege laden zum Nutzen von Wander- und Radrouten ein. Das Campingplatzgelände ist groß und gut ausgestattet, überall kann man einen ruhigen und gemütlichen Platz finden, um das Zelt aufzuschlagen oder den Wohnwagen abzustellen. Zum Campingkomplex gehören auch das Hotel mit dem Schwimmbad. Das Hotelrestaurant serviert die regionalen Gerichte und es hat an der kulinarischen Fernsehshow Kuchenne Rewolucje Magdy Gessler teilgenommen. Der Campingplatz ist mit 2* gekennzeichnet und wird vom Polnischen Verband für Camping und Caravanning empfohlen, was für ausgezeichnete Bedingungen der Unterkunft und Erholung garantiert.

Der Ukiel-See (auch Krzywe-See genannt) ist bekannt für seine malerischen Buchten und Landzungen, als wichtiges Erholungszentrum ist er das Herz und das ganze Stolz der Stadt Olsztyn. Dort gibt es die städtischen Strände und viele andere Sportanlagen. Zum Sport- und Erholungszentrum „Ukiel“ gehören: drei Badestrände, Bootsverleih, Erholungsplattformen, Spielplätze, Sportplätze, eine Skatepark-Anlage (im Winter ein Snowpark), Spazierstege und Aussichtsstege. An der Seepromenade kann man flanieren oder den um den See herum breit ausgebauten Netz der Rad- und Wanderwege nutzen. Im zweiten Teil vom Sportkomplex »

for. arch. Campings Pirat (1)

befinden sich das Zentrum für den Kanusport, Wassersportausrüstungsverleih, Strandballhalle, Fitnessräume mit dem Wellnessbereich. Im dritten Teil befindet sich das Zentrum für Segelsport (auf dem Wasser und Eissegeln). Olsztyn hat noch mehr Attraktionen zu bieten, u.a. Aquasfera- Wasserzentrum für Sport und Wellness, das Planetarium und die Sternwarte von Olsztyn, die Altstadt, die Burg des Domkapitels von Ermland und malerische Parkanlage Park Centralny. Während des Aufenthalts in Olsztyn kann man viele Tagesausflüge in die umliegenden Städte, die auch viele Sehenswürdigkeiten und Freizeitmöglichkeiten haben, über viele Attraktionen in der Natur sowie breites Kulturangebot verfügen.

.....
www.pirat.com.pl/camping

Szarejki-Hügel in den Buckel-Masuren

Szarejki ist ein zauberhaftes Dorf in der Gegend von Olecko, auf dem Gebiet der sogenannten Buckel-Masuren. Auf den Szarejki-Hügeln, in der Campinganlage von 27 Hektar kann man zelten oder Wohnwagen bzw. Wohnmobil abstellen. Der Campingplatz verfügt über erforderliche Infrastruktur: Wasser- und Stromanschlüsse für Wohnwagengespanne und Wohnmobile, Zeltplätze, Toiletten und Waschräume mit heißem Wasser, den Bereich zum Geschirrspülen und Kochen, Waschmaschinenraum, sowie Esstische mit Sitzbänken. Das Gelände ist umzäunt, in ruhiger und sicherer Lage. Die Campinganlage ist Mitglied in dem polnischen Verband für Camping und Caravaning.

Vor Ort erwartet die Gäste das Café Weranda, dort kann man guten Kaffee trinken, oder etwas Leckeres essen und dabei einfach entspannen – zur Verfügung sind Räume mit Klimaanlage und wi-fi-Netzwerk. Auf dem Gelände stehen auch spezielle Festhütten. Beim Unwetter versammeln sich dort die Kinder zum Spielen (Brettspiele), zum

Malen oder zum Fernsehen. Dort gibt es auch Mazurskie SPA, den Wellnessbereich mit dem Sauna und echtem russischem Banja-Dampfbad, sowie dem Fass mit dem kalten Wasser. An der Verleihstelle kann man Quads, Fahrräder, Kanus und Jet-Ski ausleihen oder an der organisierten Kanufahrt teilnehmen. Für die kleinen Gäste gibt es zwei Kinderspielplätze (mit Schaukel, Rutsche, Sandkasten und Trampolin), sowie einen Fußballplatz und einen Voleysportplatz. Unter der Aufsicht ihrer Eltern dürfen die Kinder am Schießstand Luftgewehr nutzen oder Darts spielen. Die badelustigen Gäste können in den umliegenden Seen auch baden, die Badeplätze zu Fuß oder mit dem Quad, mit dem Jet-Ski, mit dem Auto oder mit einer Pferdekutsche von den Nachbarn erreichen. Wenn man Sonnenbaden bevorzugt, erwartet die Gäste ein 27-Hektar-Strand, ein toller Sonnenstandort, sonnige Lage mit Rasenfläche, gut gepflegt. In der Anlage wurden auch Lagfeuerstellen vorbereitet. Im Falle der Langeweile gibt es viele Freizeitangebote in der nahen Umgebung, z.B. blutlosen Safari, Kletterpark, Dreh-Café auf dem Berg Piękna Góra Rudziewicz in Gołdap, die Brücken in Stańczyki, die Pyramide in Rapa oder Wisente-Füttern in dem Borkner Forst. Was will man mehr?

.....
www.szarejki.pl

KamA – Campingplatz auf der Route der Großen Masurischen Seen

KamA – Campingplatz liegt auf der Route der Großen Masurischen Seen, am Tałty-See, 4 km von Mikołajki entfernt – einem zauberhaften Städtchen, polnisches Venedig genannt. Es ist ein Paradies für Caravaning-Liebhaber. Die Stadt bietet auch ausgezeichnete Bedingungen für Segler, Angler und für diejenigen, die die Wander- und Radtouren lieben.

Der Campingplatz ist in zwei Bereiche aufgeteilt – den Patz von der Seeseite, wo die Wohnwagen und Wohnmobile aufgestellt werden, auf dem Platz oberhalb kann man zelten. Der Campingplatz ist umzäunt und bewacht und bietet 60 Stellplätze. In der Anlage befinden sich: Segelbootliegeplätze und eine Bar, die ausgezeichnete hausgemachte Gerichte (u.a. frisch gefangene masurische Fischarten) serviert. Die Sanitäreanlagen sind komplett mit Duschen und Waschmaschinen ausgestattet. Saubere Luft und die Nähe von Wäldern und Wiesen macht den KamA-Campingplatz zu dem besten Ausgangspunkt für die Liebhaber vom Wandern, Radfahren oder von den Freizeitaktivitäten auf dem Wasser. Es ist auch ein perfekter Standort für die

die Pilgerstätte Heilige Linde, Galiindia, Wojnowo oder Wildpark in Kadzidłowo, die Forschungsstation für die ökologische Landwirtschaft und Tierzucht an der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Popielno, die Forschungsstation für die Parasitologie an der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Kosewo Górne

.....
www.kama.mazury.pl

Cezar – Campingplatz am Czos-See

Angler. Die jüngsten Campinggäste finden hier viel Raum zum Spielen, u.a. einen Spielplatz, eine Wasserrutsche, einen Kicker-Spieltisch, einen Strandballsportplatz. Hier kann Man auch den Boots- oder Radverleih nutzen. Der Campingplatz hat Kategorie von 4* und er war mehrfacher Preisträger vom Titel „Mister Camping“.

Dank seiner Lage ist er ein perfekter Ausgangsort für die Besichtigungstouren in die umliegenden Städte: Mikołajki, Ryn, Giżycko oder Mrągowo. Besonders sehenswert in der Gegend sind auch: die Wolfsschanze,

Cezar-Campingplatz liegt in Mrągowo am Czos-See, einer am meisten besuchten touristischen Städte. Seinen Campinggästen bietet er die Erholung Unterkünfte in den Ferienhäuschen oder auf dem Zeltplatz und Campingplatz. Die Anlage befindet sich in einem malerischen Stadtteil. Dort spürt man die Nähe zur Natur und die wahre Atmosphäre von Entspannung und Erholung. Dort funktioniert die Kowboj-Bar, wo man frische hausgemachte Gerichte essen kann. Ein großer Vorteil ist die große Zahl der Sehenswürdigkeiten, die man vor Ort

und in der Umgebung besichtigen kann. Auf dem Campingplatzgelände wachsen viele Bäume. Man findet sehr attraktive Stellplätze für den Wohnwagen oder ein Zelt, den Stromanschluss, große und moderne Sanitäreanlagen. Auf die Campinggäste warten dort die Esstische mit Sitzdecken für gemeinsame Mahlzeiten, die vorbereiteten Lagerfeuerstellen.

In der Entfernung von ca. 20 Metern befindet sich der größte Spielplatz, ein Badeplatz mit einem sandigen Strand und vielen Stegs am Ufer, auch für die Angler. Für aktive Menschen, die sich gerne bewegen, ist es sicher von Vorteil die Sportplätze zu nutzen, die Wassersportausrüstung ausleihen zu können, (u.a. Tretboote, Boote, Segelbote und Jet-Ski). Zu der Freilichtbühne sind es nur 200 Meter, wo die wichtigsten Kulturveranstaltungen stattfinden. Mrągowo ist der günstige Ausgangspunkt für weitere Ausflüge. Von da aus kann man die Bekannten Kurorte und die Sehenswürdigkeiten besuchen, davon gibt es wirklich sehr viele.

.....
www.mazurylatem.pl/cezar/

/
*Opracowanie / By / Von
Kamila Górecka-Kirwiel*

Z daleka od tłumów

I ZGIEŁKU WIELKICH MIAST

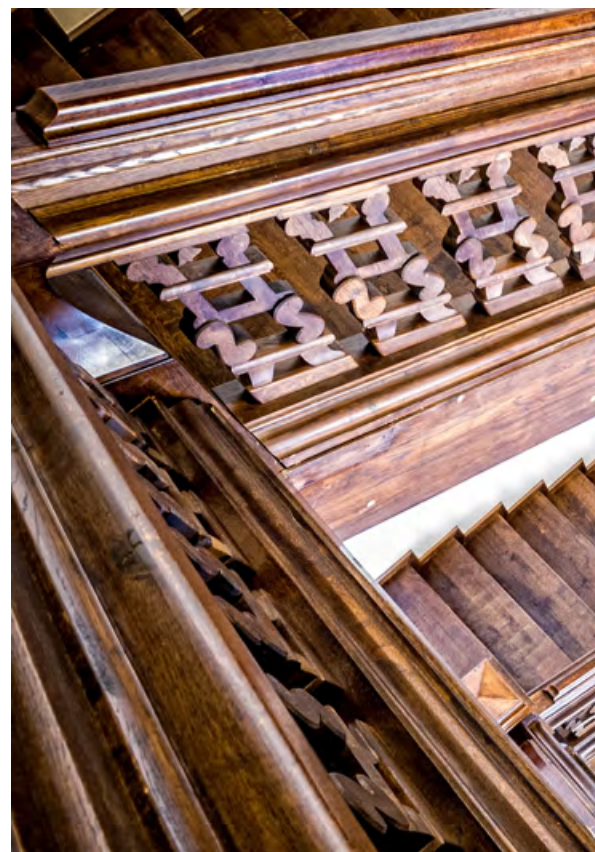
Ogólnoświatowa pandemia zmieniła bardzo wiele w naszym codziennym życiu. Odcisnęła także piętno na sposobach spędzania wolnego czasu i wypoczynku. Obecnie coraz częściej szukamy miejsc spokojnych, niezatłoczonych, dających możliwość bliskiego kontaktu z naturą i aktywnego relaksu. Tak się składa, że Warmia i Mazury od lat słyną z tych wartości. Tu możecie odpocząć – otoczeni przyrodą, z daleka od tłumów i zgiełku wielkich miast, mając ogromny wybór form rekreacji. Poznajcie miejsca, które warto odwiedzić.

*Hotel Krasicki***** – *gości od wieków*

W centrum Lidzbarka Warmińskiego, miasta od wieków określanego mianem Perły Warmii, wznosi się jeden z najcenniejszych zabytków średniowiecza – Zamek Biskupów Warmińskich (wraz z Przedzamczem). Obecnie w zamku mieści się muzeum, a na Przedzamczu – piękny Hotel Krasicki****. Hotel oferuje 250 miejsc noclegowych w 122 gotyckich i barokowych pokojach oraz apartamentach, które nawiązują do pierwotnej estetyki. Patronem hotelu jest wybitny poeta i prozaik, mecenas sztuki, kolekcjoner, miłośnik ogrodów – Ignacy Krasicki.

Obiekt, wzorowany na zacnym patrynie, harmonijnie łączy klasę i wyrafinowanie z – panującą tu – przyjazną, domową wręcz atmosferą. W Hotelu Krasicki goście mogą delektować się kuchnią szefa Krzysztofa Mazurka, wybitnego znawcy kuchni polskiej – umiejętnie łączącego tradycję i nowoczesne techniki kulinarne. Czekają tu na Was rejsy gondolami rzeką Łyną z przystani położonej bezpośrednio przy hotelowej recepcji oraz spotkania z astronomem w małym obserwatorium, a także specjalnie przygotowana sala Kopernik czy Biblioteka Cafe. Szczególnie to ostatnie miejsce robi na gościach duże wrażenie – kilka tysięcy woluminów, w tym około tysiąc starodruków, kameralna atmosfera, cisza

i spokój sprawiają, że to doskonałe miejsce na relaks. Szczególnie cenionym miejscem jest SPA św. Katarzyny, połączone ze strefą wellness. SPA oferuje bogaty wachlarz zabiegów. Oddając się w ręce najlepszych specjalistów kosmetologów i fizjoterapeutów, można poczuć się wyjątkowo. Delikatny, ale stanowczy dotyk rozluźni nawet najbardziej spięte mięśnie. Ścisłe strzeżone zamkowe procedury, sięgające korzeniami średniowiecza, opierają się na przepisach z kilkusetletniej księgi i na tym, co ofiarują nam warmińskie lasy, łąki i ogrody – żywice, szyszki, zioła, płatki kwiatów. Usytuowany w gotyckich podziemiach basen wykonany w bizantyjsko-barokowym stylu, jacuzzi oraz trzy sauny pozwalają na odprężenie przed zabiegami SPA. Dumą obiektu jest Prestige SPA – wydzielona strefa VIP stworzona z myślą o tych, którzy pragną spędzić niezwykle chwile w romantycznej atmosferze. W poczuciu prywatności poddają się nie tylko cudownym, dobroczynnym

oraz możliwość bliskiego obcowania z dziką naturą. Łańsk to nie tylko wypoczynek i relaks. Goście cenią to miejsce również za możliwość aktywnego i zdrowego wypoczynku w otoczeniu dziewiczej przyrody. Miejscowość daje wiele możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu. Do dyspozycji są: boiska do piłki nożnej, siatkowej, badmintonu, wypożyczalnia sprzętu wodnego oraz trasy rowerowe i spacerowe. Unikalne położenie Łańska to niewątpliwie jego największy atut. Goście cenią to miejsce za intymność, którą im daje, za możliwość wypoczynku w otoczeniu dziewiczej przyrody oraz za wszechogarniającą ciszę. Wypoczynek można połączyć również ze zwiedzaniem niezwykle ciekawych miejsc w okolicy. Dla osób poszukujących aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz adrenaliny, interesujący może okazać się Park Rozrywki w Butrynach. Zimą warto wybrać się na pobliski stok narciarski w miejscowości Ruś.

Z myślą o gościach i ich potrzebach ośrodek przygotował atrakcyjną ofertę, obejmującą kompleksowy wypoczynek wraz z dodatkowymi atrakcjami. Sprawdź ją już dziś i odkryj niepowtarzalną atmosferę Łańska.

www.lansk.pl

Mały Sopot – miejsce dedykowane kobietom w ciąży

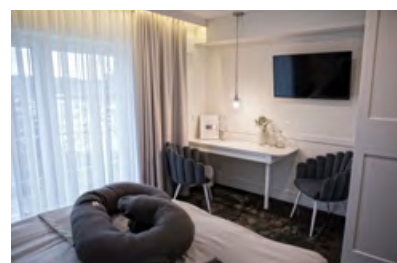
Ciekawym trendem, który pojawia się także w Polsce, jest powstawanie miejsc kierujących swoją ofertę do bardzo konkretnych grup gości. Przykładem takiego obiektu jest Mały Sopot w Iławie, który stworzył unikalną propozycję wypoczynku dla pań spodziewających się dziecka.

Aby sprostać wymaganiom i oczekiwaniom kobiet w tych wyjątkowych momentach życia, obiekt stworzono z troską o wszelkie szczegóły, w dbałości o to, aby przyszłe mamy czuły się tu komfortowo i bezpiecznie. Wszelkie udogodnienia, które oferuje Mały Sopot, zostały przemyślane i zaprojektowane na podstawie własnych doświadczeń ciężowych właścicielki. Wiele z rozwiązań to innowacje w sferze hotelowej i znajdziecie je tylko w Małym Sopocie, w wyjątkowym miejscu, które w całości jest dedykowane kobietom w ciąży.

Mały Sopot Boutique & Fèminin powstał w historycznej części Iławy, nazywanej Kleinzoppot, w kameralnym miejscu z bezpośrednim dostępem do Jezioraka, najdłuższego jeziora w Polsce. Urokliwe położenie, przy nowoczesnej marinie i moło Portu

Śródlądowego w Iławie, pozwoli na ukojenie i spokojny wypoczynek. Bliskość zrewitalizowanego lasu miejskiego i leśnej ścieżki edukacyjnej nad jeziorem Slim będzie sprzyjała nabraniu sił przed porodem i poprawie odporności. Stanie się również odskocznią dla tych, którzy preferują aktywny wypoczynek.

Szybki i komfortowy dojazd z Warszawy i innych miast zapewnia pociąg Pendolino, trasa S7 lub autostrada A1. Poczucie pełnego komfortu w ciąży jest niezwykle istotne dla dobrego samopoczucia fizyczno-psychicznego mamy i dziecka. Obiekt zapewnia to na wielu poziomach, wraz z licznymi udogodnieniami. Apartamenty zaprojektowane zostały tak, aby dać gościom poczucie luksusu i intymności. Widok z dużych, przestronnych okien roztacza się na tafłę Jezioraka. Bezpośrednio do apartamentów przylegają niewielkie aneksy kuchenne – powstałe z myślą o zaspokajaniu zachcianek kulinarnych przyszłych mam. Śniadania

w kilku wariantach, skomponowane z lokalnych produktów, serwowane są w pokojach lub ogrodzie zimowym. Uwzględniają one preferencje i specyficzne ograniczenia żywieniowe, jak na przykład alergie czy nietolerancje pokarmowe.

Łazienki w apartamentach pełne są rozwiązań dostosowanych do potrzeb ciężarnych. Uchwyty dla zwiększenia bezpieczeństwa, wygodne siedziska pod prysznicem i wanny wolnostojące napełniane przez przelew minimalizują ryzyko uderzenia czy upadku. Dodatkowo łazienki wyposażone są w bezkońnicowe miski WC i elektroniczne bidety, zapewniające najwyższy

poziom higieny. Na gości czeka także oranżeria z wyjściem na górny taras (z kominkiem, pufami, automatycznym ekspresem, bezkofeinową kawą i kolekcją aromatycznych herbat), jak również zielona strefa zewnętrzna z tętnią, altanami i leżakami. Obiekt został wyposażony w filtry zmiękczające wodę oraz w rekuperatory powietrza. Meble w apartamentach mają obłe krawędzie, a wejścia do pokoi i pod prysznic są niestandardowo duże. W 7-pokojowym obiekcie została zainstalowana winda oraz monitoring.

Obiekt oferuje bezpłatne usługi, takie jak zdalne badanie KTG w trzecim

trymestrze ciąży, teleporady psychologa czy dostęp do podstawowego sprzętu medycznego. Za dodatkową opłatą w apartamencie przyszłą mamę odwiedzić może sprawdzona kosmetyczka, fizjoterapeuta czy dietetyk. Ciekawie może zapowiadać się wizyta stylisty z fotografem, którzy wykonają niezapomnianą sesję fotograficzną, stanowiącą artystyczną pamiątkę z tego wyjątkowego czasu. W pogodzeniu spraw prywatnych i zawodowych w okresie ciąży i po porodzie pomogą indywidualne sesje z coachem lub trenerem mentalnym, które organizowane są na życzenie gości.

Ci, którzy preferują aktywności mogą wybrać się na pieszą wycieczkę po okolicznych lasach, odbyć spacer z przewodnikiem po dawnej dzielnicy Mały Sopot, odwiedzić plażę, pożegłować lub wziąć udział w pikniku – latem na wodzie, zimą na lodzie. Ten, kto zechce pracować zdalnie, ma do dyspozycji biurko w pokoju – z wbudowaną ładowarką USB i możliwością drukowania. Dostępna jest też bezpłatnie salka konferencyjna. Istnieje również możliwość zorganizowania stanowiska do pracy na świeżym powietrzu – z dostępem do ultraszybkiego światłowodowego Internetu (1 Gb/s).

Mały Sopot Boutique & Fèminin powstał po to, aby wypoczynek kobiety w ciąży uczynić szczególnym – a tym samym absolutnie wyjątkowym.

www.malysopot.pl

Stanica Wodna w Sorkwicach – raj dla wodniaków

Jest na mazurskiej ziemi pewne magiczne miejsce, które skupia wokół siebie niesamowitych ludzi, wspaniałą florę i faunę oraz wyjątkowy klimat. To Stanica Wodna PTTK im. Stanisława Bielikowicza w Sorkwicach. Pierwsza stanica wodna na szlaku kajakowym Krutyni, pięknie położona na wyspie nad Jeziorem Lampackim, gdzie wokół znajdziecie tylko urocze bagna »

i las. Ośrodek dysponuje dużą bazą noclegową oraz oferuje pyszne posiłki, pachnące świeżymi ziołami z własnego ogrodu, serwowane w tawernie. To tu bije energetyczne serce Mazur, tu spotykają się różne narodowości, przyjaciele i rodziny. Stąd można wyruszyć szlakiem rzeki Krutyni, gdzie na uczestników wyprawy wodniackiej czeka prawdziwa przygoda z przyrodą. Stanica w Sorkwicach istnieje od 1954 r. To już 67 lat historii ludzi, wspomnień i przygód.

Przyjeżdżając do Sorkwit, można uciec od zgiełku dużych miast, betonu, tłumy i codziennej pracy, aby nasycić się ciszą – no, może nie licząc mnóstwa ćwierkających ptaków o poranku. To także doskonałe miejsce do uprawiania wszelkiego rodzaju sportów wodnych – pod jednym tylko warunkiem: do napędu sprzętu pływającego może być

użyta wyłącznie energia sił natury bądź mięśni człowieka. Ale to przecież atut w dzisiejszych czasach!

W stacji wodnej można wypożyczyć, prócz kajaków i rowerów wodnych, także rowery lądowe. To miejsce jest idealną bazą wypadową dla rowerzystów, biegaczy czy też wędrowców. Liczne ścieżki przyrodnicze i szlaki PTTK zachęcają do odkrywania uroków Warmii i Mazur. Sprzęt dostępny w tutejszej wypożyczalni zadowoli każdego kajakarza – tym bardziej, że zanim się zdecyduje na rodzaj kajaka, może go przetestować. Kajaków jest ponad 150! Co więcej aktywności, które oferuje stacja można uprawiać nie tylko latem. Doskonałe warunki oraz klimat Mazur warto poznawać również wiosną i jesienią.

.....
www.sorkwity.pttk.pl

AWAY FROM THE CROWDS AND THE HUSTLE AND BUSTLE OF BIG CITIES

The global pandemic has changed our everyday lives tremendously. It has also taken its toll on the way we spend our free time and our choice of leisure activities. We are now in search of peaceful, serene, and sparsely attended places where we can remain in close contact with nature and engage in outdoor activities, and it so happens that Varmia and Masuria has all this to offer and more! This beautiful region is the perfect place to relax and wind down amidst scenic, natural surroundings, far away from the crowds and the hubbub of big cities – offering a large variety of attractions and activities. Discover just how many amazing places there are to visit and explore!

*Hotel Krasicki**** – Forever Welcoming*

In the centre of Lidzbark Warmiński, a town that over the ages has been referred to as the Pearl of Varmia, stands one of the most treasured historic landmarks – the Varmian Bishop's Castle (together with the Outer Bailey). The Castle now houses a museum, while the Outer Bailey is home to the beautiful Hotel Krasicki****. The hotel has capacity for 250 guests with Gothic- and Baroque-style rooms and apartments that relate to the original aesthetics. It is named after the outstanding Polish poet and prose writer, supporter of the arts, art collector, and great enthusiast of gardens, Ignacy Krasicki. The facility, drawing from the legacy of its

esteemed patron, offers a harmonious blend of high-class sophistication with a welcoming, friendly and homely atmosphere. Guests can enjoy the exquisite cuisine of Chef Krzysztof Mazurek of Hotel Krasicki, an extremely talented expert in Polish cuisine who skilfully combines tradition with modern culinary techniques. Gondola rides on the Lyna River from the dock located next to the hotel's reception, astronomical observatory talks with an astronomer, as well as the fascinating Copernicus library with a reading room and café are just some of the attractions that are in store for all who visit. The impressive Copernicus library is an amazing place that is completely mesmerising. Thousands of volumes of books and close to one thousand old prints create a unique atmosphere of peace and tranquillity, warmth and charm, making it the perfect place to escape and settle in for a quiet read or to recollect one's thoughts.

A place that is particularly appreciated is St Catherine's SPA with a wellness zone. The SPA offers a wide array of treatments delivered by the best

cosmetology and physiotherapy wellness experts who will cater to your personal needs and make sure you get an exceptional spa experience. The subtle yet powerful and effective therapy will allow your muscles to loosen and relax, relieving tight muscles and tension so that you can be pampered. The closely guarded Castle treatments dating back to the Middle Ages are based on recipes from a centuries-old holistic alchemy book using the transformative power of everything that the Varmian forests, meadows and gardens have to offer, including tree resins, cones, herbs, and flower petals. The Baroque and Bizantine style pool tucked away in the Gothic vaults, a jacuzzi and three saunas will help you relax and unwind before your SPA treatments. The Prestige SPA is the pride of the facility offering an exclusive, tranquil and private VIP enclave created for Guests who want to have a luxurious experience and create magical moments never to be forgotten. Here, in the privacy of a VIP suite, Guests can not only immerse themselves in wonderfully revitalising and highly beneficial treatments but

can also enjoy a true feast of flavours with SPA Tapas French sparkling wine and exquisite delicacies. St Catherine's SPA has received numerous awards, including the SPA Prestige Awards for the best holistic SPA in Poland, the most beautiful SPA in Poland (Design Awards), the best business SPA in Poland, and for the most inspiring SPA. To say that paying St Catherine's SPA a visit is simply a must is like saying nothing at all. Guests return not only to the hotel but also come back to indulge themselves with some well-deserved pampering at the hands the professional therapists available there. The phrase "Forever Welcoming" is the hotel's motto, which has turned out to be very apt. The facility continues the traditions of the Varmian Bishops – open, bright, enlightened, and hospitable people. Here, each and every guest is unique and important – everything about this place gives Guests a sense of privilege to have experienced what it is like to find a forever welcoming second home.

.....
www.hotelkrasicki.pl

Łańsk – The Place Where Time Stops for You

Looking for peace and quiet amidst nature? Wanting to spend time in scenic surroundings in one of Poland's areas of outstanding natural beauty? Łańsk is a must-visit destination. Situated on an expanse of 220 acres, directly by the beautiful, crystal clear and unspoilt Łańsk Lake through which the equally unspoilt by civilisation Łyna River flows, it is a true oasis of peace and serenity.

Interestingly, Łańsk is nowhere to be found on old maps from the 1950s to 1970s. Since the 1950s, this land belonged to the Council of Ministers and was inaccessible to the public, open only to the highest public officials, their guests, the armed forces, and the staff. Starting from 1950, the facility in Łańsk hosted Bolesław Bierut, who decided to expand it.

The Łańsk Resort offers excellent opportunities for a truly memorable stay with a relaxing ambiance for families with children and family or friend get-togethers. It is a true haven for anglers, sailors and everyone who values

the peace and quiet and closeness of the natural environment. The Łańsk restaurant serves traditional Polish cuisine inspired by cherished Varmian recipes. This quaint, boutique and intimate retreat is picturesquely located in the heart of the Varmian Forest in the Napiwodzko-Ramucka Forest area encompassed by a Natura 2000 site, guaranteeing a soothing and serene stay far from the flurry of the city, giving visitors the chance to explore and get up close with the wild. Charming Łańsk offers not only relaxation and tranquility but also active leisure opportunities to boost health, wellbeing and immunity amidst beautiful, unspoilt nature. Among the many amenities and activities available are: football pitches, basketball courts, badminton courts, water sports equipment hire, and a range of cycling and hiking routes in the area. The unique setting of Łańsk is undoubtedly its key attribute. Guests value this resort for its intimacy, allowing them to freely enjoy the unspoilt natural surroundings and the sheer all-encompassing quiet and tranquility. It also offers endless opportunities for sightseeing the many fascinating places in the area. For those looking to spend their time more actively and adventure-seekers, there is the

Bartbo Adventure Park in Butryny. In winter, visitors can take to the nearby ski slope in Ruś.

The retreat has many attractive offers and a wide array of additional attractions for its guests for the ultimate relaxation experience. Check out the Łańsk Resort offer today and discover and enjoy the unique atmosphere of idyllic Łańsk.

.....
www.lansk.pl

The Little Sopot Pre-Natal Retreat

An interesting trend that has also emerged in Poland is the launch of facilities offering their services to a very specific group of guests. One such example is the Little Sopot boutique hotel in Hawa, which has crafted a unique offer tailored for mothers-to-be seeking to relax, unwind and receive some TLC. In order to meet the health and beauty needs and expectations of mums-to-be during these exceptional moments in life, the hotel has been designed with great attention to detail to ensure that all future mums feel comfortable, cared for, and secure in their pregnancy. All the amenities offered at the Little Sopot boutique hotel have been carefully considered and meticulously designed, drawing on the owner's personal experiences of pregnancy. Many of the solutions implemented at Little Sopot are unique innovations in the hotel industry only to be found in this exceptional oasis dedicated entirely to expecting mothers.

Little Sopot Boutique & Fèminin, located in the historic part of Hawa which was referred to as the "Klein-zoppot", is delightfully hidden away with direct access to Lake Jeziorak, the longest lake in Poland. A delightful hotel in a charming setting adjacent to the modern marina and pier of the Hawa Marina inland port – it is an oasis of calm, tranquility and relaxation. The proximity of this sanctuary to the revitalised forest and educational routes

and footpaths by Lake Slim further facilitates rejuvenation and relaxation and boosts immunity before delivery. It is also the perfect escape for those who prefer to spend their time more actively. Fast, convenient and comfortable transport connections from Warsaw and other cities by Pendolino fast train, S7 expressway or the A1 motorway are available.

Ensuring a sense of comfort in pregnancy is crucial for the physical and mental wellbeing of every mother and child. The facility has mastered this to perfection on many different levels and offers a wealth of amenities. The apartments have been designed to afford guests a sense of intimacy and luxury. The view from the large, spacious windows overlooks the glistening waters of Lake Jeziorak. Convenient kitchenettes are directly adjacent to the apartments designed to satisfy the culinary cravings of mums-to-be. There is a choice of several breakfast options made from local produce to be served in rooms or the glorious glass conservatory, which take into account individual preferences and specific dietary requirements (food allergies or intolerances).

Hotel bathrooms are full of unique solutions that have been developed specifically to cater for the needs of pregnant women: bathroom grab rails for additional security, and comfortable

stand-alone bathing seats in the bath or shower with an overflow filler to prevent slipping or falling. Bathrooms are also equipped with rimless toilet bowls and electronic bidets to ensure the highest hygiene levels. Guests are also welcome to use the orangery leading out onto the top terrace (with a cosy fireplace, pouffes, a coffee machine, decaffeinated coffee, and a selection of aromatic teas), as well as a green indoor area with a graduation tower, arbours and loungers. The facility has also been equipped with water softening filters and air recuperators. The furniture in the apartments has rounded edges with easy access wide entrance doors and shower doors. There is a lift in the 7-apartment facility and a discreet surveillance system.

Among the complimentary amenities are a remote CTG in the third trimester of pregnancy, online/phone consultations with a psychologist, and access to basic medical equipment and devices. In-room appointments with a professional beautician, physiotherapist or dietician can also be arranged at an extra charge. Another interesting and popular option is an appointment with a professional stylist and a photoshoot with a maternity photographer, which is a wonderful celebration of pregnancy creating a lasting, artistic memento of this exceptional time.

Individual sessions with a life coach or mental trainer, which can be arranged upon request, provide invaluable pre- and post-natal support to help women live a better work/life balance and foster wellbeing.

For those more actively inclined, there are plenty of options for peaceful woodland walks, guided tours of the old Little Sopot district, relaxing on the lakeside beach, sailing or even enjoying a leisurely picnic in a tranquil spot on the water in the summer months and on ice in the winter. Those guests wishing to work remotely during their stay in the hotel also have the perfect conditions to do just this with a comfortable desk in each apartment fitted with an in-desk USB charger and printing possibilities. A conference room is also available free of charge. What's more, workstations can also be organised outdoors, in the fresh air with access to ultrafast broadband (1 Gb/s).

The Little Sopot Boutique & Féminin Hotel was designed and created to ensure that the stay of every mum-to-be is an intimate, exceptional and truly unforgettable experience each and every time.

.....
www.malysopot.pl

Waterside Holiday Camp in Sorkwity – a Haven for Boaters

There is this magical place in the land of the Masurian lakes that brings incredible people together, abounds in amazing flora and fauna, and has an exceptional ambience found rarely elsewhere – this is the Waterside Holiday Camp in Sorkwity, named after Stanisław Bielikowicz, which is run by the Polish Tourist and Sightseeing Society (PTTK). This is the first waterside holiday camp on the Krutynia River kayaking route, beautifully set on a charming island on the Lampackie Lake, surrounded by pristine marshes »

and forests. The centre offers extensive accommodation and facilities, a great tavern serving wonderfully aromatic, delicious meals using a medley of herbs from their own herb garden, adding vibrant flavours and texture to every meal. This is the place where the exuberant heart of the Masurian lake district unceasingly beats, gathering people from far and wide, travellers of all nationalities, friends and families, and solo travellers alike. This is also the launching point for tours of the Krutynia River to experience an incredible water-based adventure... the ultimate in getting up close and personal with nature. The Waterside Holiday Camp in Sorkwity was launched in 1954, which now translates into 67 years of fondly remembered personal stories, adventures, and memorable encounters. Here in Sorkwity one can truly escape the crowds and the stresses of everyday life, leaving the urban concrete jungle far behind to get the quiet, quality time you are looking for – your only holiday soundtrack will be the dawn chorus. It is also the perfect place for all kinds of water sports – there's only one catch, however, all water craft are muscle-powered only! But this shouldn't be a problem... after all, this is a welcome attribute in today's times!

The holiday camp offers kayaks, paddle boats, as well as bikes for the many beautiful cycling and hiking routes in the area, making it a great getaway

for cycling enthusiasts, trail runners and hikers. What with the plethora of nature paths and PTTK trails to discover, the area is Varmia and Masuria's true gem to be enjoyed and explored. The available hire equipment will meet every kayaker's expectations – particularly that it can be tested before heading out. The facility has a fleet of over 150 kayaks! What's more, the Waterside Holiday Camp offers activities all year round! The perfect conditions for a relaxing getaway amidst the fresh, clean air of the Masurian lake district – no matter what the season!

.....
www.sorkwity.pttk.pl

ABSEITS VOM GEDRÄNGE UND DER HEKTIK DER GROSSSTÄDTE

Die weltweite Pandemie hat sehr viel in unserem Alltagsleben verändert. Sie hat unsere Freizeitgestaltung sowie Art und Weise der Erholung weitgehend geprägt. Derzeit suchen wir immer häufiger nach ruhigen, nicht überfüllten Orten, die die Möglichkeit eines engen Kontakts mit der Natur und einer

aktiven Entspannung bieten. Zufälligerweise sind Ermland und Masuren seit Jahren dafür bekannt. Hier können Sie sich entspannen- umgeben von der Natur, weit weg von den Menschenmassen und der Hektik der Großstädte, mit einer großen Auswahl an Erholungsformen. Lernen Sie die Orte kennen, die einen Besuch wert sind.

*Hotel Krasicki**** – Zu Gast seit Jahrhunderten*

Im Zentrum von Lidzbark Warמיński, einer Stadt, die seit Jahrhunderten als Perle von Ermland bezeichnet wird, steht eines der wertvollsten mittelalterlichen Denkmäler – die Burg der Bischöfe von Ermland (zusammen mit der Vorburganlage). Derzeit beherbergt die Burg ein Museum und in der Vorburg ein wunderschönes Hotel Krasicki ****. Das Hotel bietet 250 Betten in 122 gotischen und barocken Zimmern und Suiten, die die ursprüngliche Einrichtungsästhetik widerspiegeln. Der Namensgeber vom Hotel ist ein herausragender Dichter und Prosaiker, Kunstmäzen und Kunstsammler, ein großer Gartenliebhaber. Das Gebäude, das seinem edlen Patron nachempfunden wird, verbindet harmonisch die Klasse und

sich als äußerst zutreffend heraus, denn beherbergt seit Jahrhunderten seine Gäste. Das Hotel knüpft an die Tradition der ermländischen Bischöfe an, die aufgeschlossene, aufgeklärte und gastfreundliche Menschen waren. Jeder Gast ist einzigartig und wichtig – und jeder kann sich an diesem Ort fühlen, als wäre er schon seit Jahrhunderten hier zu Gast.

.....
www.hotelkrasicki.pl

Łańsk – es hält für dich die Zeit an

die Raffinesse mit einer freundlichen heimischen Atmosphäre. Im Hotel Krasicki können die Gäste die Küche des Küchenchefs Krzysztof Mazurek genießen, eines herausragenden Kenners der polnischen Küche, der gekonnt Tradition mit modernen kulinarischen Techniken verbindet. Hier warten auf Sie die Gondelfahrten auf dem Fluss Łyna (die Anlegestelle befindet sich direkt an der Hotelrezeption), das Treffen mit einem Astronomen in der kleinen Sternwarte, sowie ein speziell vorbereitetes Copernicus-Zimmer oder Café-Bibliothek. Besonders der letztgenannte Ort macht einen besonderen Eindruck auf seine Besucher – mehrere Tausend Bände, darunter etwa ein Tausend Altbücher (sogar die Inkunabeln). Dort herrscht intime Atmosphäre, die Ruhe und Stille machen ihn zu einem perfekten Ort zum Entspannen.

Ein besonders von den Hotelgästen geschätzter Ort ist das Heilige Katharina SPA-Zentrum, verbunden mit dem Wellnessbereich. Das SPA-Zentrum bietet eine breite Palette von Behandlungen. Sie können sich besonders fühlen, indem Sie sich in die Hände der besten Kosmetikerinnen und Physiotherapeuten begeben. Eine behutsame, aber feste Berührung entspannt selbst die verspanntesten Muskeln.

Streng bewachte Behandlungsgeheimnisse, die bis ins Mittelalter zurückreichen, basieren auf Rezepten aus einem mehrere Jahrhunderte alten Buch und

darauf, was Ermlands Wälder, Wiesen und Gärten uns hergeben – Harze, Zapfen, Kräuter, Blütenblätter. Im Untergeschoss, unter den gotischen Gewölben, befinden sich ein Schwimmbad, im byzantinisch-barocken Stil errichtet, dazu ein Jacuzzi-Becken und drei Saunen, in denen Sie sich vor den SPA-Behandlungen entspannen können.

Der Stolz der SPA-Anlage ist das Prestige SPA – ein separater VIP-Bereich, der für diejenigen geschaffen wurde, die außergewöhnliche Momente in einer romantischen Atmosphäre verbringen möchten. In Genuss der Privatsphäre gönnen sich die VIP-Gäste nicht nur wunderbare, wohltuende Behandlungen, sondern erleben auch ein wahres Fest der Geschmackssinne, auf sie warten Französischer Sekt und köstliche Snacks, SPA-Tapas.

Das Heilige Katharina SPA-Zentrum wurde mehrfach ausgezeichnet, u. a. SPA Prestige Awards für die beste holistische SPA-Anlage in Polen, die schönste SPA-Anlage in Polen (Design Awards), die beste Business-SPA-Anlage in Polen oder die meist inspirierende SPA-Anlage. Zu sagen, dass das Heilige Katharina SPA-Zentrum während Ihres Aufenthalts besucht werden muss, ist nicht genug gesagt. Die Gäste kehren gerne ins Hotel zurück und begeben sich bereitwillig in die magischen Hände hiesigen Therapeuten.

Das Hotel richtet sich nach dem Motto „Zu Gast seit Jahrhunderten“. Es stellt

Suchen Sie Ruhe und Kontakt zur Natur? Möchten Sie in einem malerischen und einzigartigen Teil Polens verbringen? Besuchen Sie unbedingt Łańsk. Auf einer riesigen Fläche von 89 Hektar, direkt am wunderschönen und kristallklaren Łańskie-See gelegen, durch den der Fluss Łyna fließt, ebenfalls unberührt von der Zivilisation, ist es eine echte Oase der Ruhe.

Auf den alten Karten aus den fünfziger und siebziger Jahren der 20. Jahrhunderts können wir Łańsk nicht finden. Seit den fünfziger Jahren war es der Sitz des Ministerratsbüros, unzugänglich für jedermann – außer den höchsten Staatsbeamten, ihren Gästen, dem Militär und dem Personal. Seit 1952 beherbergte das Resort in Łańsk oft Bolesław Bierut, der auch beschloss, die Anlage auszubauen.

Das Łańsk-Erholungszentrum bietet einen wunderschönen und unvergesslichen Urlaub für Familien mit Kindern oder Gruppen von Freunden. Es ist ein idealer Ort für Angler, Segler und Menschen, die Ruhe und die Nähe zur Natur schätzen. Das Łańska-Restaurant serviert traditionelle polnische Küche, die sich an den bewährten ermländischen Kochrezepten orientiert.

Der beschauliche und malerisch gelegene Erholungsort befindet sich im Herzen des Ermland-Waldes (Warمیński Las), im Gebiet der Napiwodzko-Ramucka-Heide und in der Natura-2000-Zone. Es garantiert einen »

Aufenthalt in Ruhe und Stille, abseits der Hektik des Stadt, sowie die Möglichkeit eines engeren Kontakts mit der Tierwelt. Łańsk ist nicht nur Erholung und Entspannung. Die Besucher schätzen diesen Ort auch wegen der Möglichkeit der aktiven und gesunden Erholung inmitten der unberührten Natur. Das Dorf bietet viele Möglichkeiten zur aktiven Freizeitgestaltung. Zur Verfügung der Gäste gibt es Fußballplätze, Volleyball- und Badminton-Plätze, einen Wassersportgeräteverleih sowie Rad- und Wanderwege. Die einzigartige Lage von Łańsk ist zweifellos das größte Kapital. Die Gäste schätzen diesen Ort für die intime beschauliche Atmosphäre, die er ihnen bietet. Er gibt ihnen die Gelegenheit, sich inmitten der unberührten Natur zu entspannen und die allumfassende Stille zu genießen. Die Erholung kann auch mit dem Besuch äußerst interessanter Orte in der Umgebung kombiniert werden. Für diejenigen, die nach aktiven Formen der Freizeitgestaltung und des hohen Adrenalinpiegels suchen, ist der Vergnügungspark in Butryny möglicherweise interessant. Im Winter lohnt es sich, die nahe gelegenen Skipiste in Ruś zu besuchen. Das Łańsk-Resort nimmt Rücksicht auf seine Gäste und ihre Bedürfnisse und es hat für sie ein attraktives Angebot vorbereitet, das umfassende Freizeitaktivitäten und zusätzliche

Attraktionen umfasst. Probieren Sie es noch heute aus und entdecken Sie die einzigartige Atmosphäre von Łańsk.

.....
www.lansk.pl

Mały Sopot – der Ort für die werdenden Mütter

Ein interessanter Trend, der auch in Polen auftritt, ist die Schaffung von Orten, die ihr Angebot auf ganz bestimmte Gruppen von Gästen ausrichten. Ein Beispiel für eine solche Einrichtung ist Mały Sopot in Hława, die ein einzigartiges Angebot für Frauen geschaffen hat, die ein Kind erwarten. Um den Anforderungen und Erwartungen von Frauen in diesen besonderen Lebensmomenten gerecht zu werden, wurde die Einrichtung mit Liebe zum Detail geschaffen, damit sich die werdenden Mütter hier wohl und gut aufgehoben fühlen können. Alle Einrichtungen im Angebot von Mały Sopot wurden auf der Grundlage der eigenen Schwangerschaftserfahrungen der Besitzer konzipiert und entworfen. Viele der Lösungen sind Innovationen im Hotelbereich, und man findet sie nur in Mały Sopot, an einem einzigartigen Ort, der ganz schwangeren Frauen gewidmet ist.

Die Mały Sopot Boutique & Fèminin wurde im historischen Stadtteil von Hława, Kleinzoppot genannt, an einem intimen Ort mit direktem Zugang zum Jeziorak-See, dem längsten See Polens, gegründet. Die reizvolle Lage neben einem modernen Yachthafen und Pier des Binnenhafens in Hława ermöglicht eine wohltuende und ruhige Erholung. Die Nähe zum revitalisierten Stadtwald und dem Waldlehrpfad am Slim-See wird dazu beitragen, vor der Geburt Kraft zu schöpfen und die Immunität zu verbessern. Es ist auch ein guter Ausgangspunkt für diejenigen, die aktive Erholung bevorzugen. Eine schnelle und bequeme Verkehrsverbindung mit Warschau und anderen Städten bietet der Pendolino-Zug, der Ort ist auch schnell über die S7-Schnellstabsse oder die Autobahn A1 zu erreichen. Sich während der Schwangerschaft rundum wohl zu fühlen, ist äußerst wichtig für das körperliche und geistige Wohlbefinden von Mutter und Kind. Die Anlage bietet dies auf mehreren Ebenen sowie zahlreiche Annehmlichkeiten. Die Apartments wurden so gestaltet, dass sie den Gästen ein Gefühl von Luxus und Intimität vermitteln. Sie bieten den Blick aus großen, geräumigen Fenstern auf den Jeziorak-See. Neben den Apartments befinden sich kleine Küchenzeilen, die den kulinarischen Launen zukünftiger

Mütter gerecht werden. Das Frühstück in verschiedenen Varianten besteht aus lokalen Produkten und wird in den Zimmern oder im Wintergarten serviert. Besondere Vorlieben der Gäste, also spezifische Diätereinschränkungen wie Allergien oder Nahrungsmittelunverträglichkeiten, werden dabei berücksichtigt.

Die Badezimmer in den Apartments sind voll von Lösungen, die an die Bedürfnisse schwangerer Frauen angepasst sind. Die Haltegriffe für zusätzliche Sicherheit, bequeme Sitze in der Dusche und freistehende Badewannen, die durch den Überlauf gefüllt werden, minimieren das Gefahr eines Aufpralls oder Sturzes. Darüber hinaus sind die Badezimmer mit spülrandlosen Toilettenschüsseln und elektronischen Bidets ausgestattet, um ein Höchstmaß an Hygiene zu gewährleisten. Außerdem gibt es auch einen Wintergarten mit Zugang zur oberen Terrasse (mit Kamin, Sitz-Poufs, automatischer Kaffeemaschine, entkoffeiniertem Kaffee und einer Auswahl an aromatischen Teesorten). Es gibt auch einen grünen Außenbereich mit einem Gradierwerksturm, Pavillons und Liegestühlen. Die Anlage wurde mit Wasserenthärtungsfiltern und Luftrekuperatoren ausgestattet. Die Möbel in den Apartments haben abgerundete Kanten und die Eingänge zu den Zimmern und zur Dusche wurden speziell für den Bedarf der Gäste breiter gemacht. Im 7-Zimmer-Gebäude wurden ein Aufzug und eine Kameraüberwachung installiert.

Die Einrichtung bietet kostenlose Dienstleistungen wie CTG-Untersuchungen im dritten Schwangerschaftstrimester, Telefonberatung eines Psychologen und Zugang zu medizinischer Grundausstattung. Gegen eine zusätzliche Gebühr kann die zukünftige Mutter von einer bewährten Kosmetikerin, Physiotherapeutin oder Ernährungsberaterin in der Wohnung besucht werden. Ein interessantes Angebot ist der Besuch eines Stylisten mit einem Fotografen, so entsteht nach einem unvergesslichen Fotoshooting, das ein künstlerisches Andenken an

diese besondere Zeit ist. Auf Wunsch der Gäste können Individuelle Sitzungen mit einem Personaltrainer oder Mentalcoach, organisiert werden. Sie helfen dabei, private und berufliche Angelegenheiten während der Schwangerschaft und nach der Geburt in Einklang zu bringen.

Wer lieber aktiv ist, kann in den umliegenden Wäldern wandern, im ehemaligen Stadtteil Klein-Zoppot eine Spazierführung mitmachen, den Strand besuchen, segeln oder an einem Picknick teilnehmen – im Sommer auf dem Wasser, im Winter auf Eis. Wer aus der Ferne arbeiten möchte, verfügt über einen Schreibtisch im Zimmer – mit einem eingebautem USB-Ladegerät und samt der Druckerfunktion. Ein Konferenzraum steht ebenfalls kostenlos zur Verfügung. Es besteht auch die Möglichkeit einen Außenarbeitsplatz zu organisieren – mit Zugang zum ultraschnellen Glasfaser-Internet (1 Gbit / s).

Mały Sopot Boutique & Fèminin wurde geschaffen, um die Erholung einer schwangeren Frau zu etwas Besonderem – und damit absolut einzigartig – zu machen.

.....
www.malysopot.pl

Die Anlegestelle in Sorkwity – ein Paradies für Wassersportbegeisterte

Es gibt einen magischen Ort in den Masuren, der außergewöhnliche Menschen, wundervolle Flora und Fauna und eine einzigartige Atmosphäre zusammenbringt. Dies ist die Stanisław Bielikowicz- PTTK- Wasseranlegestelle in Sorkwity. Die erste Wasserherberge an der Krutynia-Kanustrecke, wunderschön gelegen auf einer Insel am Lampackie-See, wo Sie nur reizvolle Sümpfe und Wälder um sich herum finden.

Die Anlegestelle verfügt über eine große Anzahl von Unterkunftsplätzen

und bietet köstliche Mahlzeiten, die nach frischen Kräutern aus dem eigenen Garten riechen und in der Taverne serviert werden. Hier schlägt das energiegeladene Herz von Masuren, hier treffen sich verschiedene Nationalitäten, Freunde und Familien. Von hier aus können Sie die Route am Krutynia-Fluss entlang fahren, wo ein wahres Abenteuer mit der Natur auf die Teilnehmer einer Bootsfahrt wartet. Die Anlegestelle in Sorkwity gibt es seit 1954. Es sind bereits 67 Jahre voller Geschichten von Menschen, Erinnerungen und Abenteuern.

Wenn Sie nach Sorkwity kommen, können Sie der Hektik der zubetonen Großstädte, der Menschengedränge und dem täglichen Arbeitsstress entfliehen, um die Stille zu genießen – na ja, vielleicht abgesehen von den vielen zwitschernden Vögel am frühen Morgen. Es ist auch ein perfekter Ort für alle Arten von Wassersport – nur unter einer Bedingung: es darf nur die Energie der Naturkräfte oder der menschlichen Muskeln für den Antrieb der Geräte genutzt werden. Aber das ist heutzutage doch ein Vorteil!

Neben Kajaks und Tretbooten können Sie in der Anlegestelle am Fluss auch Fahrräder mieten. Dieser Ort ist ein idealer Ausgangspunkt für Radfahrer, Läufer und Wanderer. Zahlreiche Naturpfade und PTTK-Routen laden dazu ein, den Charme von Ermland und Masuren zu entdecken. Die Ausrüstung, die im örtlichen Verleih erhältlich ist, wird jeden Kajakfahrer zufriedenstellen – zumal er sie testen kann, bevor er sich für einen Kajak-Typ entscheidet. Es gibt über 150 Kajaks! Außerdem können die Aktivitäten, die die Anlage am Fluss anbietet, nicht nur im Sommer ausgeübt werden. Die hervorragenden Bedingungen und das Klima in Masuren sind auch im Frühjahr und Herbst eine Reise wert.

.....
www.sorkwity.pttk.pl

/
*Opracowanie / By / Von
Kamila Górecka-Kirwiel, Justyna Szostek*

OAZY SPOKOJU I PRZYRODY
W MIASTECZKACH

Cittaslow

Część Pojezierza Olsztyńskiego leżąca na południowy wschód od Olsztyna to idealne miejsce dla tych, którzy chcą odpocząć z dala od gwaru i ścisku, ciesząc się walorami przyrody i oddając rekreacji.

Pasym to małe miasteczko (2600 mieszkańców) założone w 1386 roku, którego siłą nie jest wielkość, bo obejść je można bardzo szybko. W centrum stoi – nietypowy jak na Warmię i Mazury – neogotycki ratusz. Jak można przeczytać na stronie www.pasym.pl: „Zbudowany na rzucie prostokąta, sześćcioosiowy, posiada dwuosiowy ryzalit, przechodzący w niskie czworoboczne wieże. Całość zwieńczona została krenelażem z małymi wieżyczkami w narożnikach”. W Pasymiu są też dwa kościoły. Starszy – obecnie ewangelicko-augsburski – z XIV wieku, z ciekawym wyposażeniem (manierystyczny ołtarz z 1673 r., polichromowany w 1714 r., ambona z 1680 r., prospekt organowy z 1705 r. oraz ławy gotyckie z XV w. i manierystyczne z XVII w). Luterańskie przejęli go w czasach reformacji (XVI w.). Na jego plebanii nocował 2 lutego 1807 roku Napoleon Bonaparte. Młodszy kościół (rzymskokatolicki) – wzniesiony w miejscu zamku w 1863 roku – jest przykładem współpracy między katolikami i ewangelikami. Langermann – właściciel cegielni i ewangelik – dostarczył nieodpłatnie cegłę na budowę oraz ofiarował parcelę na założenie cmentarza, zaś kamienie

na fundamenty przekazali bezpłatnie gospodarze obu wyznań z okolicy. Granica dzieląca ewangelickie Mazury od katolickiej Warmii przebiega kilka kilometrów od Pasymia. Zespół urbanistyczny miasta ma średniowieczne rozplanowanie z pozostałościami murów miejskich. Atrakcją kulturalną są tu Pasymskie Koncerty Muzyki Organowej i Kameralnej. Miasto leży nad jeziorem Kalwa (560 ha), a w okolicy są jeszcze jeziora: Sasek Wielki (870 ha), Kośno (552 ha), Leleskie (424 ha), Serwent (245 ha),

Gromskie (240 ha) i inne. Umożliwiają one rekreację wodną i wędkowanie. Bogate w leszcze, szczupaki, okonie czy płocie (przyp. red. więcej o możliwościach wędkowania na Warmii i Mazurach na stronie www.mazury.travel/wedkuj). To Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego i Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej oraz Zielone Płuca Polski. Są tu lasy sosnowe z liczną zwierzyną (łośie, sarny, jelenie, dziki, jenoty, lisy, wiewiórki, borsuki) i wieloma gatunkami ptaków. Latem i jesienią to prawdziwy raj dla grzybiarzy.

Na amatorów turystyki rowerowej czeka 9 tras w formie pętli: „Czarci Kamień” (20 km), „Kamień Hindenburga” (30 km), „Kośno” (35 km), „Kalwa” (25 km), „Graszk” (30 km), „Czarny Bocian” (20 km), „Babska Chata” (35 km), „Chamedafne Północna” (23 km), „Pajtuński Młyn” (35 km). Rowerem przez Dźwierzuty (35 km; część trasy w budowie) warto przejechać do Szczytna – miasta Krzysztofa Klenczona, Wyższej Szkoły Policji i rewitalizowanego krzyżackiego zamku, siedziby powstałego w 1925 roku Muzeum Mazurskiego (www.muzeumszczytno.art.pl).

Chcąc zwiedzić miasto, wystarczy przejść Szlakiem Mazurskich Pofajdoków, na którym ustawiono 14 zabawnych rzeźb. Przed wojną Szczytno było silnym ośrodkiem polskości. Jest tu wiele zabytkowych budynków z ciekawą historią (www.miastoszcztyno.pl), jak chociażby dawna Rolnicza Szkoła Sezonowa przeznaczona dla młodzieży wiejskiej, która pobierała naukę w miesiącach zimowych (od listopada do marca). Wracając do Pasymia pociągiem, można obejrzeć dobrze zachowany szczycieński kompleks dworcowy z 1883 roku. Zaledwie 5 km od Pasymia znajdują się Rudziska

Pasymskie. Przed 1945 r. był tu niemiecki kompleks turystyczny z pensjonatem, skocznią narciarską, wyciągiem krzeselkowym, przystanią wodną i licznymi kawiarniami. Był to wtedy na tyle duży ośrodek, że jedna z berlińskich ulic, prowadzących do stadionu olimpijskiego w 1936 r., nosiła nazwę Passenheimer Straße. Po wojnie funkcjonował tu Mazurski Uniwersytet Ludowy, którego twórcą był Karol Małek – mazurski działacz i nauczyciel. Potem Ośrodek Szkoleniowo-Wczasowy ZMW i ZNP. Od czasu pożaru, który miał miejsce w 1987 roku, kompleks pozostaje w ruinie.

Pasym leży 20 km od Szczytna i 30 km od Olsztyna, z dogodnym połączeniem drogowym i kolejowym (trasa Olsztyn – Szymany Lotnisko lub Olsztyn – Pisz – Elk). Bogata baza noclegowa składa się głównie z kwater i domków, ale jest też duży Ośrodek Wypoczynkowy Kalwa (całoroczne domki, basen, zjeżdżalnie – www.kalwa-energopol.pl). To miejsce odpowiednie na dzisiejsze czasy. Warto tu przyjechać tak weekendowo, jak i na dłużej.

EN

OASES OF SERENITY AND NATURE IN CITTASLOW TOWNS

A part of the Olsztyn Lakeland southeast of Olsztyn is the perfect place for those wanting to seek solace from the commotion and hubbub of the city, revelling in the values of nature and recreational tourism.

Pasym is a small town that was established in 1386. It has a population of 2,600 and its merit is its size as it can be quickly navigated. There is an

exceptional and unusual for Varmia and Masuria neo-Gothic Town Hall in the town centre. As stated on the town's website www.pasym.pl: "Built on a rectangular plan, the six-axis building has a biaxial avant-corps that advances into low four-sided towers. The entire building is crowned with a crenelation with small towers in the corners". There are also two churches in Pasym. The older is an Evangelical-Augsburg church from the 14th century with interesting interiors (a Mannerist altar dating back to 1673 and polychromed in 1714, a pulpit from 1680, an organ front from 1705, as well as Gothic pews from the 15th century and Mannerist pews from the 17th century). It has been a Lutheran Church since the Reformation of the 16th century. Napoleon Bonaparte stayed the night in its clergy house on 2nd February 1807. The younger church (Roman Catholic) was erected on the site of the castle in 1863 and is a fine example of cooperation between Catholics and Evangelicals. Langermann, the owner of the brickyard and himself an Evangelical generously provided bricks for the building free of charge and offered a parcel of land for the cemetery, whereas the stones for the foundations were donated by local landowners of both religious denominations. The border separating Evangelical Masuria from Catholic Masuria »

lies several kilometres from Pasym. The system of urban buildings has a medieval layout with the remains of the town walls. The Pasym Organ and Chamber Music Concerts are a popular cultural attraction.

The town is situated by Lake Kalwa (1,383 acres), and there are other lakes in the region: Lake Sasek Wielki (2,150 acres), Lake Košno (1,364 acres), Lake Leleskie (1,047 acres), Lake Serwent (605 acres), Lake Gromskie (593 acres), and others. They offer water recreation activities and angling/fishing and are rich in fish: bream, pike, perch and roach (ed's note – more about the fishing opportunities in Varmia and Masuria on www.mazury.travel/wedkuj). This is a protected landscape area of

the Olsztyn Lakeland and the Napiewozko-Ramucka Forest as well as the Green Lungs of Poland. Pine woods are found here with high stocks of game species (elks, roe deer, red deer, boars, raccoon dogs, foxes, squirrels, and badgers) and many bird species. It is a true haven for mushroom foraging in summer and autumn.

Cycling enthusiasts have 9 circuit trails to enjoy: "Czarci Kamień" (20 km), "Kamień Hindenburga" (30 km), "Košno" (35 km), "Kalwa" (25 km), "Graszk" (30 km), "Czarny Bocian" (20 km), "Babska Chata" (35 km), "Chamedafne Północna" (23 km), and "Pajtuński Młyn" (35 km). It is worth cycling across Dźwierzuty (35 km; some of the trail is still under

construction) to Szczytno – the town of the legend of Polish rock, Krzysztof Klenczon, Polish composer, singer and guitarist, and home to the Higher Police Academy, as well as a revitalised Teutonic castle, which is the seat of the Masurian Museum established in 1925 (www.muzeumszczytno.art.pl). Those wanting to take a tour of the town can take the Masurian "Pofajdoki" Trail, on which there are 14 delightful sculptures. Before the War, Szczytno was a strong mainstay of Polishness. There are many historic buildings here with an interesting history (www.miastoszcztytno.pl) like, for instance, the former Seasonal Agricultural School for rural youth who studied there during the winter months (from November to March). When returning to Pasym by train, the well-preserved station complex dating back to 1883 can also be seen. The village of Rudziska Pasymskie is a mere 5 km away from Pasym. This was where a pre-1945 tourist complex

6. Kościół rzymskokatolicki w Pasymie / fot. © wstarc / Shutterstock.com.
 7. Poranna z siłaktem na kościół ewangelicki w Pasymie / fot. © iwcaiger / Shutterstock.com.
 8. Wnętrze kościoła ewangelickiego / fot. arch. UM WWM. 9. Wnętrze kościoła rzymskokatolickiego / fot. arch. UM WWM

road and rail connections (Olsztyn – Szymany Lotnisko or Olsztyn – Pisz – Ełk route). Its extensive accommodation options mainly comprise guest rooms and holiday homes, but there is also the large Ośrodek Wypoczynkowy Kalwa Resort with year-round chalets, a pool, and slides – www.kalwa-energopol.pl).

It is by all means suitable for the modern traveller and an excellent weekend (and longer) getaway.

DE

DIE RUHE- UND NATUROASEN IN DEN CITTASLOW-STÄDTEN

Der Teil der Olsztynyer Seeplatte, der südöstlich von Olsztyn liegt, ist idealer Ort für diejenigen, die sich vom Lärm und Gedränge in den Städten erholen wollen, indem sie die Schönheit der Natur und die Freizeitaktivitäten genießen.

Pasym ist eine Stadt (2600 Einwohner), die 1386 gegründet wurde und deren Stärke nicht in ihrer Größe liegt, denn man kann sie sehr schnell umrunden. In der Mitte befindet sich ein »

and guesthouse could be found with a ski jump, chairlift, pier, and numerous cafés. This complex was so big that one of the streets in Berlin that led to the Olympic Stadium in 1936 was named Passenheimer Straße. After the War, it hosted the Masurian People's University established by Karol

Małłek, Masurian activist and teacher. It later housed the Training and Leisure Centre of the Polish Rural Youth Union and the Polish Teacher's Union. The facility was left in ruins by the fire that engulfed it in 1987.

Pasym lies 20 km from Szczytno and 30 km from Olsztyn, with convenient

neugotisches Rathaus, das für Ermland und Masuren ungewöhnlich ist. Wie man auf der Website www.pasym.pl lesen kann: „Auf einem rechteckigen Grundriss mit sechs Achsen gebaut, verfügt es über ein zweiachsiges Risalit, das in niedrigere, viereckige Türme übergeht. Das Ganze wurde von einer Zinnenmauer mit kleinen Ecktürmchen gekrönt.“

In Pasym gibt es auch zwei Kirchen. Die ältere ist aus dem 14. Jahrhundert und hat ein interessantes Interieur (ein manieristischer Altar aus dem Jahr 1673, polychromiert im Jahr 1714, eine Kanzel aus dem Jahr 1680, ein Orgelprospekt aus dem Jahr 1705 und das gotische Chorgestühl aus dem 15. Jahrhundert und das manieristische Chorgestühl aus dem 17. Jahrhundert). Seit der Reformationszeit (im 16. Jahrhundert) ist die Kirche evangelisch-augsburgisch. In ihrem Pfarrhaus hatte am 2. Februar 1807 Napoleon Bonaparte übernachtet.

Die jüngere Kirche (römisch-katholisch), die 1863 an der Stelle einer Burg erbaut wurde, ist ein Beispiel für die Zusammenarbeit zwischen Katholiken und Protestanten. Langermann – der evangelische Besitzer einer Ziegelei hat kostenlose Ziegel für den Kirchenbau zur Verfügung gestellt und ein Grundstück für die Errichtung eines Friedhofs gestiftet. Die Steine für die Grundmauern wurden von den Bauern beider Konfessionen aus der Region gespendet. Die Grenze zwischen der evangelischen Masuren und dem katholischen Ermland verläuft wenige Kilometer von Pasym entfernt. Derzeitiger Stadtbebauungskomplex hat einen mittelalterlichen Grundriss mit den Überresten der alten Stadtmauern. Die kulturelle Attraktion der Stadt sind die Kammermusik- und Orgelkonzerte von Pasym.

Die Stadt liegt am Kalwa-See (560 ha) und es gibt auch Seen in der Nähe: Sasek Wielki (870 ha), Košno (552 ha),

Leleskie (424 ha), Serwent (245 ha), Gromskie (240 ha) und andere. Sie ermöglichen Erholung am Wasser und Angeln. Die Seen sind reich an Brassen, Hechten, Barschen und Plötzen (Anm. d. R. für weitere Informationen zu Angelmöglichkeiten in Ermland und Masuren auf www.mazury.travel/wedkuj). Es ist das Landschaftsschutzgebiet der Olsztynyer Seeplatte und der Napiwodzko-Ramucka-Heide, die sog. Grüne Lunge Polens. Dort gibt es Kiefernwälder mit zahlreichen Wildtierarten (Elche, Rehe, Hirsche, Wildschweine, Waschbärhunde, Füchse, Eichhörnchen, Dachse) und viele Vogelarten. Im Sommer und Herbst ist es ein wahres Paradies für Pilzsammler.

Auf die Fahrradbegeisterten warten 9 Radrundreiserouten: „Czarci Kamień“ (20 km), „Kamień Hindenburga“ (30 km), „Košno“ (35 km), „Kalwa“ (25 km), „Graszk“ (30 km), „Czarny Bocian“ (20 km), „Babska Chata“

(35 km), „Chamedafne Północna” (23 km), „Pajtuński Młyn” (35 km). Mit dem Fahrrad über Dźwierzuty (35 km; ein Teil der Strecke befindet sich im Bau) lohnt es sich, nach Szczytno zu fahren - der Stadt von Krzysztof Klenczon. Dort befinden sich die Polizeiakademie und die revitalisierten Kreuzritterordenburg, der Sitz des 1925 gegründeten Masurischen Museums (www.muzeumszczytno.art.pl). Wenn Sie die Stadt besichtigen möchten, brauchen Sie nur dem Masurischen Pofajdoki-Weg zu folgen, auf dem 14 lustige Skulpturen platziert wurden. Vor dem Zweiten Weltkrieg war Szczytno ein starkes polnisches Zentrum. Es gibt viele historische Gebäude mit ihrer interessanten Geschichte (www.miastoszcztytno.pl), wie z.B. die ehemalige landwirtschaftliche Saisonschule für die Landjugend, die in den Wintermonaten (November bis März) ihre Ausbildung erhielt. Wenn Sie mit dem Zug nach Pasyem zurückfahren, können Sie die gut erhaltene Bahnhofsanlage aus dem Jahr 1883 sehen. Nur 5 km von Pasyem entfernt liegt Rudziska Pasymskie. Vor dem Jahr 1945 gab es einen deutschen Touristenkomplex mit einer Pension, einer Skisprungschanze, einem Sessellift,

einem Yachthafen und zahlreichen Cafés. Es war damals ein so großes Zentrum, dass eine der Straßen Berlins, die 1936 zum Olympiastadion führte, Passenheimer Straße hieß. Nach dem Krieg funktionierte hier die Masurische Volksuniversität, die von Karol Małłek, einem masurischen Aktivist und Lehrer, gegründet wurde. Dann gab es hier das Schulungs- und Ferienzentrum von ZMW und ZNP. Seit dem Brand im Jahr 1987 liegt der Komplex in Trümmern. Pasyem liegt 20 km von Szczytno und 30 km von Olsztyn entfernt und bietet eine bequeme Straßen- und Bahnverbindung (Route Olsztyn – Szymany Flughafen oder Olsztyn – Pisz – Ełk). Die zahlreichen Unterkunftsmöglichkeiten bestehen hauptsächlich aus Ferienwohnungen und Ferienhäuschen, aber es gibt auch ein großes Kalwa-Freizeitzentrum (ganzjährig geöffnete Ferienhäuschen, Schwimmbad, Wasser-rutschen – www.kalwa-energopol.pl). Dies ist ein Ort, der in die heutige Zeit passt. Es lohnt sich, sowohl für das Wochenende als auch für einen längeren Aufenthalt, hier zu kommen.

Opracowanie / By / Von
Stanisław Harajda

Z ogromnym smutkiem pożegnaliśmy naszego redakcyjnego kolegę, Stanisława Harajdę, który zmarł w marcu tego roku zanim najnowszy numer magazynu ukazał się drukiem. Zdażył jeszcze napisać dwa teksty (str. 42 i 50), pozostawiając nam chociaż tę namiastkę jego wiedzy i pasji dla Warmii i Mazur. LOVE WM bez Staszka nie będzie już takie samo.

It is with deep sorrow and a sense of profound loss that we bid farewell to our fellow editorial colleague, Stanisław Harajda, who passed away in March of this year before the latest issue of the magazine was published. He still managed to write two texts, contributing to this issue on page 42 and 50, thus leaving us with mere vestiges of his extensive knowledge and great passion for Varmia and Masuria. LOVE WM will never be the same without Staszek!

Mit tiefer Tauer haben wir uns von unserem Redaktionskollegen Stanisław Harajda verabschiedet. Er ist von uns gegangen, bevor die neuste Ausgabe von dem Magazin erschienen ist. Dazu hat er zwei Beiträge (Seiten Nr. 42 und 50) verfasst. Dort hinterlässt er einen kleinen Teil seines Wissens und großer Leidenschaft für Ermland und Masuren. Das LOVE WM ohne Staszek wird nicht mehr das Selbe sein.

fol. arch. Stanisława Harajda

ROZMAITOŚCI REGIONALNE

REGIONAL VARIETY / REGIONALE VIELFALT

Nowa szata lubawskiego zamku

Wzniesiony w początkach XIV wieku zamek w Lubawie przez ponad 400 lat, bo aż do 1773 roku, był siedzibą biskupów chełmińskich. Bywał tu Mikołaj Kopernik. Goszcząc w Lubawie latem 1539 roku, podjął decyzję o wydaniu drukiem swojego epokowego dzieła *O obrotach...*, zachęcony przez ówczesnego biskupa Tiedemanna Giesego oraz matematyka Jerzego Joachima Retyka. Po pożarze w 1813 roku zamek opustoszał, a okoliczni mieszkańcy rozebrali jego pozostałości, wykorzystując cegły i kamienie jako materiał budowlany.

Ostały się tylko resztki murów, jedna baszta i ostrołukowy, kamienny portal na dziedzińcu. Ciekawostką jest fakt, że nie zachowała się żadna rycina ukazująca wygląd zamku.

Teren zamku wykorzystywano potem jako ogródki. Podjęte w 1983 roku wieloletnie prace archeologiczno-konserwatorskie zaowocowały niedawno odbudową. Mury odnowiono, dokonano stosownych wykopalisk, a na dziedzińcu postawiono pawilon, mieszczący obecnie Lubawskie Centrum Aktywności Społecznej. Dzięki szklanym

ścianom i podłogom można oglądać odrestaurowane mury zamkowych piwnic. Obiekt jest dostępny dla zwiedzających, a w jego wnętrzach mają być organizowane wystawy, np. zabytków ruchomych, które zostały wydobyte podczas rewitalizacji rynku i terenu dawnego zamku. Przy okazji odnowiono też szereg okolicznych uliczek i teren wokół murów. Obszar ten, wraz ze zrewitalizowanymi pobliskimi Łazienkami Lubawskimi, stanowi piękny zespół krajoznawczo-rekreacyjny.

Lubawa Castle Revamped

Erected at the beginning of the 14th century, the castle in Lubawa was the seat of the bishops of Chełmno (Kulm) for over 400 years (since 1773). Nicolaus Copernicus frequented here. When staying in Lubawa in the summer of 1539, encouraged by Bishop Tiedemann Giese and mathematician Georg Joachim Rheticus, he decided to publish his epic work *De revolutionibus orbium coelestium*.

After the fire in 1813, the castle went derelict and the locals took what remained of it to pieces, using the bricks and stones as building materials. All that remained were the remnants of the walls, one tower and an ogival stone portal in the courtyard. Interestingly, no drawings showing what the castle looked like survived.

The castle site was later transformed into gardens. The extensive and lengthy

archaeological and conservation work undertaken in 1983 recently resulted in the reconstruction of the building. The walls were renovated, excavation work was carried out, and a pavilion was built in the courtyard which currently houses the Lubawa Centre for Social Activity. The glass walls and floors unveil the restored castle cellar walls. The facility was opened to the public and will be the venue of exhibitions of the historical artefacts found during the revitalisation of the market square and the former castle grounds. Several of the neighbouring streets and the area surrounding the castle walls were also renovated. This area along with the revitalised Lubawa Gardens (Lubawa Baths Park) nearby creates a beautiful tourism and recreational complex.

Die Burg von Lubawa im neuen Erscheinungsbild

Die zu Beginn des 14. Jahrhunderts errichtete Burg in Lubawa war über 400 Jahre lang bis 1773 Sitz der Bischöfe von Kulm. Nicolaus Copernicus besuchte

diesen Ort. Während seines Besuchs in Lubawa im Sommer 1539 beschloss er, sein bahnbrechendes Werk *Über die Umlaufbahnen der Himmelsphären* zu veröffentlichen. Zu diesem Schritt wurde er vom damaligen Bischof Tiedemann Giese und dem Mathematiker Georg Joachim Rheticus ermutigt.

Nach einem Brand im Jahre 1813 wurde die Burg verlassen und die Anwohner bauten ihre Mauerüberreste ab und sie verwendeten Ziegel und Steine als Baumaterial. Nur die Überreste der Außenmauern, ein Turm und das spitze Steinportal im Hof sind erhalten. Eine interessante Tatsache ist, dass keine Zeichnungen erhalten geblieben ist, auf denen die Burg darstellt wird.

Die Burganlage wurde dann als Kleingärten genutzt. Nach vielen Jahren archäologischer und konservatorischer Arbeiten, die seit 1983 durchgeführt wurden, wurde vor Kurzem die Burg wiederaufgebaut. Die Wände wurden renoviert, entsprechende Ausgrabungen vorgenommen und im Innenhof wurde ein Pavillon errichtet, in dem sich heute

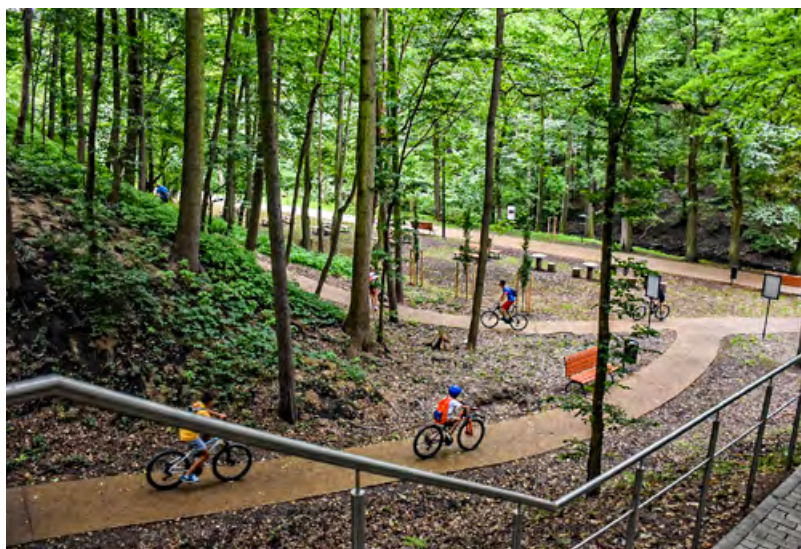
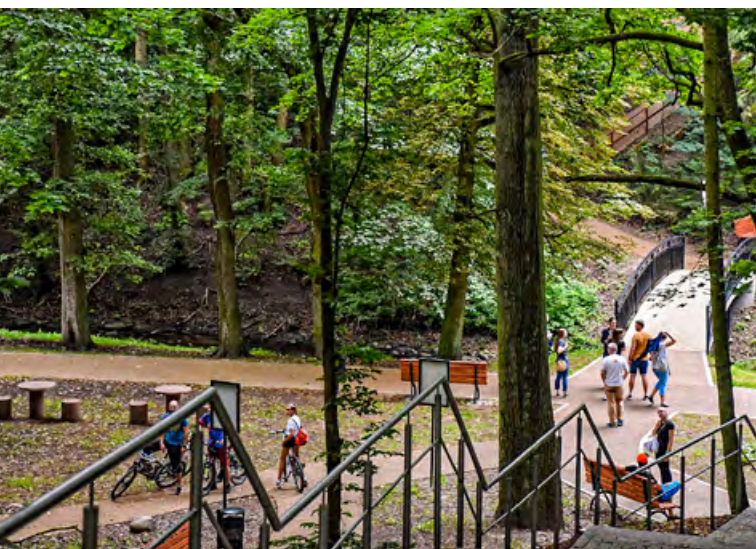
das Zentrum für soziale Aktivitäten befindet.

Durch speziell angefertigte Glasverkleidung auf den Wänden und Böden kann man die restaurierten Burgmauern im Keller ansehen. Das Gebäude ist öffentlich zugänglich und wird als Ausstellungsraum genutzt. Dort werden u.a. die Ausgrabungsobjekte, die bei der Renovierungsarbeiten von dem Marktplatz und der Burganlage gefunden wurden. Während der Burgrenovierung wurden nebenbei auch die Sanierungsarbeiten der umliegenden Gassen und Grünanlagen um die Burgmauern durchgeführt. Zusammen mit der sanierten Łazienki Lubawskie Parkanlage bilden sie einen schönen Landschafts- und Freizeitkomplex.

.....
Więcej informacji na /
You can find more information at /
Mehr Informationen dazu auf:
www.lubawamojemiasto.pl

/
Opracowanie / By / Von:

Stanisław Harajda »

Park w Reszlu zachęca do rekreacji

Reszel, wiekowe (prawa miejskie w 1337 roku) miasteczko na wschodnim krańcu Warmii, może pochwalić się najlepiej zachowanym w regionie średniowiecznym układem urbanistycznym. Od południa i wschodu reszelską starówkę okala szeroki i głęboki wąwóz, którego dnem płynie Sajna. W latach 30. XX wieku zbocza wąwozu zagospodarowano, urządzając Park Miejski o powierzchni 10 ha. Z tamtych czasów zachował się bogaty drzewostan, miejscami przypominający las, w którym występują m.in. graby, wiązy i okazy drzew iglastych.

Przez lata działania sił natury wiele pierwotnych elementów infrastruktury parku uległo zniszczeniu, a niektóre jego miejsca stały się niedostępne. Przeprowadzona w ostatnich latach rewitalizacja przywróciła parkowi dawny blask i uczyniła go bardziej atrakcyjnym i dostępnym dla mieszkańców miasta i turystów. W tej enklawie natury ze specyficznym mikroklimatem, wśród zieleni, głosów ptaków i szumu rzeki, można wyciszyć się i zrelaksować, wypoczywać, uprawiać różne formy aktywności ruchowej, spotykać się w gronie rodziny i przyjaciół. Można tu korzystać z oświetlonych ścieżek pieszo-rowerowych, czterech mostków przerzuconych nad rzeką,

skate parku, toru rowerowego, amfiteatru, placów zabaw dla dzieci, stolików szachowych, stanowisk do rekreacji, fitnessu i odpoczynku. Są tutaj również oczka wodne i fontanna.

Park sąsiaduje bezpośrednio z najważniejszymi gotyckimi zabytkami miasta: zamkiem biskupim i monumentalnym kościołem pw. św. Piotra i Pawła. Zbocza wąwozu spina zaś gotycki most (tzw. wysoki).

Reszel Park Beckons

The ancient town of Reszel (granted the town charter in 1337) on the eastern periphery of Varmia can boast the best-preserved mediaeval urban layout in the region. On its southern and eastern end, Reszel Old Town is surrounded by a wide and deep gorge along which the River Sajna flows. In the 1930s, the walls of the gorge were developed and transformed into the 25-acre Reszel Municipal Park. A rich tree stand has remained from those times and in some parts resembles a forest where hornbeams, elms and different species of conifer occur.

Over the years, the forces of nature caused much of the park infrastructure to be destroyed, making certain spots completely inaccessible. The recent revitalisation has restored the park to its former glory and made it even more attractive and accessible for local residents and tourists.

In this enclave of nature with a specific microclimate, among verdure, lulled by birdsong and the sights and sounds of the river, one can unwind and relax to enjoy some rest and recreation doing all sorts of activities and meeting up with friends and family. It includes illuminated paths for walking and cycling, four bridges over the river, a skatepark, a bike course, an amphitheatre, children's play areas, chess tables, and spaces for recreation, fitness and relaxing. There are also several ponds and a fountain.

The Park is adjacent to the most important Gothic historic monuments: the Bishops' Castle and the monumental Church of St Peter and St Paul. The slopes of the gorge are strapped together by the Gothic bridge (the High Bridge).

Der Park in Reszel gibt Anregung zur Freizeitaktivitäten

Reszel, eine altertümliche Stadt (erhielt ihre Stadtrechte 1337) am östlichen Rand von Ermland, besitzt die am besten erhaltene mittelalterliche Stadtbebauung in der Region. Von Süden und Osten her ist die Altstadt von Reszel von einer breiten und tiefen Schlucht umgeben, an deren Grund die Sajna fließt. In den 1930er Jahren wurden die Hänge der Schlucht durch die Einrichtung einer städtischen Parkanlage mit einer Fläche von 10 ha ausgebaut. Seit jener Zeit ist ein reicher Baumbestand

erhalten geblieben. In den Grünanlagen gibt es wie in einem dichten Wald unter anderem Hainbuchen, Ulmen und viele Nadelbäume.

Im Laufe der Jahre der Naturgewalten wurden viele der ursprünglichen Infrastrukturen des Parks zerstört und einige seiner Standorte sind unzugänglich geworden. Die in den letzten Jahren durchgeführte Revitalisierungsarbeiten haben den Park in seinem früheren Glanz wiederhergestellt und ihn für Anwohner und Touristen attraktiver und zugänglicher gemacht.

In dieser Naturenklave mit einem bestimmten Mikroklima, mitten im Grünen, unter dem Vogelgesang und Wasserplätschern, kann man am besten entspannen und zur Ruhe kommen. Die Erholung beim Treffen unter Freunden und Familie oder beim Ausüben verschiedenen Formen körperlicher Aktivitäten.

Die Parkanlage verfügt über beleuchtete Wander- und Radwege mit vier Brücken über dem Fluss, sowie Teiche und einen Brunnen. Außerdem gibt es einen Skatepark, einen Fahrradparkourstrecke, eine Freilichtbühne, Spielplätze für Kinder, Schachtische. Man kann auch andere Fitness- und Rastplätze nutzen. Der Park grenzt direkt an die wichtigsten gotischen Baudenkmäler der Stadt: die Bischofsburg und die monumentale St. Peter und Pauls Kirche. Die Hänge der Schlucht sind durch eine gotische Brücke (die sogenannte Hohe Brücke) verbunden.

Rynek w Pasymiu odzyskał swój blask

Malowniczym położeniem nad jeziorem Kalwa Wielka i niezwykłym klimatem Pasym przyciąga nie tylko turystów, ale i... filmowców. Dlatego na ekranach często możemy zobaczyć charakterystyczne dla tego urokliwego miasteczka budowle. W mieście i okolicach kręcono m.in. filmy: *Kameleon* Janusza Kijowskiego, *Cudownie ocalony* Janusza Zaorskiego, *Cztery noce z Anną*

Jerzego Skolimowskiego i *Róża* Wojciecha Smarzowskiego, a także serial *Dom nad rozlewiskiem*.

Mieszkańcy Pasymia dbają o to, żeby ich miejscowość była coraz atrakcyjniejsza. Świadczy o tym np. rewitalizacja rynku, który zajmuje jej centralną część. Prace budowlane poprzedzono badaniami archeologicznymi. W ich efekcie odsłonięto fragment fundamentu średniowiecznego, spalonego w 1583 roku ratusza, który został uwidoczniiony na powierzchni. Na ostateczną wersję wyglądu rynku miały duży wpływ wskazania wojewódzkiego konserwatora zabytków. Obecnie nowa nawierzchnia z granitowych płyt i bruku, fontanna, oświetlenie, miejsca do odpoczynku, elementy małej architektury – tworzą warunki do spotkań towarzyskich, nawiązywania relacji, organizowania imprez plenerowych.

Po zachodniej stronie rynku stoi ratusz, wzniesiony w latach 1854–1855 w stylu angielskiego neogotyku. Za wzór projektującemu budowlę architektowi Karłowi Junlerowi służyła letnia rezydencja cesarza niemieckiego: zamek Babelsberg w Poczdamie. Dwukondygnacyjną budowlę wzbogacono niską,

czworoboczną wieżą. Korpus i wieżę zwieńczono krenelażem, ozdobionym wieżyczkami w narożnikach.

The Market Square in Pasym – Basking in Former Glory

Picturesquely set Lake Kalwa Wielka and Pasym with its unique atmosphere attract not only tourists but also... filmmakers. That is why the buildings of this quaint town can often be seen on our television screens. Among the films shot in the town and its surroundings are: Janusz Kijowski's *Kameleon* (Chameleon), *Cudownie ocalony* (Miraculously Saved) directed by Janusz Zaorski, Jerzy Skolimowski's *Cztery noce z Anną* (Four Nights with Anna), and *Róża* (The Rose) by Wojciech Smarzowski, as well as the *Dom nad rozlewiskiem* (The Lake House) series.

The residents of Pasym are very hands-on in making sure that their town is getting more and more attractive by the day. This is reflected in the revitalisation of the town square which is central in their efforts. All construction work was preceded by archaeological surveys and investigations. This led to the uncovering of a fragment of the »

mediaeval foundations of the Town Hall, which burnt down in 1583 and has been displayed on the surface. The final version of the Town Hall design was greatly influenced by the indications of the Voivodship Conservator of Historic Buildings and Monuments. At present, the new granite slab and paving stone surface, the fountain, the lighting solutions, relaxation areas, and landscaping create the perfect setting for get-togethers, building relations, and organising outdoor events.

The Town Hall, erected in 1854–1855 in English neo-Gothic style, is on the western side of the market square. The design of the architect behind the project, Karl Junler, was based on the Babelsberg Castle in Potsdam, the summer residence of the German Emperor. The two-storey building was embellished with a low, four-sided turret. The body and turret were crowned with a crenellation, adorned with small towers in the corners.

Der Marktplatz in Pasyem hat seine Pracht wiedererlangt

Die malerische Lage am Kalwa Wielka-See und die einzigartige Atmosphäre von Pasyem ziehen nicht nur Touristen an, sondern auch Filmemacher. Deshalb können wir auf den Bildschirmen oft Gebäude sehen, die für diese charmante Stadt charakteristisch sind. In der Stadt und ihrer Umgebung wurden viele Spielfilme gedreht, unter anderem: *Kameleon* von Janusz Kijowski, *Cudownie ocalony* von Janusz Zaorski, *Cztery noce z Anną* von Jerzy Skolimowski und *Róża* von Wojciech Smarzowski, sowie die Fernsehserie *Dom nad rozlewiskiem*.

Die Einwohner von Pasyem machen ihre Stadt immer attraktiver. Dies zeigt sich beispielsweise in der Renovierung vom Marktplatz. Nach den archäologischen Untersuchungen und Ausgrabungen wurde ein Fragment der mittelalterlichen Grundmauern des Rathauses, das 1583 niedergebrannt wurde, freigelegt. Nach den Anweisungen des Provinzinspektors für Denkmalschutz wurde der renovierte Marktplatz mit den Granitplatten und Kopfsteinpflaster

ausgelegt. Dank der Installierung von dem Brunnen, der Beleuchtung und den Elementen der kleinen Architektur wurde der neue Marktplatz zum beliebten Treffpunkt, dazu wurde auch ein schöner Ort für die Organisation von Veranstaltungen im Freien geschaffen.

Auf der Westseite des Platzes befindet sich das Rathaus, das in den Jahren 1854–1855 im neugotischen Stil Englands erbaut wurde. Dem Architekten Karl Junler, der das Gebäude entwarf, diente als Modell die Sommerresidenz des deutschen Kaisers: Schloss Babelsberg in Potsdam. Das zweistöckige Gebäude wurde mit einem niedrigen viereckigen Turm verziert, der mit Zinnen und kleinen Ecktürmchen besetzt wurde.

.....

Podziwiał okolicę z wieży ciśnień w Olsztynku

W 2020 roku mieszkańcom Olsztynka i turystom udostępniono po rewitalizacji zabytkową wieżę ciśnień z 1906 roku, liczącą siedem kondygnacji i 34 m wysokości. Z jej tarasu widokowego rozciąga się malownicza panorama miasta i okolicy. W wieży powstały też ścianka wspinaczkowa i sala konferencyjna, w której organizowane są spotkania młodzieży i wydarzenia kulturalne.

Do 2004 roku wieża stanowiła element systemu wodociągowego miasta. Jej niepowtarzalny, ośmioboczny kształt na stałe wpisał się w panoramę Olsztynka. W ramach rewitalizacji obiekt wyremontowano, a dawny zbiornik na wodę przebudowano, nadając mu formę tarasu widokowego, z którego gołym okiem lub przez lornetkę można podziwiać widoki. Wewnątrz budowli m.in. zmodernizowano schody i układ pomieszczeń, zamontowano też windę, aby udostępnić wyższe kondygnacje osobom niepełnosprawnym ruchowo. Wymieniono również więźbę i pokrycie dachowe, a elewację poddano renowacji. Dodatkowo rozebrano budynek techniczny przy wieży oraz zagospodarowano

teren wokół niej, wykonując dojazdy, chodniki, podjazdy dla osób niepełnosprawnych, aranżując elementy zieleni miejskiej i małej architektury.

Te wszystkie zabiegi nadały ponad stuletniej budowli nowy wygląd i nowe funkcje. Jej rewitalizacja stanowi dobry przykład przywracania dawnego blasku zabytkom, z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnej społeczności. Wieża ciśnień, obok parku etnograficznego, przebudowanego zamku krzyżackiego i ratusza z lokalnym muzeum, stała się kolejną atrakcją turystyczną i wizytówką miasta.

Admire the Surroundings from the Water Tower in Olsztynek

In 2020, the revitalised seven-storey, 34-metre high historic water tower, dating back to 1906, was opened to the residents of Olsztynek and to tourists. A picturesque panorama of the town and its surroundings stretches from the viewing tower. The tower also accommodates a climbing wall and a conference hall where youth and cultural events are held.

Up until 2004, the tower was part of the town's water supply system. Its unique, octagonal shape has become a landmark in the panorama of Olsztynek. Within the revitalisation, the facility was renovated and the former water tank was rebuilt and transformed into an observation tower offering an aerial view of the surroundings with the naked eye or binoculars. Inside the edifice, the stairs and the floor plan were modernised, as was the lift, in order to make it accessible to people with disabilities. The roof truss and covering were also replaced and the façade was renovated. Additionally, the technical building next to the tower was pulled down and the area around it was developed, creating access routes, pavements, disabled access ramps and elements of urban green space and landscape architecture.

All these efforts and procedures have revamped the over century-old building, endowing it with new functions. Its revitalisation is a good example of restoring historic sites to their former glory with

”

Wieża ciśnień, obok parku etnograficznego, przebudowanego zamku krzyżackiego i ratusza z lokalnym muzeum, stała się kolejną atrakcją turystyczną i wizytówką miasta.

”

a view to the needs of the local community. The water tower, apart from the Ethnographic Park, the rebuilt Teutonic Castle and Town Hall with the local museum have become popular tourist attractions and the town's flagship sites.

Bewundern Sie die Gegend vom Wasserturm in Olsztyn

2020 wurde den Anwohnern von Olsztyn und den Touristen der renovierte Wasserturm zur Verfügung gestellt. Der Wasserturm ist aus dem Jahr 1906, zählt sieben Stockwerke und ist 34 Meter hoch. Von der Turmterrasse hat man wunderschöne Aussicht auf die Stadt Olsztyn und ihre Gegend. Im Turm wurde auch eine Kletterwand errichtet und in seinem Konferenzsaal wurden Jugendtreffen und andere Kulturveranstaltungen organisiert.

Bis 2004 war der Turm ein Teil der Wasserwerken der Stadt. Seine Achteckige Form gehörte schon immer zum Stadtbild. Im Rahmen der Revitalisierung wurde das Gebäude renoviert. Das alte Wasserbehälter wurde zur Terrasse umgebaut. Die Turminnenräume wurden umgebaut. Neben der Treppe wurde der Fahrstuhl installiert, um das Gebäude den behinderten Personen zugänglich zu machen. Der Turm hat den neuen Dachstuhl und die neue Außenfassade bekommen.

Darüber hinaus wurde das technische Gebäude am Turm abgerissen und die Grünanlagen um den Turm herum wurden erweitert, indem Zufahrtsstraßen, Bürgersteige, Rampen für Behinderte errichtet wurden.

All diese Maßnahmen verliehen dem über ein Jahrhundert alten Gebäude

ein neues Aussehen und neue Funktionen. Die Wiederbelebung ist ein gutes Beispiel für die Wiederherstellung des früheren Glanzes von Denkmälern unter Berücksichtigung der aktuellen Bedürfnisse der örtlichen Bevölkerung. Der Wasserturm, neben dem ethnografischen Park, der umgebauten Kreuzritterordensburg und dem Rathaus mit dem örtlichen Museum, ist zu einer weiteren Touristenattraktion und Visitenkarte der Stadt geworden.

*Opracowanie / By / Von Rafał Śliwiak
Departament Turystyki i Sportu
UMWWM / Department of Tourism
and Sport of the Marshal's Office
of Varmia and Masuria / Abteilung für
Tourismus und Sport vom UMWWM*

Olsztynek

MAZURY NA WYCIĄGNIĘCIE REKI

Dogodne położenie na skrzyżowaniu dwóch szlaków komunikacyjnych (droga ekspresowa S7 i krajowa 51), wiodących z Gdańska czy Warszawy, przez Olsztynek, do stolicy regionu Olsztyna, sprawia, że Mazury są bliżej niż nam się wydaje.

Nie trzeba koniecznie ruszać w głąb tej krainy, aby obcować z dziką naturą. Położenie Olsztynka na skraju Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej (przyp. red. więcej na str. 76), obfitującej w piękne lasy, rozgałęzioną sieć rzek i liczne jeziora sprawia, że można się tu zatrzymać na dłużej niż tylko weekend. To tu, w pobliżu Olsztynka, biorą początek największe rzeki Warmii i Mazur: Łyna, Drwęca i Pasłęka.

Zanim wybierzemy się na spływ czy przejażdżkę rowerową po okolicy Olsztynka, warto zagłębić się w urokliwe uliczki miasteczka należącego do ruchu

Cittaslow (Międzynarodowej Sieci Miast Dobrego Życia). Jego ideą jest propagowanie kultury i dobrego, harmonijnego życia, stanowiącego alternatywę dla wielkomiejskiego pośpiechu i postępującej globalizacji. Czego więcej chcieć podczas urlopu? Na pewno warto zaznać niezapomnianych wrażeń i skosztować regionalnej kuchni.

A Olsztynek to kraina pełna smaków, w której wiele restauracji i producentów tradycyjnej żywności posiada certyfikat „Dziedzictwo Kulinarne Warmia, Mazury, Powiśle”. Doskonałym przykładem jest restauracja „Z zielonym piecem”, serwująca domową kuchnię

(przyp. red. pisaliśmy o niej w numerze 97) czy też karczma „Skansen”, a także gospodarstwo rybne „Szwarderki” w Swaderkach, gdzie można zjeść świeżo złowioną rybę.

Olsztynek do dziś zachował średnio-wieczny układ starego miasta – z pozostałościami kamiennych murów obronnych, które należą do najlepiej zachowanych na terenie województwa. Zwiedzanie miasteczka proponujemy rozpocząć od – położonego w centrum – zrewitalizowanego rynku. Tu ulokowany jest ratusz, w którym mieści się Multimedialne Muzeum Obozu Jenieckiego Stalag IB i Historii Olsztynka, ofe-

rujące bezpłatne zwiedzanie. Muzeum składa się z dwóch sal. W pierwszej mieści się ekspozycja dotycząca historii Olsztynka oraz atrakcji turystycznych miasta i gminy Olsztynek. W drugiej sali możemy zobaczyć eksponaty i prezentacje związane z obozem jenieckim Stalag IB Hohenstein. Był to drugi pod względem wielkości obóz w Prusach Wschodnich (1939–1945). Więźni w nim byli Rosjanie, Francuzi, Włosi oraz Polacy. Ogółem zmarło ok. 55 tysięcy jeńców, których pochowano na cmentarzu w Sudwie koło Olsztynka. To mało rozpowszechniona, ale bardzo ciekawa, poruszająca i skłaniająca do przemyśleń historia obozów jenieckich oraz osób, które tam przebywały.

Gotycki rodowód w Olsztynku mają: dawny kościół parafialny (aktualnie Salon Wystawowy Muzeum Budownictwa Ludowego) i XIV-wieczny zamek krzyżacki (obecnie budynek Zespołu Szkół im. K. C. Mrongowiusza). Zamek przeszedł gruntowną rewitalizację, a odrestaurowane piwnice odkryły

Etnograficznego (Skansenu), gdzie na obszarze 94 ha zgromadzono kilkadziesiąt obiektów tradycyjnej architektury regionalnej i techniki. Dodatkowymi atrakcjami są hodowle zwierząt gospodarskich i uprawy roślin zielarskich. Skansen zaprasza na wiele wydarzeń plenerowych. Polecamy szczególnie udział w Regionalnym Świątku Ziół – imprezie nawiązującej do ludowej tradycji święcenia ziół, kwiatów oraz zbóż, odbywającej się co roku 15 sierpnia – w dniu Matki Boskiej Zielnej (przyp. red. pisaliśmy o niej w numerze 97).

Nieopodal skansenu znajduje się niewielka i unikalna na skalę Europy Huta Szkła Artystycznego. Jej wyjątkowość polega na tym, że współcześnie prawie nie spotyka się tego typu zakładów produkujących wyroby szklane bez użycia maszyn, a tak właśnie pracuje się w Olsztynku. Huta umożliwia zwiedzanie i poznanie procesu powstawania wyrobów szklanych, krok po kroku. Pracownicy prezentują kolejne etapy wyrobu pięknych ozdób. W przyza-

swoje gotyckie piękno. Ekspozycję muzealną urządzono również w położonym nieopodal Domu Mrongowiusza, w którym urodził się Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764–1855), duchowny ewangelicki i orędownik polskości.

Salon Wystawowy przynależy do Muzeum Budownictwa Ludowego – Parku

kładowym sklepie można kupić szklane ptaszki, słoniki i inne wymyślne wyroby ze szkła. Chętni mogą sami „wydmuchać” sobie produkt szklany na pamiątkę, ale nie jest to takie proste, na jakie wygląda.

Od ubiegłego roku, również nieodpłatnie, można zwiedzać zmodernizowaną »

i wyremontowaną zabytkową wieżę ciśnień (1906 r.), która pełni funkcję widokową. Wieża jest widoczna dla osób wjeżdżających do miasta z każdej strony. Z tarasu mieszczącego się na szóstym piętrze (27 m od podłoża) można zobaczyć Olsztynek oraz panoramę miasta i okolic.

Po zapoznaniu się z historią, posmakowaniu regionalnej kuchni, można śmiało wyruszyć ponownie poza miasto. Przez gminę Olsztynek przebiegają pasma 4 szlaków tematycznych: Szlak Kopernikowski, Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej, Szlak Pętli Grunwaldzkiej i Gościniec Niborski. Rowerem można przejechać po wytyczonych szlakach (blisko 150 km), zwiedzając położone na nich atrakcje (www.szlaki.olsztynek.pl).

Sami widzicie, że tu jest co robić, a jedyna wizyta na dogłębne poznanie Olsztyńka i okolic nie wystarczy!

Więcej informacji na: www.olsztynek.pl

OLSZTYNEK – MASURIA CLOSE AT HAND

The convenient location at the intersection of two routes (S7 expressway and Trunk Road 51) running from Gdansk or Warsaw, through Olsztynek, to the

region’s capital Olsztyn, makes the Masurian Lake District closer than you think.

And you don’t always have to venture into the heart of the region to commune with nature. The location of Olsztynek at the edge of the Napiwodzko-Ramucka Forest (ed’s note – for more information go to page 76), abounding in beautiful forests, a branched network of rivers, and numerous lakes makes one want to lose oneself here, casting cares aside, for much longer than a weekend. It is here, near Olsztynek, that the largest rivers of Varmia and Masuria: Łyna, Drwęca and Pasłęka, have their source. Before setting out on a kayaking trip or cycling in the area of Olsztynek, it’s worth wandering through the quaint streets of the town belonging to the Cittaslow network (International Network of Cities where Living is Good). The concept behind Cittaslow is the propagation of culture and the idea of a good and harmonious life in opposition to the fast paced and unsustainable life styles and practices of modern society and combatting growing globalisation.

What more could one want when holidaying? It’s definitely worth experiencing the culinary delights of the region. Olsztynek is a place where one can find a wealth of different tastes and flavours, where many of the restaurants and producers of traditional food products have been awarded the “Culinary Heritage of Varmia, Masuria and Powiśle” Certificate. An excellent example is the “Z zielonym piecem” restaurant, serving home-style food (ed’s note – we wrote about it in the 97 edition) or the “Skansen” tavern, as well as the “Szwarderki” Fish Farm in Swaderki, where one can savour the catch of the day and other freshly caught fish.

Olsztynek has preserved almost intact the old town’s medieval spatial layout with remnants of the stone fortification walls that belong to the best preserved in the Voivodship.

Wanting to see the region, we recommend starting in the revitalised market square located in the centre. This is

4. Zabytkowa Wieża Ciśnień / fot. UM Olsztynek; 5. Murawki Budowniczych Ludowego – Park Ewangeliczny / fot. Dron Olsztynek; UM Olsztynek; 6. Zamek krzyżacki w Olsztyńku / fot. Dron Olsztynek; UM Olsztynek; 7. Słom. Wystawowy; dawny kościół ewangelicki / fot. UM Olsztynek

near Olsztyn. The story of the prisoner of war camps and the persons who were held there is still very little-known but illuminating, insightful, moving and thought-provoking.

Of Gothic origin in Olsztyn are the former Parish Church (currently the Exhibition Hall of the Museum of Rural Architecture) and the 14th century Teutonic Castle (the K. C. Mrongowiusz School Complex at present). The Castle underwent comprehensive redevelopment thanks to which the restored cellars have revealed their original Gothic splendour. A museum exhibition has also been arranged in the House of Mrongowiusz nearby, where Krzysztof Celestyn Mrongowiusz, Protestant pastor and a noted defender of the Polish language, was born (1764–1855).

The Exhibition Hall belongs to the Museum of Rural Architecture – Ethnographic Park Open Air Museum, where several dozen examples of traditional regional architecture and technology have been gathered on a 230-acre estate.

Among other attractions, the museum also keeps farm animals and has a herb garden. The living history museum also welcomes visitors to attend the many outdoor events that are organised there. We especially recommend taking part in the Regional Herb Festival – an event that relates to the folk tradition of the blessing of herbs, flowers and cereal »

where the Town Hall is situated, the Multimedia Museum of Stalag I-B Hohenstein Prisoner of War Camp and the History of Olsztyn can be found, offering free entry to visitors. The Museum has two halls, one of which holds an exposition documenting and exhibiting the history of Olsztyn and the tourist attractions of the town and municipali-

ty of Olsztyn. In the second hall are exhibits and presentations related to the Stalag I B Hohenstein prisoner of war camp. This was the second largest camp in East Prussia (1939–1945) and Russians, French, Italians, and Poles were imprisoned there. Overall, around 55,000 prisoners of war died there and were buried in the cemetery in Sudwa

crops that is annually held on 15th August, on the Feast of Our Lady of Herbs (ed's note – we wrote about this in the 97 edition).

There is a small but unique in Europe Artistic Glass Factory located nearby. Its uniqueness lies in the fact that these days such glass factories producing artisan mouth-blown and handcrafted glassware are few and far between and it just so happens that Olsztynek is home to one. The glass factory is open to visitors who can watch and learn more about the process of creating handcrafted pieces of artistic glassware. The skilled glassmakers demonstrate in action the stages of the process of making beautiful and unique glassware. The factory shop sells beautifully crafted glass birds, elephants, and other inventive and ingenious works made of glass. Visitors can also try their hand at glass blowing a piece as a memento of their visit... don't be fooled though as it's not as easy as it looks!

Since last year, tourists can also visit the modernised and renovated heritage-listed Water Tower (1906), also free of charge, which now functions as an observation tower. It is a landmark that can be seen from every direction when driving in to the town. The sixth floor viewing terrace (27 m above ground level) offers views of Olsztynek and a panorama of the town and surroundings.

Having become acquainted with the history, savoured the regional cuisine, one can head outside the town again. There are four themed routes passing through the Olsztynek municipality: The Copernicus Trail, The WWI Eastern Front Trail, The Tannenberg Circular Trail, and the Gościniec Niborski Trail. Once can cycle the set routes (close to 150 km of them!), visiting the nearby attractions (www.szlaki.olsztynek.pl).

As you can see for yourself, there's a lot to do here and one visit to Olsztynek and the area will definitely not suffice to get to know the region!

.....

You can find more information at:

www.olsztynek.pl

DE

OLSZTYNEK ZUM HANDGREIFEN NAH

Olsztynek verfügt über günstige Verkehrslage an der Kreuzung zweier wichtigen Verbindungsstrassen (der Schnellstraße S7 und der Bundesstraße 51). Die Wege aus Danzig oder Warschau führen über Olsztynek in die Hauptstadt der Region, nach Olsztyn. Von hier aus sind die Masuren viel näher, als es scheint.

Um die Schönheit der wilden Natur zu erleben, muss man nicht ins Landesinnere eintauchen. Olsztynek liegt am Rande der Napiwodzko-Ramucka-Heide (Anm.d.R. mehr dazu auf Seite 76), die dicht bewaldet ist. Das Gebiet bedeckt ein dichtes Netz von Seen und Flüssen, wo die längsten Flüsse von Ermland und Masuren entspringen: Łyna, Drwęca und Pasłęka. Der Besucher wird hier verführt, etwas länger als nur übers Wochenende zu verweilen.

Bevor wir eine Kanufahrt oder eine Radtour in der Umgebung von Olsztynek machen, lohnt es sich in die schönen Gassen der Stadt selbst vorbeizuschauen. Die Stadt ist Mitglied bei Cittaslow (Internationalem Netzwerk der lebenswerten Städte), dessen Aufgabe ist, die Kultur und die gute, nachhaltige Lebensqualität zu fördern, als Alternative zu der Großstadtheftik und der fortschreitender Globalisierung. Was will man mehr noch im Urlaub? Mit Sicherheit bleibt unvergessen die Verkostung der regionalen Küche.

Olsztynek ist ein Land voller Geschmäcker, mit vielen Restaurants und traditionellen Lebensmittelherstellern, die das Zertifikat „Kulinarisches Kulturerbe von Ermland, Masuren und Weichselland“ besitzen. Ein perfektes Beispiel ist das Restaurant „Z zielonym piecem“, in dem Hausmannskost serviert wird (Anm. d. R.: darüber haben wir in der

Ausgabe Nr. 97 geschrieben) oder das Gasthaus „Skansen“ sowie der Fischerbetrieb „Szwaderki“ in Szwaderki, wo man fangfrischen Fisch essen kann. Olsztynek hat bis heute seine mittelalterliche Altstadtbebauung bewahrt. Die

Stadtmauernreste sind in der gesamten Woiwodschaft am besten erhalten.

Die Stadtbesichtigung empfehlen wir mit dem zentral gelegen, renovierten Marktplatz zu beginnen. Dort im Rathaus befindet sich das multimediale Museum der Stadtgeschichte, das kostenlosen Eintritt in zwei Ausstellungsräume anbietet. Die erste Ausstellung präsentiert die Sehenswürdigkeiten und die Geschichte der Stadt und der Gemeinde Olsztynek. Im zweiten Saal befinden sich die Ausstellungsstücke zur Geschichte vom Stalag IB Hohenstein, den zweitgrößten Kriegsgefangenenlager in den Ostpreußen (1939–1945). Die Gefangenen im Lager waren Russen, Franzosen, Italiener und Polen, insgesamt sind dort ca. 55 Tausend Kriegsgefangenen umgekommen, die auf dem Friedhof Sudwie bestattet wurden. Die Ausstellung präsentiert die wenig bekannten Fakten aus der Geschichte der Kriegsgefangenenlager, bringt zum Nachdenken über den Schicksal der dort inhaftierten Menschen.

Die gotischen Bauten in Olsztynek sind die ehemalige Pfarrkirche (heute die

8. Wies Marcki w gminie Olsztyniek, 9. Las Świerkocin / fot. arch. UM Olsztyniek (2)

Kunstgalerie des Museums für Volksarchitektur) und die Kreuzritterordensburg aus dem 14. Jahrhundert (heute das Gebäude vom K.C. Mrongovius –Schulkomplex). Nach der Grundrenovierung der Burg wurde die Schönheit der gotischen Kellergewölbe sichtbar. Im nahe gelegenen Mrongovius-Haus wurde die Museumsausstellung errichtet, wo Krzysztof Celestyn Mrongovius, der evangelischer Geistlicher und Befürworter des Polentums, geboren wurde.

Die Kunstgalerie gehört zum Museums für Volksarchitektur – ethnographischen Park (Freilichtmuseum), wo man auf der Ausstellungsfläche von 94 Hektar mehrere Objekte der regionalen Architektur und Technik versammelt hat. Zusätzliche Attraktion sind thematische Ausstellungen von Haushaltstieren und Kräuternbau. Das Freilichtmuseum organisiert viele Veranstaltungen im Freien. Besonders empfehlen wir Regionales Kräuterfest. Die Veranstaltung bezieht sich auf die Volkstradition, am Mariä Himmelfahrt Kräuter, Blumen und Getreide segnen

zu lassen (Anm.d.R. darüber haben wir in der Ausgabe Nr. 97 geschrieben).

In der Nähe des Freilichtmuseums befindet sich eine in Europa einzigartige Glashütte. Heutzutage gibt es kaum vergleichbare Betriebe, die Glasprodukte nicht maschinell herstellen. Bei der Besichtigung der Glashütte kann man den Glasherstellungsprozess Schritt für Schritt vor Ort kennenlernen. Die Glashüttenarbeiter präsentieren die nacheinander folgenden Etappen während der Herstellung vom Schmuck aus Glas. Im Betriebsladen kann man nachher die fantasievollen Glaserzeugnisse, wie Vögel-, Elefantenfiguren aus Glas und viele andere, kaufen. Die freiwilligen Besucher können selbst ein eigenes Produkt aus Glas „blasen“, die sei jedoch nicht so einfach, wie es auf den ersten Blick scheint.

Seit dem vergangenen Jahr kann man auf den alten Wasserturm (1906) hinaufsteigen. Der Wasserturm wurde renoviert und modernisiert und den Besuchern kostenlos als Aussichtsturm zur Verfügung gestellt. Der Turm ist vom Weitem sichtbar für alle, die aus

allen Richtungen in die Stadt einreisen. Von der Turmterrasse, in der Höhe vom sechsten Stockwerk (27 Meter hoch), hat man wunderschöne Aussicht auf die Stadt Olsztyniek und ihre Gegend.

Nachdem wir die Geschichte kennengelernt haben und die regionale Küche probiert haben, können wir die weitere Umgebung der Stadt erkunden. Durch Gemeinde Olsztyniek verlaufen vier Ferienstraßen: Copernicus-Route, Ostfront im ersten Weltkrieg-Route, Tannenberg-Route und Niborski-Route. Auf den angelegten Reiserouten von insgesamt knapp 150 km kann man mit dem Fahrrad unterwegs ihre Sehenswürdigkeiten besichtigen (www.szlaki.olsztyniek.pl).

Wie ihr seht, gibt es hier genug viel zu unternehmen. Ein Besuch reicht nicht aus, um Olsztyniek und seine Gegend genau kennenzulernen.

.....
 Mehr Informationendazu auf www.olsztyniek.pl

/
Opracowanie / By / Von
 Justyna Szostek

Smaczne ciekawostki

Z OLSZTYNKA

Czy ktoś jeszcze nie słyszał o olsztyneckich jagodziankach? Jeżeli nie, to tym bardziej polecam poznać ich smak. Ten niewątpliwie wyjątkowy produkt jest od wielu lat związany z Olsztynkiem, a przede wszystkim z cukiernią „Jagodzianka”. Jest on wytwarzany od lat 80. ubiegłego wieku.

Fenomen olsztyneckich jagodzianek wywodzi się z prostoty, tradycyjnego przepisu na ciasto drożdżowe, a przede wszystkim z ilości jagód znajdujących się w środku bułeczek. Jak to określają sami konsumenci: „ciasta prawie nie ma, jest sama jagoda”. Czasami przez to jagodzianka może być nieco nieforemna, ale jej smak, szczególnie

gdy jest jeszcze ciepła, jest niezapomniana. Swoją popularność zyskały również wśród turystów, którzy zatrzymują się na nie w drodze nad morze.

Jednym z wielu koneserów olsztyneckich jagodzianek był prof. Religa, któremu bułeczki były regularnie dostarczane PKS-em. Jagodzianki przez wiele lat wysyłane były także do Belwederu. Je-

dyną ich wadą jest fakt, że w przypadku zbyt szybkiego jedzenia część nadzienia kapie i dlatego wokół cukierni często można zauważyć fioletowe plamy.

W Olsztynku na Targu Miejskim z kolei od ubiegłego roku działa bazar, na którym spotykają się producenci różnych produktów tradycyjnych i ekologicznych. Chleby żytnie na zakwasie,

wędliny, ziola, miody czy przetwory z rzemieślniczej młeczarni – to tylko przedsmak tego, co można znaleźć w Olsztynku w każdą letnią niedzielę w godz. od 8:30 do 13:00.

Pełną listę producentów oraz więcej informacji o tej inicjatywie można znaleźć na stronie BIOhub Bazaru – www.biohubbazar.pl

EN

DELICIOUS FAVOURITES FROM OLSZTYNEK

Their immense popularity stems from their simplicity, traditional yeast pastry recipe, and the sheer amount of blueberries that go into their filling. As fans of the Jagodzianki themselves admit: “there’s hardly any pastry, just blueberries”. The Jagodzianka yeast buns aren’t always shapely, but they’re always mouthwateringly good, especially when still warm! They’re also incredibly popular among tourists stopping by on their way to the coast.

Have you ever tasted the Jagodzianki from Olsztynek? If not, they’re certainly worth trying! This exceptional yeast bun has been associated with the town of Olsztynek for years, mainly with the “Jagodzianka” patisserie, which has been making these mouthwateringly good blueberry yeast buns since the 1980s. Interestingly, Professor Religa, a prominent Polish cardiac surgeon, was among the many Jagodzianka fans had them regularly delivered to Warsaw by train. These Jagodzianki have also been regularly dispatched to the Belweder Palace in Warsaw, one of the official residences used by Polish presidents. Their only drawback is that if devoured too quickly, the delicious blueberry filling escapes only to land on the pavement

in front of the patisserie, creating a myriad of characteristic purple spots. In Olsztynek’s Market Square, there is a marketplace that was set up a year ago bringing together local organic food producers. This is the place to buy your freshly baked crispy artisan bread, meats and cold cuts, herbs, honey, organic produce, as well as artisan milk and cheese products, to mention but a few. It is open every Sunday in summer from 9:00 a.m. to 4:00 p.m. A full list of producers and more information about this initiative can be found on the Bio Marketplace website: www.biohubbazar.pl.

DE

INTERESSANTE LECKEREIEN AUS OLSZTYNEK

Haben Sie schon von Jagodzianki aus Olsztynek gehört? Wenn nicht, dann empfehle ich die Blaubeerbrötchen zu probieren. Dieses außergewöhnliche Produkt ist seit vielen Jahren mit der Stadt Olsztynek verbunden. Seit den 80er Jahren des vergangenen Jahrtausends werden die Blaubeerbrötchen in der Konditorei „Jagodzianka“ hergestellt.

Das Geheimnis der Blaubeerbrötchen liegt nicht in dem einfachen Hefeteigrezept, sondern in der großen Menge

der Blaubeerfüllung in den Brötchen selbst. Wie die Konditoreikunden sagen: „kaum Brötchen, nur Blaubeeren pur“. Die Brötchen sind manchmal ungleichmäßig in seiner Form, aber sie schmecken unvergessen, besonders wenn sie ofenwarm gegessen werden. Die Brötchen erfreuen sich großer Popularität unter den Touristen, die auf dem Weg zur Ostsee in Olsztynek eine Rastpause nur wegen ihnen einlegen. Einer der vielen Jagodzianki-Liebhaber war der Professor Religa, dem die Blaubeerbrötchen mit dem PKS-Linienbus regelmäßig geliefert wurden. Sogar zum Belweder-Schloß wurden sie geschickt. Der einzige Nachteil der Blaubeerbrötchen sei, dass beim Verzehr die Füllung raus fließt, so dass es auf dem Boden vor der Konditorei blaue Flecken zu sehen sind.

Auf dem städtischen Wochenmarkt von Olsztynek wurde im vergangenen Jahr ein Bio-Bazar eröffnet, wo die ortsansässigen Hersteller verschiedene Regionale Traditionsprodukte oder Bio-Produkte anbieten. Brot mit der knusprigen Kruste, Wurstwaren, Kräuter, verschiedene Honigsorten, Molkereiprodukte, dies ist nur der Vorgeschmack auf die Artikel, die man jeden Sommersonntag von 9 bis 16 Uhr in Olsztynek erwerben kann. Die vollständige Herstellerliste und mehr Informationen zum Bio-Bazar auf www.biohubbazar.pl

Opracowanie / By / Von
 Justyna Szostek

Sękacz z Puszczy

– SŁYNNNE CIASTO
NA OGNIU Z ŻYTKIEJM

Być może wielu z Was miało okazję spróbować sękacza, czyli słynnego w północnej Polsce ciasta, pieczonego na ogniu. My próbowaliśmy różnych, ale zdecydowanie przekonał nas sękacz z Puszczy. A to dlatego, że jego przygotowanie nie przewiduje półśrodków. Są najlepsze produkty, prawdziwy ogień i niezapomniany smak.

Do Pani Bożeny Mikielskiej z Żytkiejm – lokalnej, sękaczowej mistrzyni trafiliśmy podczas zbierania materiałów o Mazurach na Turystyczne Mistrzostwa Blogerów.

Po poznaniu i omówieniu zadań nie ociągaliśmy się, tylko zaczęliśmy robić jajka, oddzielać żółtka od białek, ubijać pianę z białek, a do żółtek dodawać śmietany, masła i mąki, by przygotować masę będącą wypadkową ciasta na naleśniki i biszkopty.

Potwierdziło się to, co czytaliśmy o sękaczu, że to niezwykle towarzyskie ciasto. Nie da się go przygotować samemu, tyle jest pracy naraz, więc dobrze zebrać się w większym gronie, by wszystko dało się zrobić jednocześnie. I to najlepszy powód do miłego spotkania.

Po około pół godziny przygotowań kuchennych, które kończyły się dodaniem aromatów arakowych, byliśmy gotowi ruszyć na zewnątrz, by rozpalic ogień. Pozostało jeszcze przynieść drewniany wałek, który owija się szczelnie pergaminem i zabezpiecza sznurkiem.

I właśnie moment startowy po nałożeniu wałka na palenisko jest niezwykle istotny, bo trzeba umieć tak nim kręcić, by nie przypalić pergaminu i sznurka. Później chochelką polewa się go stopniowo ciastem, kręcąc jednocześnie tak, by upiec ciasto.

Po pewnym czasie zaczynają się na nim tworzyć słynne sęki, od których ciasto wzięło swoją nazwę. Całość procesu wypiekania zajmuje ponad godzinę, co z wcześniejszym przygotowaniem ciasta daje półtorej godziny niezłej zabawy.

Do opalania sękacza potrzebne jest drewno liściaste, najlepiej olchowe, bukowe, a czasem brzoźowe. Ogień musi być na tyle silny, by wychodził na zewnątrz paleniska.

Wykonanie sękacza w warunkach domowych, bez doświadczenia, graniczy z cudem, bo trzeba mieć odpowiedni ruszt do palenia drewna oraz drewniany wałek.

Po upieczeniu ciasta warto dać mu nieco odpocząć. Chyba, że ktoś jest takim łasuchem jak my i musi spróbować od razu.

Przepis na sękacza z puszczy

Do wykonania sękacza potrzebne są następujące składniki:

- 50 jaj,
- 1 kg mąki,
- 1 kg cukru,
- 1 kg masła,
- 1 litr śmietany,
- 1 łyżeczka cukru waniliowego,
- 1 łyżeczka proszku do pieczenia,
- 2 małe fiołki aromatu arakowego.

Historia sękacza

Tradycja wypieku ciasta w ogniu sięga na tych ziemiach czasów pogańskich. Znana była w bałtyjskich plemionach, m.in. Jaćwingów zamieszkujących dawniej Puszczę. Czcili oni swoje bóstwa, składając ofiary z mięsa, miodu i ciast. Jedna z legend mówi, że pierwszy sękacz podano królowej Bonie na dworze w Bereźnikach koło Sejna. Ta bardzo się nim zachwyciła, dlatego później sękacz zdobył także królewski stół na Wawelu. Doskonale znali go mieszkańcy Prus, którzy nazywali sękacza Baumkuchen.

Co ciekawe sękacz jest niezwykle popularny również w Japonii, jednak tam ciasto pieczone jest na gładko, bez sęków.

Pani Bożena Mikielska, która zaprosiła nas do pieczenia sękacza z Puszczy, jest założycielką Stowarzyszenia Żytkiejmska Struga. W 2019 roku ustanowiono tu nieoficjalny rekord świata, wypiekając 5-metrowego sękacza. Do jego przygotowania użyto tysiąca jaj, 25 kg mąki, 25 kg cukru, 25 litrów śmietany i aromatu arakowego.

Specjalne rusztowanie służące do tego celu można podziwiać na podwórku Pani Bożeny. Być może będzie ono jeszcze w przyszłości użyte.

Sękacz jest jednym z kultowych smaków tej części Mazur. Bez niego nie może się odbyć żadne wesele, komunia, chrzciny czy nawet Boże Narodzenie. Przywiązanie do niego jest silne również na Podlasiu.

Warto dodać, że niedawno sękacz z Puszczy Rominckiej został wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

EN

SEKACZ FROM THE FOREST – THE FAMOUS SPIT CAKE FROM ŻYTKIEJMY

Perhaps many of you have already had the opportunity to try the Sękacz (pronounced sen-CATCH), the cake famed in northern Poland that is baked on a rotating spit. We have tried many, but it was the Sękacz from the Forest that won our hearts. And this is because there are

no half measures when it comes to making it! Only the best products and a real open fire are used to create its unique and unforgettable taste.

We came across Mrs Bożena Mikielska from Żytkiejmy, the local Master Sękacz Maker, while collecting material on Masuria for the Tourism Blogging Championship.

Once we made our introductions and divided up the tasks, we rolled up our sleeves and started breaking the eggs, separating the yolks from the whites, whipping the whites, and then adding cream, butter and flour to the yolks to prepare the dough, which is somewhere between pancake dough and a sponge cake.

Everything that we had read up about the legendary Sękacz came true – it is an incredibly sociable cake! It cannot be prepared single-handedly as there's so much to do at once – it simply has

to be prepared in a bigger group so that all the different things required can be done at the same time. What better reason to meet up?

After about half an hour of culinary preparations which ended in adding arrack flavouring, we were ready to head outside to light the fire.

All that remained was to bring in the wooden spit tightly wrapped in baking paper and bound with string.

The moment of placing the wooden spit on the fire is absolutely crucial because it has to be skilfully turned so as not to burn the baking paper or the string. Then, the dough is gradually poured over the wooden spit, rotating it slowly for the thin layers to be baked through. The famous shape of the cake resembling a cross-section of a tree trunk with knots, from which it takes its name, slowly starts to form after a certain time. The whole baking process takes over an hour which, considering the earlier dough preparations, gives

a fun-packed one and a half hours. The Sękacz is baked over an open fire of hardwood logs, preferably alder, beech, and sometimes birch. The fire must be strong enough for the flames to go outside the fire pit.

Making a Sękacz at home, without the required experience, borders on a miracle because a suitable rotating wooden spit is required.

Once the cake is baked, it must be left to rest... unless someone like us is greedy enough to try it straight away.

Sękacz from the Forest Recipe

Ingredients:

- 50 eggs,
- 1 kg flour,
- 1 kg sugar,
- 1 kg butter,
- 1 litre of cream,
- 1 teaspoon of vanilla sugar,
- 1 teaspoon of baking powder,
- 2 small vials of arrack flavouring.

The History of the Sękacz

The tradition of baking cakes on a fire goes back to the pagan times on these lands. It was known among the Baltic tribes, the Yotvingians, for instance, who resided in the forest. They worshipped their idols, making offerings of meat, honey and cakes. According to one of the legends, the first Sękacz cake was offered to Queen Bona Sforza »

in the court of Berzniki near Sejny. She was so taken by the cake that it later made its way to the King's table at Wawel Castle. It was also well known to the Prussians, who called it the Baumkuchen.

Interestingly, the Sękacz is also very popular in Japan but there the cake is baked smooth with no knots.

Mrs Bożena Mikielska who invited us to bake the "Sękacz from the Forest" with her, is the founder of the Żytkiejmska Struga Association. In 2019, an unofficial world record was set by a 5-metre Sękacz. An impressive 1,000 eggs, 25 kg of flour, 25 kg of sugar, 25 litres of cream, and arrack flavouring were used to make it.

Special scaffolding was put up to be able to admire Mrs Bożena Mikielska's masterpiece. Perhaps this scaffolding will see the light of day again someday? The Sękacz is one of the most iconic tastes of this part of Masuria. No wedding, First Holy Communion, Christening, or even Christmas can be celebrated without it! The attachment to this cake of the locals living in Podlasie is also very strong.

It is also worth adding that the Sękacz from the Romnicka Forest was recently entered onto the List of Traditional Products kept by the Ministry of Agriculture and Rural Development.

DE

SEKACZ AUS DER HEIDE – BERÜHMTER AM FEUER GEBACKENER KUCHEN AUS ŻYTKIEJMY

Vielleicht hatten einige von Euch die Gelegenheit, den Sękacz zu probieren. Der in Nordpolen berühmte Kuchen wird am offenen Feuer gebacken. Wir haben verschiedene Sękacz-Kuchen gekostet, aber am meisten hat uns der Sękacz aus der Heide überzeugt. Bei seiner Zubereitung verwendet man nur ausgelesene Produkte, dazu echte offene Feuerstelle und sein Geschmack bleibt unvergessen.

Zu Frau Bożena Mikielska aus Żytkiejmy – der ortsansässigen Sękacz-Meisterin – sind wir gekommen, als wir die Materialien über Masuren für die Touristischen Blogger-Meisterschaften gesammelt haben.

Gleich nach dem Kennenlernen haben wir uns an die Arbeit gemacht, nachdem die Kuchenzubereitung Schritt für Schritt besprochen wurde. Also haben wir zuerst die Eier aufgeschlagen und Eigelb vom Eiweiß getrennt. Eiweiß wurde steif geschlagen, Eigelb wurde mit Sahne, Butter und Mehl verrührt. Der Teig erinnert in seiner Konsistenz an den Pfannkuchen- oder Biskuitteig.

Es hat sich bestätigt, was wir darüber bei unseren Recherchen zum Thema gelesen haben, dass der Sękacz ein geselliger Kuchen sei. Alle einzelnen Schritte bei der Kuchenzubereitung sind gleichzeitig nicht allein zu bewältigen. Seine Zubereitung ist ein guter Grund zu geselligem Beisammensein.

Nach ca. einer halben Stunde Zubereitungsarbeiten in der Küche wurde zum Schluss in den Teig Arrakaroma dazugegeben und wir waren bereit die offene Feuerstelle vorzubereiten.

Anschließend wurde eine Holzrolle in das Pergamentpapier gründlich gewickelt und mit einer Schurr gesichert und gebunden.

Der Augenblick, in dem die Holzrolle über der Feuerstelle befestigt wird, ist enorm wichtig. Die Holzrolle muss man sehr gekonnt drehen, ohne die Schnurr und Holzrolle anbrennen zu lassen. Der Teig wird auf die am Spieß drehende Rolle nach und nach übergegossen und über Feuer gebacken.

Beim Backen entstehen auf der Rolle die berühmten Teigstacheln, von denen der polnische Kuchenname abgeleitet wurde. Fürs Backen brauchen wir gut eine Stunde, wenn wir dazu eine halbe Stunde für die Teigzubereitung rechnen, haben wir eineinhalbstunden puren Spaß.

Für die Feuerstelle brauchen wir Laubbaumholz, am besten Erle, Buche oder manchmal auch Birke. Die Feuerflammen sollen so stark sein, ohne aus der Feuerstelle herauszulodern.

Sękacz-Kuchen alleine in der Hausküche zuzubereiten ist beinahe unmöglich und grenzt an Wunder. Dafür braucht man richtige Feuerstelle mit speziellem Spieß und Holzrolle.

Nach dem Backen muss man den Teig ruhen lassen. Es sei denn, man sei solche Naschkatze, dass man nicht abwarten kann und ihn sofort probieren muss.

Rezept für den Sękacz aus der Heide

Für den Kuchen brauchen wir folgende Zutaten:

- 50 Eier,
- 1 kg Mehl,
- 1 kg Zucker,
- 1 kg Butter,
- 1 Liter Sahne,
- 1 Teelöffel Vanillezucker,
- 1 Teelöffel Backpulver,
- 2 kleine Fläschchen Arrakaroma.

Geschichte von Sękacz

Die Kuchen Tradition reicht zurück in die heidnische Zeit dieser Region. Den

Kuchen kannten die heidnischen baltischen Stämme, u. a. Jatvinger, die einst den Urwald bewohnt hatten. Sie hatten ihre heidnischen Götter mit ihren Opfern (aus Fleisch, Honig und Kuchen) verehrt. Einer alten Sage nach hat man den ersten Sękacz-Kuchen der polnischen Königin Bona Sforza, auf dem Hof in Berezniki bei Sejny serviert. Die Königin war angeblich von dem Kuchen so begeistert, dass der Kuchen auch auf die Wawel-Burg kam, wo er die Tische auf dem Königshof geschmückt hat. Diesen Kuchen kannten auch die ehemaligen Preußenanwohner unter dem Namen Baumkuchen. Interessanter Fakt ist, dass in Japan diese Kuchenart bekannt sei. Die japanische Kuchenvariante wird glatt, ohne Teigstachel gebacken.

Frau Bożena Mikielska, die uns zum Kuchenbacken eingeladen hat, ist die Mitbegründerin von dem Verein Żytkiejmska Struga. Hier wurde hier 2019 ein inoffizieller Weltrekord aufgestellt, indem der 5 Meter langer

Sękacz-Kuchen gebacken wurde. Zum Backen wurden ein Tausend Eier, 25 kg Mehl, 25 kg Zucker, 25 Liter Sahne und Arrakaroma verbraucht. Ein speziell dazu errichteter Gerüst steht auf dem Hof neben dem Haus von Frau Bożena Mikielska. In der Zukunft kann er noch einmal gebraucht werden.

Sękacz ist eins der Kultgerichte in diesem Teil von Masuren. Ohne dieses Gericht kann keine Hochzeit, Erstkommunionsfeier, Taufe oder sogar keine Weihnachtsfeier stattfinden. Auch in der Podlasie-Region hält man stark an dieser Tradition.

Erwähnenswert ist, dass Sękacz aus der Rominter Heide auf eine Liste der Traditioneller Regionalprodukte (von dem Ministerium für Landwirtschaft und für landwirtschaftliche Entwicklung) eingetragen wurde.

Opracowanie / By / Von:

Jarosław Kowalski

www.szalonalizki.pl

Skosztuj regionalnych

POTRAW Z RYB

Niezależnie od tego, że na Warmii i Mazurach można ryby łowić, można je tu również konsumować. Region słynie z potraw przygotowywanych z lokalnych gatunków ryb, wzbogaconych o dary pól i lasów. Wiele specjałów z ryb oferują restauracje zrzeszone w Sieci Dziedzictwa Kulinarne „Warmia Mazury Powiśle”.

Serdecznie zapraszamy do odwiedzania tych lokali (oznaczonych symbolem białej czapki kucharskiej na błękitnym tle) i kosztowania rybnych kulinariów. Jeśli jednak ktoś woli spróbować swoich sił w kuchni i samodzielnie przygotować rybną ucztę, poniżej proponujemy dwa sprawdzone przepisy. Powodzenia i smacznego!

Okoń po tumiańsku w sosie kurkowo-śmietanowym

Do przygotowania porcji tej wyśmienitej potrawy będziemy potrzebowali: filetów z okonia (150 g), garstki kurek, śmietany do zup i sosów (300 g), miksury warzyw (kalfior, brokuł, marchew), cebuli, nieco oleju, odrobiny kopru, liści laurowych, ziela angielskiego oraz soli i pieprzu.

Po umyciu filetów oprószamy je solą (według uznania, ale pamiętając, że dosolić zawsze można później) i smażymy na patelni przez około 2 minuty z każdej strony, aż się zarumienią.

Kurki obgotowujemy w osolonej wodzie z dodatkiem liścia laurowego i ziela angielskiego. Na patelnię wrzucamy posiekaną cebulę, by ją zeszklić na oleju. Potem dodajemy grzyby i smażymy wszystko przez 5 minut. Następnie wlewamy śmietanę, dorzucamy posiekany koper i gotujemy do momentu, aż sos zgęstnieje. Przyprawiamy solą i pieprzem do smaku. Posiekane warzywa obgotowujemy na parze. Gotową rybę układamy na talerz i polewamy sosem, następnie układamy warzywa i podajemy.

Mazurskie pierogi ze szczupakiem

To potrawa stosunkowo prosta w przygotowaniu, ale o bardzo oryginalnym smaku. Aby przyrządzić farsz, będziemy

potrzebowali: filetów ze szczupaka (500 g), wędzonej sielawy lub siei (250 g, opcjonalnie może być wędzona makrela), jednej cebuli, odrobiny oleju oraz soli i pieprzu do przyprawienia. Na ciasto pierogowe wystarczy nam: mąka pszenna, jajko, gorąca woda i szczypta soli. Ryby mielimy w maszynce, cebulę zeszklimy na oleju na patelni, następnie wszystko mieszamy razem i przyprawiamy do smaku. Przygotowując ciasto, do przesianej mąki wbijamy jajko, dodajemy sól i wodę. Ciasto zagniatamy i starannie wyrabiamy. Następnie dzielimy je na części. Każdą z nich wałkujemy dosyć cienko i wykrawamy z nich krążki o średnicy około 7 cm. Na środek każdego krążka, przy użyciu łyżeczki, nakładamy nadzienie. Krążki składamy na pół i dokładnie zlepiamy ich brzegi.

”

Gotową rybę układamy na talerz i polewamy sosem, następnie układamy warzywa i podajemy.

”

Ulepione pierogi gotujemy w lekko osolonej wodzie. Ugotowane podajemy np. z sosem śmietanowo-cytrynowym albo podsmażamy na maśle i podajemy z sosem śmietanowo-koperkowym.

Więcej przepisów na regionalne potrawy nie tylko z ryb na:

www.dziedzictwokulinarne.pl

DISCOVER AMAZING REGIONAL FISH DISHES

Regardless of the fact that you can enjoy catching fish in Varmia and Masuria, you can also enjoy eating them here, too! The region is famous for dishes prepared from local fish species complemented by ingredients foraged from local fields, meadows and forests. Many fish specialties are offered by restaurants that are a part of the “Varmia, Masuria and Powiśle” Culinary Heritage Network (with the white Chef’s hat on a blue background logo).

Here, you’ll enjoy a very warm welcome and have a superb dining experience based on freshly caught fish. Should you want to try your hand at preparing your own fish feast, we have several much-loved recipes to share. Good luck and enjoy!

Perch à la Tumiany with Creamy Chanterelle Mushroom Sauce

To prepare a portion of this exquisite dish, you will need: Perch fillet(s) (150 g), a handful of chanterelle mushrooms, heavy cream (300 g), a combination of vegetables (cauliflower,

broccoli, and carrots), one onion, a dash of oil, a few sprigs of fresh dill, bay leaves, allspice, and salt and pepper. Wash the fillets and sprinkle them with salt (not too much, you can always add more later). Fry them for about 2 minutes each side, until golden brown. Cook the chanterelle mushrooms in slightly salted water with bay leaves and allspice. Sauté the chopped onions with oil. Add the chanterelle mushrooms and fry for 5 minutes. Add the cream and chopped dill and cook until the sauce thickens. Add salt and pepper to taste. Steam the sliced vegetables. Serve the fish with the vegetables and chanterelle mushroom sauce.

Masurian Pike Pierogi

This dish is relatively easy to make and has a very original and subtle taste. To prepare the stuffing, you will need: Pike fillet(s) (500 g), smoked vendace

or whitefish (250 g; optionally, smoked mackerel), one onion, a dash of oil, and salt and pepper to taste. To make the Pierogi dough, you will need: wheat flour, one egg, hot water, and a pinch of salt. Mince the fish in a mincer, sauté the onions on a frying pan, then mix everything together and season to taste. To prepare the dough, add an egg to the sifted flour, then add a pinch of salt and water. Knead the dough thoroughly. Divide the dough into equal parts. Roll each part out so the dough is relatively thin and cut circles approx. 7 cm in diameter out of the dough. Place the filling in the centre of each circle using a teaspoon. Fold the dough in two and stick the sides together carefully. Boil the Pierogi in slightly salted water. Once cooked, serve with creamy lemon sauce or fry in butter and serve with a creamy dill sauce.

For more fish recipes and others, visit: www.dziedzictwokulinarne.pl

for: arch. Sary Mlyn

DE

KOSTEN SIE DIE REGIONALEN FISCHGERICHTE

Abgesehen davon, dass man in Ermland und Masuren Fische fangen kann, kann man sie hier einfach essen. Die Region ist berühmt für ihre Fischgerichte aus den ortsansässigen Fischarten, zubereitet aus lokalen Produkten, die der heimische Acker und Wald hergeben. Viele Fischspezialitäten bieten die Restaurants, die in dem Verband für das Kulinarische Kulturerbe „Warmia Mazury Powiśle“ vernetzt sind.

Wir laden Sie herzlich ein, die speziell markierte Gaststätten (mit dem Symbol weiße Kochmütze auf dem blauen Vordergrund) zu besuchen und dort die Fischspezialitäten vor Ort

zu kosten. Für diejenigen, die selbst seine Kochkünste unter Beweis stellen und die Fischgerichte selbst zubereiten wollen, fügen wir unten ein paar ausprobierte Kochrezepte bei. Viel Erfolg dabei und Guten Appetit!

Barsch auf Tumiański-Art in der Pfifferling- -Sahnesoße

Zu dem hervorragenden Gericht brauchen wir: Barschfilet (150g), eine Hand voll Pfifferlinge, Soßensahne (300g), Gemüse Mischung (Blumenkohl, Brokkoli, Möhren), Zwiebel, etwas Öl, etwas Dill, Lorbeerblätter, Pimentkörner, Salz und Pfeffer.

Die Fischfilets werden nach dem Waschen mit Salz bestreut und anschließend in der Pfanne ca. 2 Minuten an jeder Seite goldbraun anbraten. Pfifferlinge werden in gesalzenem Wasser mit Lorbeerblättern und Pimentkörnern aufgekocht. In der Pfanne wird kleingehackte Zwiebel glasklar in Öl

angebraten. Dazu werden die Pilze gegeben und 5 Minuten angebraten. Anschließend werden Sahne mit Dill verrührt und gekocht, bis die Soße dick wird. Alles wird mit Salz und Pfeffer abgeschmeckt. Das klein geschnittene Gemüse wird über Dampf gegart. Der fertige Fisch wird auf dem Gemüsebett mit der Soße serviert.

Masurische Teigtaschen mit Hechtfüllung

Das ist ziemlich einfaches Gericht, aber mit originellem Geschmack. Für die Füllung brauchen wir Hechtfilet (500 g), (250 g) geräucherte Maräne (als Ersatz den geräucherten Lavarret-Fisch oder die geräucherte Makrele nehmen), eine Zwiebel, ein Ei, heißes Wasser und eine Prise Salz.

Der Fisch wird fein gehackt. Die Zwiebel wird in Öl in der Pfanne angebraten und mit Salz und Pfeffer gewürzt. Der Teig wird aus gesiebtem Mehl mit Ei, heißem Wasser und einer Prise Salz verrührt und gründlich durchgeknetet. Die Teigmasse wird in kleine Stücke aufgeteilt, davon wird jedes Stück in dünne Plätzchen (Durchmesser von ca. 7 cm) mit Nudelholz ausgerollt. Die Fischfüllung wird auf die Teigblättchen als teelöffelgroße Portionen aufgeteilt. Die runden Teigblätter mit der Füllung werden zusammengeklebt und in Salzwasser aufgekocht. Die Teigtaschen werden entweder frisch gekocht mit Zitrone-Sahnesoße oder in Butter angebraten mit Dill-Sahnesoße serviert.

.....
mehr Rezepte für regionale
Fischgerichte auf:

www.dziedzictwokulinarne.pl

/
*Opracowanie / By / Von Rafał Śliwiak
Departament Turystyki i Sportu
UMWWM / Department of Tourism
and Sport of the Marshal's Office
of Varmia and Masuria / Abteilung für
Tourismus und Sport vom UMWWM*

Rowerem po Puszczy

NAPIWODZKO-RAMUCKIEJ

*Tuż za południową granicą Olsztyna
leży największa na Warmii i Mazurach
Puszcza Napiwodzko-Ramucka – 1170 km²
pięknego i obfitującego w atrakcje, ale dość
mało znanego, lasu. Poznawanie tych atrakcji
z siodelka roweru jest niebywałą frajdą.*

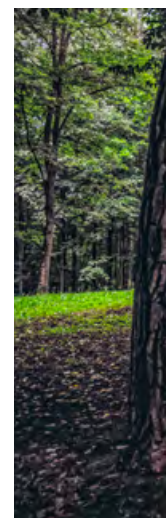
Gdzie jechać, co zobaczyć? Naprawdę trudny wybór. Ta puszcza to obszar dość przyjazny rowerzystom, dobrze skomunikowany za pośrednictwem kolei. Łatwo więc dowieźć rower w wybrane miejsce i wyruszyć na wycieczkę. Każda stacja i przystanek na linii kolejowej Olsztyn – Nidzica i Olsztyn – Szczytno jest dobrym początkiem do ciekawej wyprawy rowerowej.

Rowerem można wybrać się na poszukiwanie miejsca samobójczej śmierci gen. Samsonowa – dowódcy rosyjskiej armii, która poniosła klęskę w bitwie z Niemcami w 1914 roku. Warto zobaczyć unikalną rzeczkę, która w rezerwacie Koniuszanka 1 wpływa pod ziemię, by wypłynąć na powierzchnię w rezerwacie Koniuszanka 2. Można poszukiwać samotnie stojącej wieży kościoła w Małdze, by poznać historię wysiedleń wsi pod potrzeby poligonu wojskowego. Warto pojeździć asfaltowymi drogami leśnymi w dawnym Łańskim Imperium, czyli obszarze należącym niegdyś do rządowego ośrodka w Łańsku. Znajdzie się jeszcze mnóstwo innych miejsc – ciekawych celów wycieczek rowerowych. Dobra mapa pozwoli wytrawnym turystom znaleźć je i wytyczyć trasę wycieczki.

My skoncentrujemy się na zwiedzaniu doliny królowej warmińskich rzek – Łyny, choć jej źródła i fragment górnego biegu znajdują się na Mazurach, będzie więc okazją przekroczyć granicę Warmii (w latach 1466–1772 granicę państwową). Na miejsce startu można wybrać kilka lokalizacji i oczywiście mogą one też być metą, gdy podróż rozpoczniemy w Olsztynie.

Warto ruszyć z Nidzicy, nad którą góruje potężny zamek krzyżacki. Stąd do niezwykłego rezerwatu źródeł rzeki Łyny prowadzi droga dla rowerów. Można też zacząć wycieczkę na przystanku PKP Dobrzyń, skąd szlakiem zielonym (pieszym, ale przejezdnym dla rowerzystów) do źródeł Łyny jest znacznie bliżej. Żadne słowa nie oddadzą uroku malowniczej doliny o stromych zboczach, z których wypływają strużki wody tworzące rzekę. W rezerwacie rower trzeba prowadzić i w pewnej chwili zostawić w punkcie węzła szlaków, by kierując się znakami zielonymi móc zobaczyć najciekawszy fragment rezerwatu. »

Od Łyńskiego Młyna zielony szlak pieszy poprowadzi nas już do samego Olsztyna. Przemieszczać się będziemy drogami o nawierzchni żwirowej, co należy wziąć pod uwagę podczas planowania wycieczki. Po drodze w pobliskim Orłowie warto zwiedzić duży i dobrze utrzymany cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej. W niewielkiej odległości, po wschodniej stronie szlaku, jest rezerwat przyrody Jezioro Orłowo Małe, chroniący żółwia błotnego. W drodze do Kurek towarzyszyć nam będą piękne puszczańskie krajobrazy. Niewielka wieś Kurki leży niemal w połowie trasy. Można tam odpocząć i zobaczyć barokowy kościół (dawniej ewangelicki – Kurki to wieś na Mazurach) z tablicą upamiętniającą pobyt księdza Karola Wojtyły na spływie kajakowym.

Zaraz za Kurkami wjedziemy na Warmię. Szlak prowadzi wschodnim brzegiem Jeziora Łańskiego – jednego z największych (niemal 11 km²) i najgłębszych (54 m) jezior Warmii. Po

drodze minimy położony nad jeziorem rządowy ośrodek wypoczynkowy, od końca XIX w. pałacyk myśliwski cesarza niemieckich, w latach PRL miejsce wypoczynku komunistycznych dygnitarzy (N. Chruszczowa, W. Gomułki, L. Breżniewa, E. Gierka i innych). Okrążając malownicze jez. Ustrzych, wjedziemy do jednego z największych w Polsce rezerwatów przyrody Las Warmiński. Towarzysząca nam Łyna na odcinku od mostu przy jez. Ustrych do Rusi ma podgórski charakter i płynie w głębokiej na kilkadziesiąt metrów dolinie. Po drodze natrafimy jeszcze na dwie stare (założone w XIV w.) wsie – malowniczo położoną Ruś z ładną plażą nad Łyną i Bartąg z ciekawym kościołem (wszak na Warmii co wieś, to prawie katedra) i docieramy do południowej granicy miasta. Zielony szlak pieszy, ale przyjazny rowerzystom, doprowadzi nas do samego centrum miasta, wiodąc przez ostatnie kilometry olsztyńską Łynostradą.

W Puszczy jest kilka innych szlaków, wspomniemy jedynie biegnący równoległe do opisanego powyżej historyczny Gościniec Niborski (oznakowany kolorem czerwonym), prowadzący z Olsztyna do wsi Napiwoda i Łyna, który może być ciekawą alternatywą powrotu do Nidzicy po przejechaniu opisaną powyżej trasy.

”

Na miejsce startu można wybrać kilka lokalizacji i oczywiście mogą one też być metą, gdy podróż rozpoczniemy w Olsztynie.

”

EN

CYCLING ACROSS THE NAPIWODZKO- -RAMUCKA FOREST

Just beyond the southern border of Olsztyn is the largest forest in Varmia and Masuria – the Napiwodzko-Ramucka Forest. Spanning 1,170 km², it offers unspoilt beauty and a wealth of attractions although it still remains largely undiscovered by tourists. Exploring these attractions from the saddle of a bike is great fun.

Where to go? What to see? There are oh-so-many choices!

This forest is relatively cyclist-friendly and within easy reach by rail, making

transporting your bike to the desired location a breeze in order to head out onto the forest tracks and trails. Every station and stop on the Olsztyn – Nidzica and Olsztyn – Szczytno route is a good place to start your cycling adventure.

One can venture out in pursuit of the place of the suicidal death of General Samsonov – the commander of the Russian Army which was defeated by the German Army in the Battle of Tannenberg in 1914. It is also worth laying eyes on a unique river that disappears under the ground in the Koniuszanka 1 Reserve only to emerge in the Koniuszanka 2 Reserve. The lone church tower in Małga is also worth visiting to learn about the history of the displacement and resettlement of the village population for the requirements of the military training ground. It's also a great idea to cycle along the tarmac forest tracks in the former Łańsk Empire, an area that once belonged to the government resort in Łańsk. There

is also a wealth of other interesting and scenic biking destinations to explore. A good map will help tourists confidently find their way around and plan a cycle route.

We will focus on visiting the valley of River Łyna – the Queen of Varmian rivers, although its sources and upper stretch are located in Masuria, making it a perfect opportunity to cross the Varmian border (which was a state border in 1466–1772). The journey there can be started in several different spots and they can, of course, also be the finishing spots when heading out from Olsztyn.

It is also worth departing from Nidzica, towered over by the vast Teutonic castle. There is a cycling path that runs from there to the River Łyna Sources Reserve. One can also take a much shorter route and start the trip from the PKP Dobrzyń train station, riding along the green route (footpath and cycleway) to the sources of River Łyna. There are no words to express »

the charm of the picturesque valley with steep sides from where the water trickles out of the ground to form the river. In order to reach the most interesting fragment of the reserve, you must dismount and push your bike, leaving it at a certain point to walk the rest of the way following the green route. From Łyński Młyn, the green route takes you to the very heart of Olsztyn. The fact that this is a gravel trail should be taken into account when planning the excursion. On the way there, in nearby Orłowo, it is worth visiting the large and well-maintained First World War Cemetery. A short distance away, on the eastern side of the track, is the Orłowo Małe Lake Nature Reserve protecting the European pond turtle. On the way to Kurki, you will be accompanied by beautiful forest landscapes. The small village of Kurki lies almost midway. It is a great place to stop and rest and visit the Baroque church (formerly Protestant Church) with a plaque commemorating the stay of Karola Wojtyła (later Pope John Paul II) during a kayaking trip. Varmia starts just outside the village of Kurki. The track runs along the eastern shore of Lake Łańsk – one of the largest (almost 11 km²) and deepest (54 m) lakes of Varmia. On the way there, you will pass the lakeside government resort, which was where

the hunting lodge of the German emperors was from the end of the 19th century, and then a closed recreational facility for communist dignitaries (N. Chruszczow, W. Gomułka, L. Breżniew, E. Gierek and others) during the Polish People's Republic. Circling picturesque Lake Ustrzych, you will enter one of the largest nature reserves in Poland – the Varmian Forest. River Łyna, accompanying you on the section from the bridge by Lake Ustrzych to Ruś, is sub-mountainous in nature and runs at the bottom of a deep valley several dozen metres deep. There will also be two old villages (founded in the 14th century) along the way – the picturesquely set village of Ruś with a pretty beach on River Łyna, and the village of Bartag with an interesting church (as every village in Varmia is almost a cathedral), until you finally reach the southern border of the city. The cycle-friendly green walking route will take you to the city centre along the last kilometres of the Olsztyn Łynostrada. There are also other tracks and trails in the forest, one of which runs parallel to the historic Gościniec Niborski (marked as red), from Olsztyn to the village of Napiwoda and Łyna, which can be an interesting alternative route back to Nidzica after cycling the route described above.

MIT DEM FAHRRAD DURCH DIE NAPIWODZKO-RAMUCKA HEIDE

An der südlichen Grenze zur Stadt Olsztyn liegt die Napiwodzko-Ramucka Heide, die größte Waldfläche von 1170 km² in Ermland und Masuren. Die wunderschöne Forst ist wenig bekannt, aber reich an Attraktionen. Sie vom Fahrradsattel aus kennenzulernen, macht richtig Spaß.

Wohin soll man fahren? Was soll man ansehen? Die Wahl fällt richtig schwer. Dieser Urwald ist ein ziemlich radfahrerfreundliches Gebiet, das gut mit der Bahn verbunden ist. So ist es einfach, das Fahrrad mit der Bahn an den gewünschten Ort zu bringen und eine Reise zu unternehmen. Jeder Bahnhof und jede Haltestelle auf den Bahnlinien Olsztyn – Nidzica und Olsztyn – Szczytno ist ein guter Ausgangspunkt für eine interessante Radtour.

Mit dem Fahrrad erreichen Sie den Ort des Selbstmordes von General Samsonov, dem Befehlshaber der russischen Armee, der in der Schlacht 1914 gegen Deutschland besiegt wurde. Es lohnt sich, den einzigartigen kleinen Fluss zu sehen, der im Koniuszanka-1 – Reservat unterirdisch fließt, um auf der Oberfläche des Koniuszanka-2 – Reservats wieder aufzutauchen. In Małga kann man nach dem einsamen Kirchturm suchen, um mehr über die Geschichte der verlassenen Dörfern zu erfahren. Die Dorfaussiedlung wurde für die Errichtung eines militärischen Übungsplatzes beschlossen. Es ist schön, auf den asphaltierten Forststraßen des

ehemaligen sog. Łańsk-Imperiums zu fahren. Das Gebiet gehörte früher zum Erholungszentrum der damaligen Regierung in Łańsk. Es gibt viele andere Orte für interessante Ziele der Radtouren. Eine gute Karte ermöglicht es erfahrenen Touristen, sie zu finden und die Reiseroute zu planen.

Wir konzentrieren uns auf die Besichtigung von dem Łyna-Tal. Die Łyna wird die Königin der Flüsse in Ermland genannt, obwohl sich ihre Quelle und der obere Flussverlauf in Masuren befinden. Während der Tour überqueren wir also die historische Grenze von Ermland (in den Jahren 1466–1772 die Staatsgrenze). Zum Ausgangspunkt unserer Radtour kann man einige Standorte aussuchen. Natürlich können sie zu unsrem Reiseziel werden, wenn wir die Radtour in Olsztyn beginnen.

Es lohnt sich, von Nidzica aus zu starten, das von der mächtigen Kreuzritterordenburg dominiert wird. Von hier führt ein Radweg zum ungewöhnlichen Reservat der Flussquelle von Łyna. Die Radtour kann man auch an der Haltestelle PKP Dobrzyń beginnen, von wo aus die Strecke kürzer ist und der grüne Wanderpfad (zu Fuß, aber für Radfahrer passierbar) den Weg zu den Quellen von Łyna weist. Die Schönheit des malerischen Łyna-Tals ist kaum in Worte zu fassen. Aus den steilen Talhängen entspringen mehrere kleine Bäche, die in den Fluss münden. Im Naturschutzgebiet muss man vom Fahrrad absteigen und es irgendwann an der Kreuzung der Wanderwege stehen lassen, um den interessantesten Teil des Reservats zu sehen. Wir richten uns weiter nach den grünen Hinweisschildern. Von Łyński Młyn führt uns der grüne Wanderweg nach Olsztyn. Wir fahren auf Schotterstraßen, was bei der Planung der Radtour berücksichtigt werden sollte. Unterwegs bei dem Dorf Orłowo kann man den großen und gepflegten Friedhof aus dem ersten Weltkrieg besuchen. In kurzer Entfernung, auf der Ostseite des Weges, befindet sich das Naturschutzgebiet Orłowo Małe, wo die europäische Teichschildkröte

unter Artenschutz gestellt wurde. Auf dem Weg nach Kurek werden wir von wunderschönen Waldlandschaften begleitet. Das kleine Dorf Kurki liegt fast in der Mitte der Strecke. Dort kann man sich entspannen und eine Barockkirche (ehemals evangelisch) besichtigen. Kurki ist ein Dorf in Masuren mit einer Gedenktafel, die an den Aufenthalt von Priester Karol Wojtyła auf einer Kanufahrt erinnert

Hinter dem Dorf Kurki erreichen wir das Ermland. Das Pfad führt weiter am östlichen Ufer von dem Łańskie-See entlang. Der Łańskie-See (knapp 11 km²) gehört zu den größten und den tiefsten Seen in Ermland (54 Meter tief). Weiter fahren wir an dem Erholungszentrum der Regierung vorbei. Seit dem Ende des 19. Jahrhunderts gehörte das Jagdschloss den deutschen Kaisern. In den Zeiten der Volksrepublik Polen war hier das Erholungszentrum für die kommunistischen Parteisekretäre (u.a. L. Breschnew, W. Gomułka, N. Chruschtschow, E. Gierek). Weiter umrunden wir den Ustrych-See und erreichen Las Warmiński, einen den größten Naturschutzgebieten in Polen. Auf der Strecke von der Brücke am Ustrych-See bis zum Ort Ruś ähnelt die Łyna einem Bergbach und fließt durch das tiefe Tal. Am Fluss entlang besuchen wir zwei alte Dörfer (gegründet im 14. Jahrhundert): das malerisch gelegene Dorf Ruś mit seinem schönem Łyna-Strand sowie das Dorf Bartąg mit seiner interessanten Kirche (in Ermland sieht fast jede Dorfkirche wie ein Dom aus). Hier erreichen wir die südliche Stadtgrenze von Olsztyn. Die letzten Kilometer vom grün markierten Pfad führen bis zum Stadtzentrum als sog. Łyna-Straße

Durch die Heide verlaufen auch andere Reiserouten, eine von denen führt parallel zu der oben beschriebenen Route, die historische Gościniec-Niborski-Route (rot markiert), von Olsztyn bis zum Dorf Napiwoda und Łyna-Dorf. Dies wäre eine interessante Alternative als Rückweg von Olsztyn nach Nidzica.

Opracowanie / By / Von Marian Jurak

POZNAJ SMAK *wędkarskiej przygody*

Doświadczonych wędkarzy nie trzeba przekonywać, jak atrakcyjne i obfitujące w ryby są wody na Warmii, Mazurach i Powiślu. Z kolei dla tych, którzy jeszcze nie zasmakowali w wędkarstwie, region jest doskonałym miejscem, aby rozpocząć przygodę z tą formą aktywności w plenerze.

Z względu na bogactwo i zróżnicowanie wód powierzchniowych, można tutaj łowić ryby wielu gatunków i trafić na naprawdę okazałe sztuki. Wędkarze znajdą tu nie tylko gatunki występujące w jeziorach i rzekach

nizinnych, ale również takie, które są kojarzone z rzekami górskimi, a nawet typowo morskie.

Doskonałe warunki do rozwijania swojej pasji mają w regionie zwolennicy tradycyjnego wędkowania, którego nieodłączną częścią jest spożywanie złowionych ryb. Już będąc na łowisku, można rozpalić ognisko (tam, gdzie jest to dozwolone), by świeżo wyciągniętą z wody rybę upiec na patyku, w węglach czy na patelni. Złowione ryby można też usmażyć, upiec czy uwędzić samodzielnie na kwaterze – taką możliwość oferuje wiele gospodarstw agroturystycznych, pensjonatów czy ośrodków wypoczynkowych. Są też w regionie lokale gastronomiczne, które przygotowują potrawy z ryb dostarczonych przez wędkarza. »

Obecnie coraz więcej amatorów wędkarstwa traktuje swoje hobby w kategoriach wyłącznie sportowych i złowione okazy, po zważeniu i sfotografowaniu, wypuszcza z powrotem do wody.

Jeziora, rzeki i... morze

W regionie jest blisko 3000 jezior. Szczególnie obfitują w nie Mazury. Występowanie określonych gatunków ryb w danym zbiorniku jest uzależnione od jego wielkości i charakteru, a także od rodzaju prowadzonej w nim działalności rybackiej. W jeziorach o większej powierzchni i głębokości możemy liczyć na największą różnorodność gatunkową (leszcz, lin, płoć, karaś, szczupak, okoń, sandacz, węgorz, sum, czasem też karp, amur czy sielawa). Swoje atuty mają też mniejsze, śródlądne jeziora, czasem częściowo zarośnięte i trudniej dostępne. Co prawda gatunków znajdziemy w nich mniej, ale i tam mogą trafić się piękne okazy.

”

Doskonałe warunki do rozwijania swojej pasji mają w regionie zwolennicy tradycyjnego wędkowania, którego nieodłączną częścią jest spożywanie złowionych ryb.

”

Największe rzeki regionu, z Łyną na czele, to siedliska zarówno gatunków występujących w jeziorach, jak i typowych dla rzek nizinnych (kleń, jaź, jelec, świnka, brzana, boleń, miętus). Ale są też szczególnie czyste i bystre odcinki rzek, w których występują ryby łososiowate, kojarzone z górkimi strumieniami (pstrąg potokowy, lipień, troć wędrowną). Łowienie tych szlachetnych gatunków słusznie uchodzi za wyższą szkołę wędkarskiej jazdy oraz wymaga odpowiedniego przygotowania i sprzętu (a także wykupienia zezwolenia na dane łowisko).

Jedynym w swoim rodzaju akwenem jest Zalew Wiślany. Ze względu na bezpośrednie połączenie z Morzem Bałtyckim jego wody są słonawe. W związku z tym koegzystują w nim gatunki dwuśrodowiskowe (węgorz, łosoś) z typowo słodkowodnymi i typowo morskimi (dorsz, śledź, belona, flądrowate: stornia, zimnica, torbut, gładzica). W regionie działa też wiele tzw. łowisk specjalnych, dobrze zarybionych i udostępnianych na zasadach komercyjnych. Jeśli ktoś chce zwiększyć swoje szanse na złowienie takiej ryby, może skorzystać z ich oferty.

Poznaj region od strony wody

Wiele przydatnych informacji miłośnicy wędkarstwa znajdują w stosownej zakładce regionalnego portalu turystycznego mazury.travel. Dowiedzą się oni m.in. tego, jakich formalności należy dopełnić, aby legalnie wędkować na wybranym łowisku, w zależności od tego, kto nim administruje. W województwie warmińsko-mazurskim wodami zarządzają albo okręgi Polskiego Związku Wędkarskiego (olsztyński, elbląski, mazowiecki, toruński), albo różne gospodarstwa rybackie. Aby łowić w Zalewie Wiślanym, trzeba wykupić zezwolenie w Biurze Terenowym Głównego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego (we Fromborku lub innym zlokalizowanym na wybrzeżu Bałtyku). Kolejny zestaw informacji na portalu dotyczy dbania o środowisko naturalne podczas wędkowania (w tym okresów i wymiarów ochronnych oraz

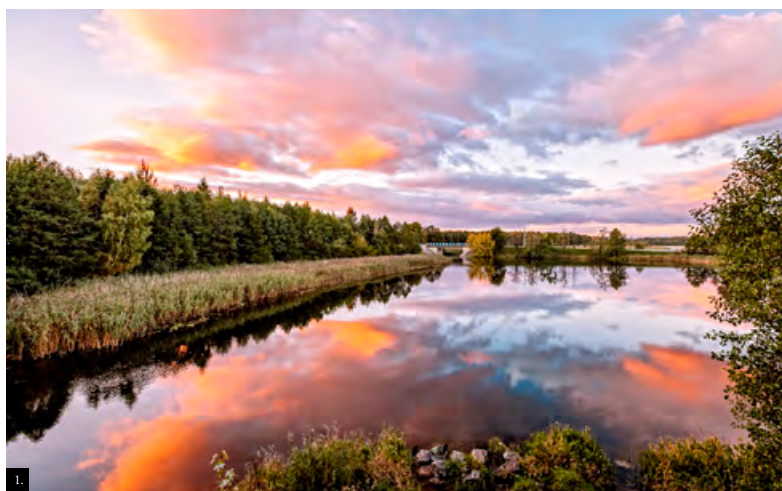
dobowych limitów połowu poszczególnych gatunków ryb). Poza tym wędkarze mogą się tam dowiedzieć, gdzie i w jakim standardzie przenocować, co i gdzie warto zjeść, będąc na rybach, a także jakie atrakcje region oferuje poza wędkowaniem.

Szczególnie przydatna przy planowaniu wędkarskich eskapad może okazać

się systematycznie rozbudowywana baza jezior, zawierająca informacje o ich położeniu, powierzchni i typie, ze szczególnym uwzględnieniem ich atrakcyjności dla wędkarzy i podaniem występujących w nich gatunków ryb.

.....
Więcej na:

www.mazury.travel/wedkuj

1. Jerónimo Orzyasz, 2. Jerónimo Jerzoniak, Hava / for. arch. UMWM (2)

EN

GET A TASTE OF FISHING ADVENTURES

Experienced anglers and fishermen and women need no convincing about the attractiveness and fish-abundant waters in Varmia, Masuria and Powiśle. For those who have never tried their hand at fishing, the region is the perfect place to start one's adventure with this form of outdoor leisure pursuit.

Due to the richness and variety in its surface waters, many fish species and fantastic catches can be reeled in. Anglers and fishing enthusiasts will not only find species that are present in lakes and lowland rivers but also fish that are associated with mountain rivers, even some typically marine fish.

Advocates of traditional fishing where the fish is caught to be eaten have excellent conditions to develop their passion. When at the fishery, one can get a campfire going (where permitted), and cook up the catch on a stick over a campfire, over the coals, or on a frying pan. The catch can also be fried, grilled, baked, or smoked back at one's

accommodation as many agrotourism farms, holiday homes, guesthouses and resorts offer such facilities. The area is also dotted with eateries preparing dishes from the fish provided by the customer.

Angling, recreational or sport fishing is becoming increasingly popular and is fishing for pleasure or competition »

where, after being photographed and weighed, the fish are released back into the wild.

Lakes, Rivers and... the Sea

There are close to 3,000 lakes in the region... and Masuria is particularly abundant in them. The presence of fish species in specific water bodies is dependent on their size and nature, as well as the type of fishing activities engaged therein. In larger and deeper lakes, we can count on the availability of the greatest variety of species (bream, tench, roach, crucian carp, pike, perch, zander, eel, wels catfish, sometimes also common carp, grass carp, and whitefish). Smaller forest lakes that are sometimes partially overgrown and more inaccessible also have their advantages... although there will be

fewer species available, some beautiful catches can also be found there.

The largest rivers in the region, headed by River Łyna, are habitats of species found in lakes as well as typically lowland rivers (European chub, ide, dace, pigfish, barbel, asp and turbot). But there are also particularly clean and rapid stretches of the rivers where salmonid fish occur that are associated with mountain streams (brown trout, grayling, and sea trout). Catching these fine fish species is rightly considered the tour de force and requires appropriate preparation and equipment (as well as the purchase of a rod fishing licence for the given fishery).

The Zalew Wiślany is a unique reservoir. Due to its direct connection with the Baltic Sea, its waters are slightly salty. Therefore, diadromous species (eel and salmon) coexist with typical freshwater and marine fish (cod,

herring, garfish, and flounders: European flounder, common dab, turbot, and European plaice).

There are also many well-stocked special fisheries in the region that are available on a commercial basis. If someone wants to enhance their chances of a reeling in a big catch, they can take advantage of the offer.

Discover the Region from the Waterside

There is much useful information for angling and fishing enthusiasts in a tab of the regional tourism website mazury.travel, where they can find out about the formalities that must be met in order to legally fish in a given fishery depending on who it is managed by. In the Varmian and Masurian Voivodship, the waters are managed either by districts of the Polish Angling

Association (Olsztyn, Elbląg, Mazovia, and Toruń), or various fish farms. To be able to fish in the Zalew Wiślany, a rod fishing licence must be purchased at the Regional Office of the General Sea Fisheries Inspectorate (in Frombork or other locations on the Baltic Coast). The next set of information on the portal concerns protecting and preserving the natural environment while fishing/angling (including periods of protection and size limits, as well as daily fishing limits per species). Apart from that, information on where and what standard of accommodation is

available, the best places to eat, along with food recommendations, as well as other attractions in the region apart from fishing/angling.

The continually expanded and updated Fishing and Angling Directory with detailed information on all the lakes, their location, surface area and type, with particular attention to their attractiveness to anglers and fishing enthusiasts and the fish species found there is particularly useful.

.....
For more information visit:
www.mazury.travel/wedkuj

LERNEN SIE DEN GESCHMACK EINES ANGEL- ABENTEUERS KENNEN

Erfahrene Angler muss man nicht davon überzeugen, wie attraktiv und fischreich die Gewässer von Ermland, Masuren und Weichselland sind. Auf der anderen Seite ist die Region ein großartiger Ort, um ein Abenteuer mit dieser Form der Outdoor-Aktivität zu beginnen.

Aufgrund des Reichtums und der Vielfalt der Oberflächengewässer ist es möglich, hier viele Fischarten zu fangen, darunter kann man auf wahre Prachtexemplare treffen. Angler finden hier nicht nur Fischarten, die in den Seen und Tieflandflüssen vorkommen, sondern auch solche, die mit Gebirgsflüssen in Verbindung gebracht werden, und sogar typische Meersfische.

Die Anhänger des traditionellen Angelns haben in der Region hervorragende Bedingungen, um ihrer Leidenschaft nachzugehen. Dazu gehört es auch den frisch gefangenen Fisch vor Ort zu verzehren. Bereits an der Angelstelle (da wo es erlaubt ist) kann »

man Lagerfeuer machen, um den frisch aus dem Wasser gezogenen Fisch direkt im Feuer am Spieß, in der Holzkohle oder in der Pfanne zuzubereiten. Viele Agrotourismusfarmen, Pensionen und Ferienorte bieten ihren Gästen die Möglichkeit den Fisch selbst zu backen, zu braten oder zu räuchern. In der Region gibt es auch Restaurants, die vom Angler bereitgestellten Fisch zubereiten. Derzeit behandeln immer mehr Angelfreunde ihr Hobby als reinen Sport und geben die gefangenen Exemplare nach dem Wiegen und Fotografieren wieder ins Wasser zurück.

Seen, Flüsse und ... das Meer

Es gibt fast 3.000 Seen in der Region. Masuren sind besonders reich an Seen. Das Vorkommen bestimmter Fischarten in einem bestimmten Reservoir hängt von seiner Größe und Art sowie

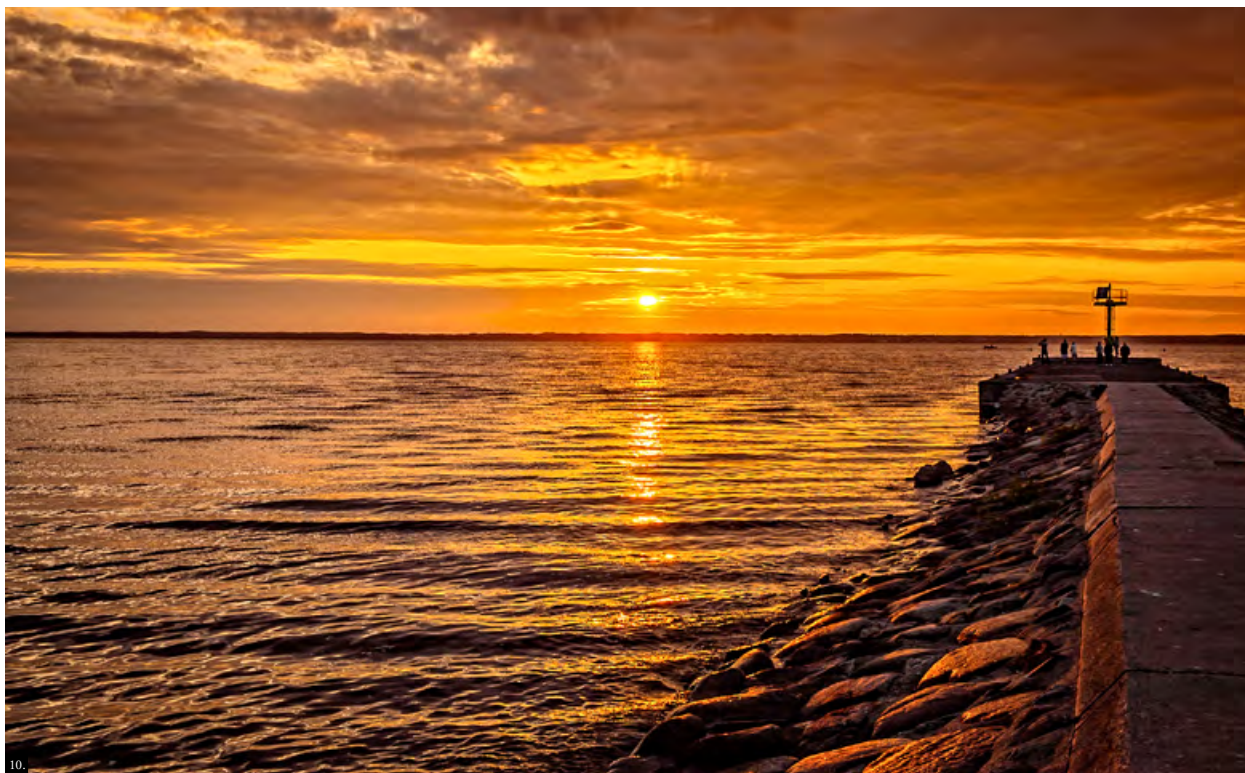

von der Art der darin durchgeführten Fischereitätigkeiten ab. In den Seen mit größerer Fläche und Tiefe können wir auf die größte Artenvielfalt zählen (Brassen, Schleien, Rotaugen, Karausche, Hecht, Barsch, Zander, Aal, Wels, manchmal auch Karpfen, Graskarpfen oder Weißfische). Ihre Vorteile haben auch kleine Waldseen, die manchmal

teilweise bewachsen und weniger zugänglich sind. Zwar gibt es drin weniger Fischarten, aber auch dort können schöne Exemplare gefunden werden. Die größten Flüsse in der Region, mit der Łyna an erster Stelle, sind die Lebensräume beider für die Seen und Tieflandflüsse typischen Fischarten (Döbel, Aland, Hasel, Näsling, Barbe,

8. Reka Łyna, Bartoszyce, 9. Reka Pisa / fot. arch. UM WWM (2)

10. Zalew Wiślany, Tolkmicko / fot. arch. UMWWM

Rapfen, Quappe). Es gibt aber auch besonders saubere und schnelle Flusssabschnitte mit Lachsfischen, die mit Gebirgsbächen in Verbindung gebracht werden (Bachforelle, Äsche, Meerforelle). Das Fangen dieser edlen Arten wird zu Recht als höhere Angelschule angesehen und erfordert eine angemessene Vorbereitung und Ausrüstung (sowie den Kauf einer Genehmigung für bestimmte Gewässer).

Einzigartig in seiner Art ist das Frische Haff. Aufgrund seiner direkten Verbindung zur Ostsee sind seine Gewässer brackig. Daher existieren darin zwei Arten Aal und Lachs (die in beiden Gewässern vorkommen) neben typischen Süßwasser- und typischen Meeresarten (Kabeljau, Hering, Seestern, Plattfische: Flunder, Kliesche, Steinbutt, Scholle)

In der Region gibt es auch spezielle Fischreiberie, die ihren Fischbestand den Anglern kommerziell zur Verfügung stellen. Dieses Angebot können besonders diejenigen nutzen, die seine Chance erhöhen möchten, den richtig großen Fisch zu fangen

Erkunden Sie die Region von der Wasserseite aus

Angelbegeisterte finden viele nützliche Informationen auf der entsprechenden Registerkarte des regionalen Touristenportals mazury.travel. Sie werden unter anderem lernen, welche Formalitäten zu erfüllen sind, um auf den ausgewählten Gewässern legal angeln zu dürfen, je nachdem, wer sie verwaltet. In der Woiwodschaft Ermland-Masuren werden die Gewässer entweder von den einzelnen Bezirken des polnischen Angelverbandes (Olsztyn, Elbląg, Mazowiecki, Toruń) oder von verschiedenen Fischereibetrieben verwaltet. Um in dem Frischen Haff zu angeln, muss man eine Genehmigung bei der Außenstelle der Hauptaufsichtsbehörde für Seefischerei (in Frombork oder einem anderen Ort an der Ostseeküste) erwerben.

Weitere Informationen auf dem Portal mazury.travel betreffen die Umweltschutzmaßnahmen beim Angeln

(zugelassene Masse, Schonungsfristen und tägliche Fangbeschränkungen für einzelne Fischarten). Darüber hinaus können die Angler erfahren, wo und zu welchem Standard sie übernachten, was und wo sie beim Angeln essen können und welche Attraktionen die Region neben dem Angeln bietet.

Bei der Planung der nächsten Angeltour erweist sich als besonders nützlich die systematisch erweiterte Datenbank von den Seen. Die enthält die Angaben über den See, seine Oberfläche und Lage sowie seine Attraktivität für den Angler, mit der Auflistung der Fischarten, die im jeweiligen See vorkommen.

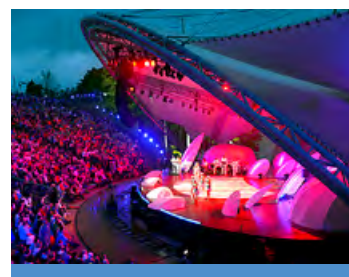
.....
mehr dazu auf:

www.mazury.travel/wedkuj

*Opracowanie / By / Von Rafał Śliwiak
Departament Turystyki i Sportu
UMWWM / Department of Tourism
and Sport of the Marshal's Office
of Varmia and Masuria / Abteilung für
Tourismus und Sport vom UMWWM*

for © carlos castilla, © Monkey Business Images, © Lena Ivanova / Shutterstock.com

KALENDARZ WYDARZEŃ LETNICH DOSTĘPNY NA

Summer events available at /
Sommerversammlungen verfügbar bei

www.mazury.travel

